nr. 1
2012

NORSK SJAKK BLAD

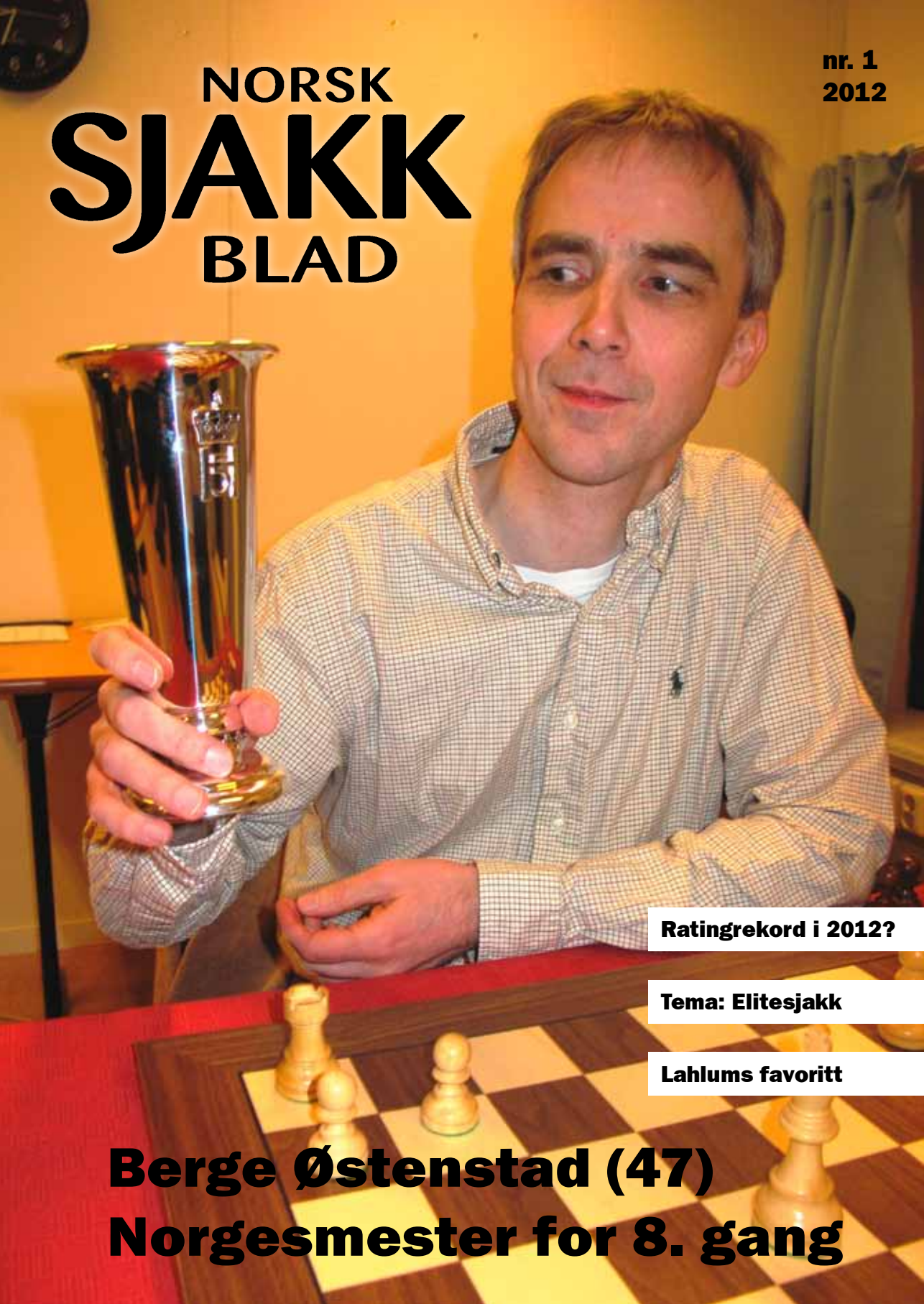

Ratingrekord i 2012?

Tema: Elitesjakk

Lahlums favoritt

Berge Østenstad (47)
Norgesmester for 8. gang

Nordstrand GP Langsjakk 2012

Tid:	Lørdag 20-22 april 2012
Sted:	Lambertseter gård, Lambertseterveien 37 (kart på websider)
Antall runder:	5 runder Sveitser
Betenkningstid:	90 min for hele partiet + 30 sek per trekk
Gruppeinndeling:	A: 1750-, B: 1250-1749, C: Under 1250
Startavgifter:	400,- (Junior 300,-)
Påmeldingsfrist:	Torsdag 19. april. Ved påmelding etter 19. april, tillegg 50,-
Siste frammøte:	Kl. 1830, start 1. runde kl. 1900
Øvrige runder:	21/4 kl 0930, 21/4 kl 1400, 22/4 kl 0930, 22/4 kl 1400
Premiering:	A: 5000-2500-1500, B: 2600-1300-800, C: 1600-800-500
Ekstrapremier:	Bokpremier til 1/3 i hver NGP klasse
ELO kategori:	Kategori 2, gruppe A og B vil også FIDE-rates
Internett:	www.nordstrandsjakk.no
E-post:	nordstrandgp12@nordstrandsjakk.no
Turneringsleder:	Otto Milvang, Tlf: 920 49 101

Åpent Buskerudmesterskap GP

Hokksund 14.-15. april

- Kort vei fra Oslo! Kun 45 minutter med tog.
- Rimelig overnatting på spillehotellet Sanden.
- Fem runder langsjakk på to dager.
  Første runde lørdag kl 10, siste runde søndag kl 12.30.
- Tre grupper: Under 1250, 1250-1749, 1750 og over i rating.
- Påmelding og mer informasjon: Steinar Leite, stlei@online.no
  eller på Turneringsservice.

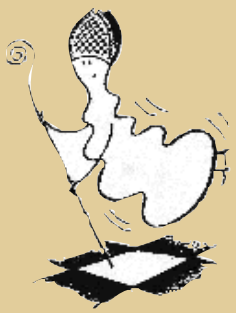

SpareBank 1 Modum

Innhold

Nr. 1 • 2012 • årg 78

Carlsen mot nye høyder....4
Profilen: Berge Østenstad....12
Norgesmester for åttende gang....15
Sjakk og vitenskap - del 2....18
Stort og smått....20
Gafler for voksne....22
Ny norsk bok: *Schakklubben av 1911 i 100 år*....24
Du trekker: Berge Østenstad....27
Nytt innen sjakk....28
Tema: Elitesjakk....30
Hou Yifan - 17 år og verdensmester....38
Åpning på 1-2-3: Chigorins forsvar....40
Ratingvinneren....46
Ratingtall....47
Fenomenet Bobby Fischer....54
Sjakkprofeten....56
Lær sjakk med Torbjørn....60
Du trekker - løsninger....62
Favoritten....64
Turneringskalender....66
Sjakksjekk!....67

Peter Heine Nielsen om norsk elitesjakk, side 36. (Foto: Calle Erlandsson)

Atle Grønn om ny norsk bok, side 24. (Foto: Marte Egeland)

NORSK SJAKK BLAD

www.sjakk.no

Ansvarlig redaktør:
Silje Bjerke

Medredaktører:
Torstein Bae og
Torbjørn R. Hansen

E-post nsb@sjakk.no
Tlf 21 01 98 11

Trykk: Gunnarshaug AS

Bidragsytere (tekst)
Kim Astrup, Øystein Brekke, Dag Danielsen, Atle Grønn og Hans Olav Lahlum

Forsidefoto:
Torstein Bae

Norsk Sjakkblad er medlemsblad for Norges Sjakkforbund. Synspunkter som framføres i bladet er ikke nødvendigvis i samsvar med NSFs offisielle mening.

Årsabonnement for ikke-medlemmer koster kr 200. Ved abonnementsbestillinger, adresseendringer m.m. kontakt NSF.

Norges Sjakkforbund
Sandakerveien 24 D, 0473 Oslo
Tlf. 22 15 12 41
E-post sjakkfor@online.no
NSF på Internett: www.sjakk.no

President: Jøran Aulin-Jansson
913 32 242 / jj@jbpapir.com
Visepresident: Kristian Trygstad
Turneringssjef: Øistein Yggeseth
Kasserer: Harald Furnes
Eliteutvalgsleder: Hans K. Harestad
Styremedlemmer:
Øivind Johansen
Ellisiv Reppen
Inge S. Skrondal
Espen Andersen (leder USF)

Ekspertene er optimistiske:

Ratingrekord i 2012?

Norge er i ferd med å få historiens høyest ratede sjakkspiller. Ekspertene tror Kasparovs ratingrekord ryker allerede i 2012.

Av Silje Bjerke og Torstein Bae
Foto: Calle Erlandsson

- Sjakkåret 2012 vil vise om Magnus nå har sett seg tilbake for siste gang og vil fortsette å fosse fra de andre på ratinglistene, sier stormester Leif Erlend Johannessen. - Personlig tror jeg han ser mer fremover mot Kasparovs 2851 enn bakover på Aronjans 2805. Jeg setter sparegrisen på at Kasparovs rekord ryker i år.

Generalsekretær i Ungdommens Sjakkforbund, Dag Danielsen, er enig.

- Jeg forventer at Magnus får ytterligere fremgang og at han passerer Kasparovs ratingrekord, sier Danielsen. - For det første har Magnus etter min mening større potensiale enn det han har tatt ut hittil, og for det andre så ligger det innebygget en viss inflasjon på toppnivå i ratingsystemet. For meg er Magnus – selv om han er en klar verdensener – fremdeles bare først blant likemenn. Det store spørsmålet for meg er om han klarer å ta ut det potensialet jeg ønsker og tror han har, nemlig å bli sin samtids store ener på nivå med for eksempel Bobby Fischer i sin tid, sier generalsekretæren.

Frederic Friedel, grunnlegger og sjef for Chessbase, er imponert over Magnus' sensasjonelle fremgang, men er ikke overbevist om at Kasparovs rekord ryker allerede i år.

- Magnus er på førsteplass og med en rating på 2835 er han nå 30 poeng foran resten av feltet, inkludert den regjerende verdensmesteren. 30 poeng! Denne typen dominans har man bare sett i Kasparovs beste år. Men jeg vil mene at å nå 2851 i 2012 er ekstremt vanskelig, om ikke umulig. Alle er ute etter han, og han er nødt til å vinne hver eneste turnering med ganske klar margin. På den annen side har Magnus vist igjen og igjen at han kan klare det umulige, faktisk ser han ut til å trives som fisken i vannet med slike utfordringer, sier Friedel.

Carlsens manager Espen Agdestein kan bekrefte at rating-

rekorden er et samtaleemne i Carlsen-leiren.

- Ja, og vi blir stadig minnet om det, siden journalister liker å spørre om dette. Rekorden er innen rekkevidde, og det ville vært veldig gjevt om Magnus kunne ta denne, sier Agdestein.

Utrolig høstsesong

En formidabel avslutning på 2011 innbrakte Magnus turneringstriumfer og ratingpoeng i bøtter og spann. Etter fire strake førsteplasser i Bazna, Biel, Sao Paulo/Bilbao og Moskva var vår unge sjakkmester suveren på rankingen som utkom 1. januar, med 2835 poeng mot 2805 for andremann Levon Aronjan.

- Magnus' resultater i 2011 er intet mindre enn sensasjonelle, sier Frederic Friedel. - Når du når toppen av sjakkrankingen, blir alt veldig vanskelig. Hvert skritt du tar krever større og større innsats. Det er som å bestige Mount Everest eller prøve å nå Sydpolen. Men denne unge mannen, denne sjakkens Amundsen, ser ut til å ha uendelig med energi og utholdenhet, og fortsetter å storme videre, sier Chessbase-gründeren.

- I et større perspektiv, hva håper du Magnus kan gjøre for sjakkspillet?

- Magnus er en av de få virkelige stjernene vi har i sjakk, sier Friedel. - Hvis han holder på sitt positive image og sine utrolige resultater på sjakkbrettet, kan han være en viktig rollemodell for ungdommen. Norge burde være stolte og takknemlige over å ha en slik ekstraordinær sportshelt. Hvis dere ikke trenger ham lenger, så send ham til Tyskland. Der skal vi sidestille han med våre sportsstjerner Dirk Nowitzki og Sebastian Vettel.

Leif Erlend Johannessen tror Magnus er i ferd med å få et psykologisk overtak på konkurrentene.

- Jeg husker at min gode venn og kollega fra Wattenscheid, GM Alex Rustemov, uttalte for noen år tilbake at Magnus om litt ville dominere verdenssjakken fullstendig, omtrent som Fischer og Kasparov har gjort tidligere, forteller Johannessen. - På det tidspunktet kom jeg med motforestillinger, blant annet fordi nivået generelt er mye høyere nå, men etter nordmannens resultater høsten 2011 er jeg ikke så sikker lenger. Riktignok mistet han førsteplassen i London, men det var fordi Kramnik var i det umulige hjørnet, ikke fordi vår mann gjorde det dårlig.

- Resultatene siste halvdel av 2011 viser at Magnus for øyeblikket er et hestehode foran resten av verdenseliten, fortsetter Johannessen. - Det som er spesielt imponerende, er hvordan nordmannen konsekvent greier å sette motstanderne på prøve. Der Kramnik og Anand spiller 30 teoritrekk i Katalansk før de begynner å tenke selv, klarer Magnus gang på gang å få spillbare stillinger hvor motstanderne tidlig tvinges ut av boka. Kanskje er han også i ferd

- Denne unge mannen, denne sjakkens Amundsen, ser ut til å ha uendelig med energi og utholdenhet.

Frederic Friedel, sjakkjournalist

- Jeg setter sparegrisen på at Kasparovs [rating]rekord ryker i år.

GM Leif Erlend Johannessen

- Rekorden er innen rekkevidde, og det ville vært veldig gjevt om Magnus kunne ta denne.

Espen Agdestein, manager

- Husk at det bare er ett år siden Kasparov breiet seg i media og fortalte hvor dårlig det gikk uten ham. Nå snakker han ikke lenger.

Ole Valaker, sjakkjournalist

med å opparbeide seg et psykologisk overtak vis-á-vis de andre toppspillerne, sier Johannessen. - Når de møter Magnus, vil de helst spille en kjapp remis og skynde seg tilbake til hotellrommet. Kramnik sa noe lignende om Kasparov en gang. En grunn til at Luke McShane klarer seg så godt mot Magnus kan være engelskmannens mentale styrke; han elsker sjakk og leter simpelthen etter de beste trekkene uten å bry seg om hvem som sitter på andre siden av brettet.

Manager Espen Agdestein oppsummerer året slik:

- Magnus har vært stabilt svært god i hele 2011. Prestasjonene har ligget mellom 2820 og 2880 i samtlige turneringer. At kun Kasparov, i tillegg til Magnus, har hatt over 2820 i offisiell rating, sier det meste om nivået på Magnus' prestasjoner i 2011. Flere av toppspillerne er kapable til å levere fantastiske enkeltprestasjoner, som Nakamura i Wijk aan Zee og Kramnik i London, men ingen var i nærheten av å vise samme stabilitet som Magnus i 2011. Magnus hadde faktisk sin fremste ratingprestasjon i London (2879), selv om han bare ble nummer tre. Det illusterer godt at det er hard konkurranse, og nærmest umulig å vinne samtlige turneringer.

- Magnus har markert seg også utenfor brettet, med blant annet oppdrag som klesmodell for G-Star Raw. Kan vi forvente flere spenstige sprell fra Magnus i 2012?

- Ja, vi håper det. Samarbeidet med G-Star var veldig vellykket.

VM-tittel neste?

Carlsen har signalisert at han stiller i årets kandidatturnering som kvalifiserer til VM-match i 2013. En viktig avgjørelse, mener sjakkekspertene.

- Det er svært viktig at Magnus er med i VM – og vinner, sier sjakkjournalist Ole Valaker i Nettavisen. - Det er det eneste Magnus har igjen å bevise. VM-tittelen i sjakk har stor symbolverdi, det er den store testen, bare tenk på musikalen *Chess*. VM-tittelen genererer også medieoppslag, som både Magnus og sjakken generelt tjener på, sier Valaker.

- For det norske sjakkpublikum vil det selvfølgelig være en stor skuffelse om Magnus ikke deltar i kandidatturneringen, sier Leif Erlend Johannessen. - Det er ikke mange år siden jeg var på et nachspiel, ikke på Lorry, hvor prominente medlemmer av norsk sjakkliv lanserte høytsvevende tanker om en VM-match mellom Anand og Magnus i bankettsalen på Oslo Rådhus.

- Samtidig vil jeg nødig kritisere Magnus. Motivet hans for å si nei til kandidatmatchene forrige gang var sikkert sammensatt, fortsetter Johannessen. - Forventingspresset i en eventuell kandidatturnering vil være enormt. Et pussig poeng her er at årets kandidatturnering kommer nøyaktig 50 år etter den legendariske kandidatturneringen i Curacao 1962 hvor det var en annen ung gutt fra Vesten som skulle opp mot det mektige sovjetiske maskineriet – Bobby Fischer. La meg sitere Liv Tyler: Magnus er "cool as a cucumber", han er trygg på seg selv og

Tal Memorial 2011
Moskva, 16.-25. november

1. Magnus Carlsen, Norge	5,5
2. Levon Aronjan, Armenia	5,5
3. Vassilij Ivantsjuk, Ukrania	5,0
4. Sergej Karjakin, Russland	5,0
5. Jan Nepomnjasjtsjij, Russland	5,0
6. Peter Svidler, Russland	5,0
7. Vishy Anand, India	4,5
8. Vladimir Kramnik, Russland	3,5
9. Boris Gelfand, Israel	3,5
10. Hikaru Nakamura, USA	3,0

London Chess Classic
London, 3.-12. desember

1. Vladimir Kramnik, Russland	16
2. Hikaru Nakamura, USA	15
3. Magnus Carlsen, Norge	14
4. Luke McShane, England	13
5. Vishy Anand, India	9
6. Levon Aronjan, Armenia	9
7. Nigel Short, England	6
8. David Howell, England	4
9. Michael Adams, England	3

(3 poeng for seier, 1 poeng for remis)

Tata Steel Wijk aan Zee
Nederland, 14.-29. januar

1. Levon Aronjan, Armenia	9
2-4. Magnus Carlsen, Norge	8
2.-4. Fabiano Caruana, Italia	8
2.-4. Teimour Radjabov, Aserb.	8
5.-6. Vassilij Ivantsjuk, Ukrania	7,5
5.-6. Hikaru Nakamura, USA	7,5
7. Gata Kamsky, USA	7
8. Sergej Karjakin, Russland	6,5
9. Loek van Wely, Nederland	5,5
10.-12. Vugar Gasjimov, Aserb.	5
10.-12. Boris Gelfand, Israel	5
10.-12. Veselin Topalov, Bulgaria	5
13.-14. Anish Giri, Nederland	4,5
13.-14. David Navara, Tsjekkia	4,5

Magnus Carlsens team håper på flere sprell á la modelloppdrag for G-Star i 2012. Samarbeidet med klesmerket karakteriseres som "veldig vellykket".

egne ferdigheter, og jeg tror det er all grunn til å håpe at vi ser ham på startstreken i høstens kandidatturnering, sier Johannessen.

- FIDE burde gjøre store kompromisser for å sikre seg at Magnus deltar, sier Frederic Friedel. - Det er kjempeviktig, og verdensmestersyklusen vil lide hvis Magnus ikke er en del av den.

Fokus på neste turnering

- Er det kandidatturneringen som gjelder for Magnus i år, eller er verdensrankingen fortsatt like viktig?

- Å toppe verdensrankingen er selvfølgelig utrolig viktig for en profesjonell utøver, sier Espen Agdestein. - Ratingen er en funksjon av resultater, og posisjonen som nummer 1 er et bevis på at Magnus har prestert best over tid. Faktisk var 2012 det tredje året på rad som Magnus startet som nummer 1. Kandidatturneringen blir viktig når den nærmer seg, men foreløpig er fokuset rettet mot neste turnering som skal spilles. Magnus ønsker å prestere best mulig i alle turneringene han spiller, forteller Agdestein.

- Anand har vært uvanlig svak den senere tiden. Er det nå slik at inderen er på hell, og at det er andre som blir verre konkurrenter for Magnus de neste årene?

- Resultatene det siste året kan muligens tyde på det. Det er ikke uvanlig at sjakkspillere får det litt tyngre etter fylte 40. Jeg tror fortsatt Anand vil hevde seg i toppen, men det er kanskje vel så sannsynlig at Aronjan, Kramnik og noen av de yngre blir de tøffeste konkurrenter fremover, sier Agdestein.

- Til høsten er det sjakk-OL i Istanbul. Er det avklart om Magnus kommer til å spille for Norge der?

- Nei, Magnus' program for høsten er ikke spikret enda, sier Agdestein.

NSF-president Jøran Aulin-Jansson er imidlertid optimistisk.

- Jeg har et godt håp om at Magnus deltar i Istanbul. Jeg regner vel ikke med at han spiller alle rundene, men noen tror jeg han spiller.

- Hvordan bedømmer sjakkpresidenten året 2011 for Magnus?

- I 2011 har Magnus hatt noen ytterst få nedturer, men til gjengjeld vist verden hvem som er best! Hans ratingfremgang sier egentlig alt. Magnus seiler nå i et farvann som bare Kasparov har seilt i før, og jeg tør nesten ikke håpe på videre fremgang – men jeg gjør det! Vi i Norge er blitt bortskjemte når det gjelder Magnus, og tar alt annet enn seier som en skuffelse, men vi må huske på at det er vanvittig hardt i verdenstoppen. Og det skal vi være glade for. Det er bra at det fremdeles er spennende å følge med, istedenfor at vi bare forventer seier i hvert parti, sier Aulin-Jansson.

Stille fra Kasparov

- Få eller ingen hadde trodd at Magnus skulle dominere så fort og totalt som vi har sett i 2011, sier Ole Valaker. - Husk at det bare er ett år siden Kasparov breiet seg i media og fortalte hvor dårlig det gikk uten ham. Nå snakker han ikke lenger. ■

12 år med Magnus

2000

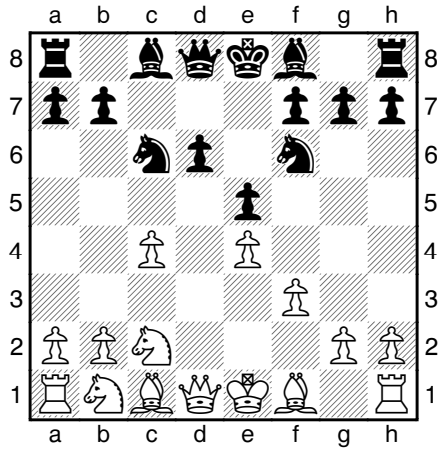

7...Sxe4!? 8.fxe4 Dh4+ 9.Kd2 Dxe4
Erik Eikeland – Magnus Carlsen, NM for juniorlag (0-1, 24 trekk).

2001

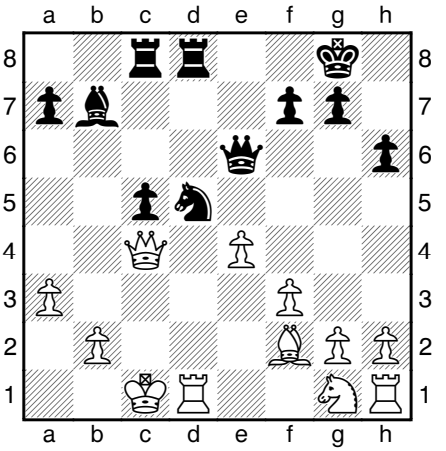

23...Se3!! 24.Txd8+ Txd8 25.De2 Dc4+ 0–1
Glenn Gaasland – Magnus Carlsen, NM for lag.

2002

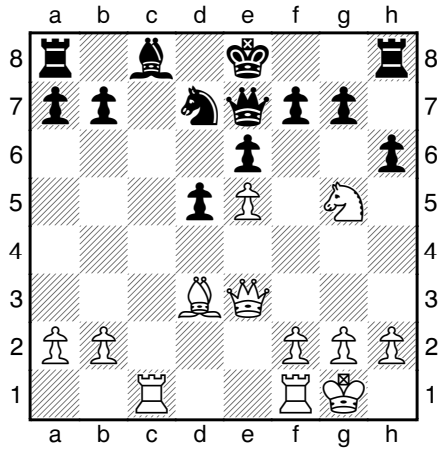

20.Dxa7!! Tb8 21.Dxb8! Sxb8 22.Txc8+ Kd7 23.Txh8 Sc6 24.Sf3 Magnus Carlsen – Tor Gulbrandsen, NM for lag (1–0, 35 trekk).

2003

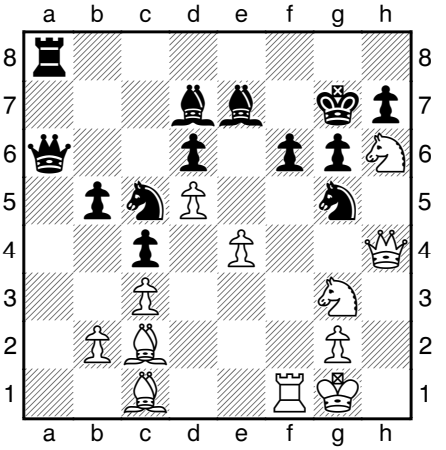

34.e5! dxe5 35.Sh5+!! gxh5 36.Dxg5+! fxg5 37.Tf7+ Kxh6 38.Txh7# 1–0
Magnus Carlsen – Hans K. Harestad, Politiken Cup.

2004

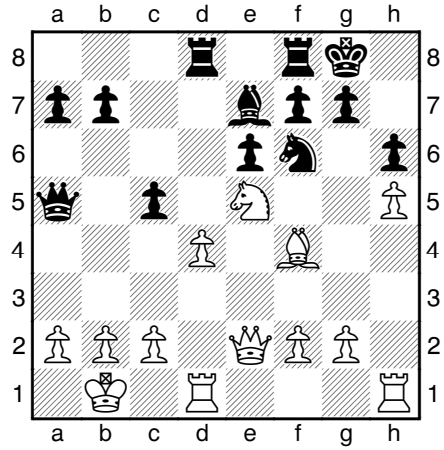

18.Sg6!! fxg6 19.Dxe6+ Kh8 20.hxg6 Sg8 21.Lxh6! gxh6 22.Txh6+! Sxh6 23.Dxe7 Sf7 24.gxf7 Kg7 25.Td3 Td6 26.Tg3+ Tg6 27.De5+ Kxf7 28.Df5+ Tf6 29.Dd7# 1–0 Magnus Carlsen – Sipke Ernst, Wijk aan Zee.

2005

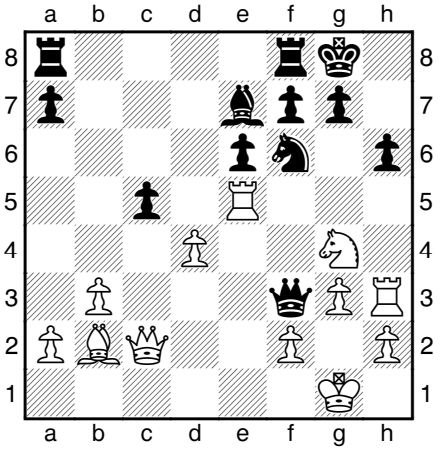

24.Sxh6+!! gxh6 25.Txh6 Kg7 26.Tg5+! Kxh6 27.Lc1 cxd4 28.Tg4+ De3 29.Th4+ Sh5 30.Txh5+ Kxh5 31.Dh7+ Kg4 32.fxe3 Tac8 33.Kg2 Txc1 34.h3+ Kg5 35.Dg7+ Kf5 36.g4+ Ke4 37.Dxd4# 1–0 Magnus Carlsen – Geir Sune Tallaksen, Landsturneringen.

2006

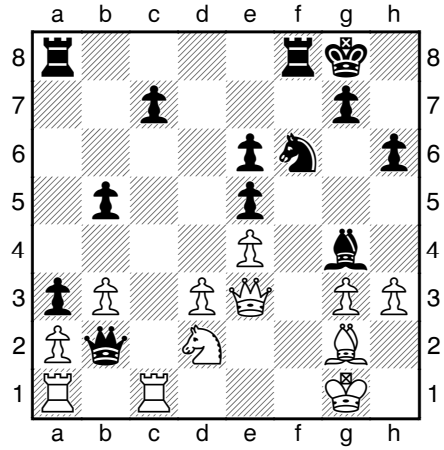

25...Tad8!! 26.Tab1 Dxa2 27.Ta1 Db2 28.Tab1 Da2 29.Ta1 Db2 30.Tab1 Dd4! 31.Dxd4 Txd4 32.hxg4 Txd3 Arkadij Naiditsch – Magnus Carlsen, Sjakk-OL (0–1, 54 trekk).

2007

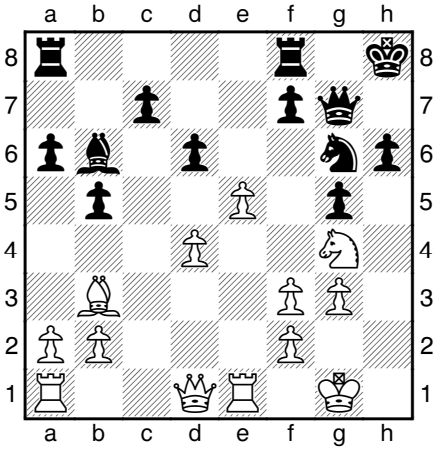

22.Kg2! dxe5 23.Th1 Lxd4 24.Txh6+ Kg8 25.Dd3 e4 26.Dxe4 1–0 Magnus Carlsen – Aleksej Sjirov, VM lynsjakk.

2008

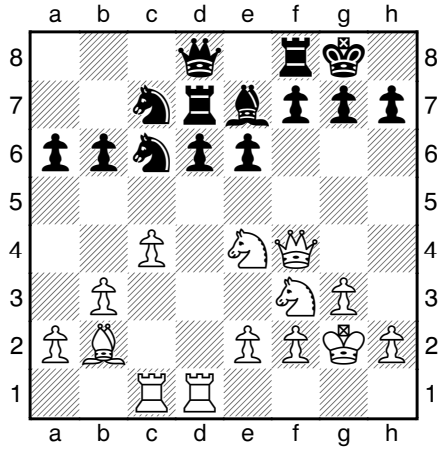

17...f5! 18.Sc3 g5! 19.Dd2 g4 20.Se1 Lg5 Vladimir Kramnik – Magnus Carlsen, Wijk aan Zee (0–1, 57 trekk).

2009

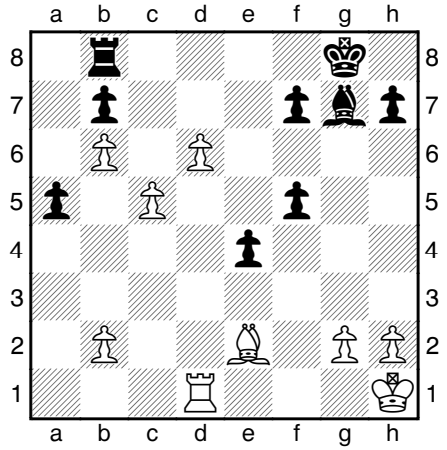

33.La6!! Lf6 34.Lxb7 Txb7 35.c6 Txb6 36.Tc1 Lxb2 37.d7 1–0 Magnus Carlsen – Aleksander Gritsjuk, Linares.

2010

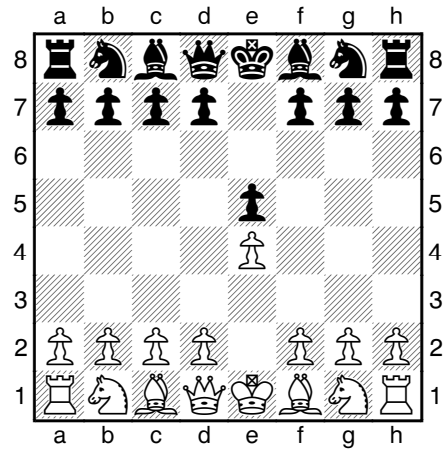

2.f4!? Magnus Carlsen – Wang Yue, Bazna (1–0, 54 trekk).

2011

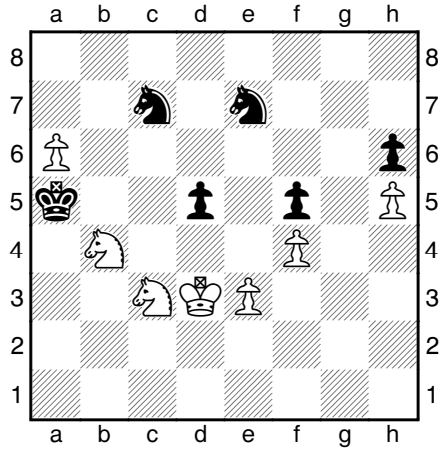

65.Sbxd5!! Sexd5 66.Sxd5 Sxd5 67.a7 Sc7 68.Kd4 Kb6 69.Ke5 Kxa7 70.Kxf5 Sd5 71.Kg6 Sxe3 72.Kxh6 1–0 Magnus Carlsen – Vassilij Ivantsjuk, Bazna.

Kurs for klubbspillere

14.3.-11.4: Praktisk sjakk med GM Emanuel Berg

- Fire onsdager kl 1915 - 2115 på Sjakkhuset i Oslo.
- Kursavgift: 1195 kr som inkluderer boka "The Rules of Winning Chess" av GM Nigel Davies.

18.4.-9.5: Forsvar i sjakk med IM Torbjørn R. Hansen

- Fire onsdager kl 1915 - 2115 på Sjakkhuset i Oslo.
- Kursavgift: 1195 kr som inkluderer boka "Secrets of Chess Defence" av GM Mihail Marin.

23.5.-13.6: Fransk forsvar med GM Emanuel Berg

- Fire onsdager kl 1915 - 2115 på Sjakkhuset i Oslo.
- Kursavgift: 1195 kr som inkluderer boka "Attacking Chess: The French" av GM Simon Williams.

Påmelding og mer informasjon:
www.sjakkhuset.no / post@sjakkhuset.no / 21 01 98 11

Sjakkhuset

PROFILEN

NM-kongen

Der hvor andre dabber av med årene, er Berge Østenstad fortsatt på topp. Tidenes NM-konge har ingen planer om å slakke av på farten.

Av Torstein Bae

Norgesmester som 19-åring er storveis, men ikke sensasjonelt. Det samme kan sies om å vinne NM i en alder av 47 år – uvanlig og sterkt, men ikke forbløffende. Likevel er nettopp forbløffende en god beskrivelse av Berge Østenstads samlede innsats ved sjakkbrettet de siste 30 årene. Bak et svært så sindig ytre skjuler det seg en jernvilje, og en uslukkelig tørst etter nye triumfer. Mellom den første tittelen i 1984 og den siste i 2011 ble det ytterligere seks NM-titler. Noen sjakkproff er han likevel ikke.

- Jeg tenkte aldri på sjakk som noe jeg kunne drive med på heltid, sier Berge i dag. - Da jeg fylte 18 år høsten 1982 hadde jeg vel en 2100 i rating. Året etter vant jeg NM for juniorer, og i 1984 tok jeg min første seier i øverste klasse. Likevel drev jeg ikke bare med sjakk på den tiden. Høsten 1983 startet jeg med studier i informatikk på universitetet, og selv om det ble mye sjakk, tok også studiene sin tid.

- I dag er det få som har noe mot at folk driver med sjakk eller idrett på heltid, men for 30 år siden var det ganske mange som mislikte proffvirksomhet, erindrer Berge. - Men det er heller ikke alltid slik at sjakk på heltid gir best utvikling. Jeg kjente meg godt igjen da Kjetil Lie fikk det tungt i sitt år som proff. På begynnelsen av 90-tallet spilte jeg veldig mye, etter at jeg var ferdig med studiene. Til å begynne med gikk det bra, men snart ble jeg mett på sjakk. Det passer nok best for meg å kombinere sjakk med annet arbeid, slik også andre har kommet frem til. Ikke så lenge etter at jeg begynte i vanlig arbeid fikk jeg et kjemperesultat, med 7,5 av 9 mot tøff motstand i lag-EM 1992.

Oppstandelse på jobben

Etter seieren mot Frode Elsness – se side 15 – ble det oppstandelse på jobben. Det er flere år siden Berge begynte hos ViaNova i Sandvika, der han utvikler programvare som blant annet beregner effekten av forskjellige veitraseer. En del kolleger var kjent med Berges hobby (javel, han spiller sjakk), men knapt noen var klar over hans kaliber. Brått gikk det opp for dem at Berge Østenstad langt fra er noen ordinær hobbyspiller, men tvert i mot stormester i sjakk og norgesmester åtte ganger. NM-kongen er ikke den som skryter av sine suksesser, og mer enn det: Antakelig ville han føle seg brydd av et slikt samtaletema. Mange opplever ham som sjenert, og det er nok riktig. For den som kommer ham litt innpå livet er han blant de mest sympatiske vi har i norsk sjakk, med en tiltalende – men ikke tåpelig – beskjedenhet rundt egne prestasjoner.

Ingen sjakkspiller har flere kongepokaler enn Berge Østenstad. Men bare én av dem står framme hos den beskjedne norgesmesteren. Resten er satt bort i et skap. (Foto: Torstein Bae)

Etter siste triumf troner Berge Østenstad øverst på den norske adelskalenderen, med åtte kongepokaler mot Simen Agdesteins sju. De to har kjent hverandre i snart 40 år. De har deltatt i samme turneringer – og spilt mot hverandre – utallige ganger. Likevel har de to i liten grad vært rivaler.

- Simen tenkte jeg alltid på i en helt egen klasse, så det var ikke snakk om å måle seg med ham. Allerede i 1974 så jeg at det var noe spesielt med Simen. Da hadde han ennå ikke begynt på skolen, men vi deltok begge i kretsmesterskapet for skolelag, og alle syntes Simen var utrolig flink. Det var faktisk min første turnering, kanskje var det også Simens første?

Alder ingen hindring

Faren Rolf var trofast medlem i Asker Schakklubb, så Berges karriere kom ikke helt fra tomme intet. Det var imidlertid ikke faren som for alvor fikk ham i gang med bønder og tårn. Etter noen år med sjakk på Vettre barneskole, ble Berge som 13-åring klubbkamerat med far.

- Jeg trivdes veldig godt i sjakklubben. Ungdomsmiljøet var fint, med Jøran Aulin-Jansson, Simen og Espen Agdestein som sentrale figurer. Som alltid var Jøran både optimistisk og energisk, med store ambisjoner for sjakklaget til ungdomsskolen vi gikk på.

Som 14-åring fikk Berge sine første store seire, med delt førsteplass i Landsturneringen klasse lilleputt (Einar Brekken tok pokalen på kvalitet) og deretter gull i NM for ungdom senere på året. En stjerne var født. Det begynner å bli en stund siden 1979, men Berge Østenstad holder koken. Han vil ikke uten videre gå med på at alderen er en hindring.

- Jeg tror ikke at jeg kan akseptere å spille mye dårligere. Hvis det skulle skje, vil jeg nok bli langt mindre aktiv. Men det finnes flere eksempler på folk som har hevdet seg veldig godt i voksen alder, blant andre Botvinnik og Kortsjnoj.

Motivasjon er én grunn til at Berge fortsatt er blant landets aller fremste sjakkspillere. En annen grunn er et fornuftig spilleopplegg, som ikke krever løpende studier av skarpe åpningsvarianter.

- Mine åpninger har vært de samme gjennom mange år. Fransk er en åpning der pugging av varianter ikke er alt for viktig, og jeg synes den fungerer godt også mot sterke spillere. Når jeg spiller legger jeg vekt på å følge min intuitive følelse for hva som er riktig og hva som er galt. Denne følelsen er helt klart basert på erfaringer fra de siste 35 årene, men jeg har nok også et talent på dette området. Allerede som ungdom satte jeg ofte brikkene på de riktige stedene.

- Jeg har prøvd å finne min egen stil, i stedet for å følge anbefalinger i bøker. Det tror jeg har vært viktig for meg. Åpningsstudier er – og har vært – sentralt i mitt treningsopplegg. For meg er det lystbetont å jobbe med åpninger, mens det er verre å sette seg ned med tunge variantøvelser, selv om det antakelig gir større utbytte.

Besatt av 1-minutterspartier

Berges seriøse fremtoning gjør at man kan lure på om han i det hele tatt spiller på nettet. I så fall er det vel langsjakk som gjelder. Intet kunne være lenger unna sannheten.

- Jeg ble helt besatt av å spille med ett minutt tenketid, i noen uker spilte jeg sikkert 100 partier om dagen! Fortsatt spiller jeg

Berge Østenstad (47)

- **NM-kongen: Norgesmester åtte ganger (1984, 1990, 1994, 1997, 1999, 2003, 2004, 2011)**
- **Lagspilleren: Fem ganger norgesmester for lag med Asker (1989, 2001, 2002, 2004, 2009)**
- **Aktuell: Tok sin åttende kongepokal i desember etter seier i stikkamp mot Frode Elsness**

en god del med ett minutt, men nå i mer moderate mengder. Det er en måte å utfordre alderen på, sier han med et smil.

Fremover blir det deltakelse i NM, forteller Berge, og lagsjakk for Asker. Spill for Norge i høstens OL er lite sannsynlig. Derimot er han stemt for å spille i Tromsø om to år, dersom sjansen byr seg. Det vil den etter alt å dømme gjøre. Bare uker etter OL i Tromsø fyller Berge 50 år. Ingenting tyder på at dét er en milepæl av betydning for sjakkmesteren fra Asker.

- Hva er ditt beste parti?

- Seieren mot Petursson i siste runde av Arnold Cup 1990 setter jeg veldig høyt. Jeg måtte vinne partiet for å ta min første inntegning i stormestertittelen, og det klarte jeg med svart mot en sterk stormester.

Margeir Petursson (2555) – Berge Østenstad (2410)
Arnold Cup Gausdal (9), 1990

1.d4 f5 2.Sf3 Sf6 3.g3 g6 4.Lg2 Lg7 5.c4 0–0 6.Sc3 d6 7.0–0 Sc6 8.d5 Sa5 9.Dd3 c5 10.b3 a6 11.Lb2 Tb8 12.Tab1 b5 13.Sd2 Sg4 14.e3 De8 15.La1

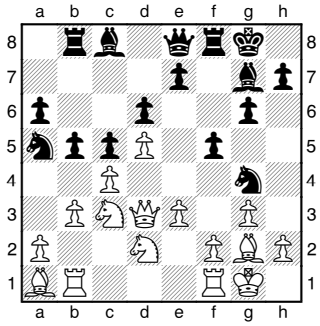

15...g5 16.cxb5 axb5 17.b4 Sc4 18.Sxc4 bxc4 19.Dxc4 Se5 20.De2 Txb4 21.f4 Sg4 22.Kh1 Ld7 23.h3 Sf6 24.Kh2 Dg6 25.Txb4 cxb4 26.Sb5 gxf4 27.gxf4 Sh5 28.Tg1 Lxb5 29.Dxb5 Dg3+ 30.Kh1 Dxe3 31.Dxb4 Sg3+ 32.Kh2 Se2 33.Tf1 Lxa1 34.Txa1 Tf6 35.Db8+ Kf7 36.Dh8

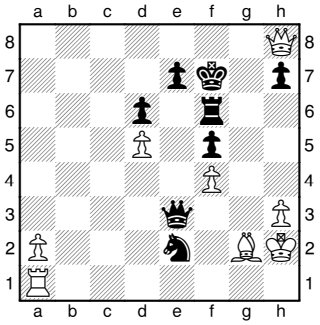

36...Th6! Hvit ga opp. Det finnes ikke forsvar mot trusselen Dg3+ og Txh3+ med matt i få trekk. **0–1**

Berge Østenstad kunne tenke seg å spille for Norge på hjemmebane i Tromsø-OL om to år, om sjansen byr seg.

Medlemsvekst i NSF

Norges Sjakkforbund fikk en liten medlemsvekst i fjor: 2536 medlemmer i 2011 mot 2503 året før.

En interessant utvikling er at økningen har skjedd blant kvinner. Mens antallet menn i forbundet er stabilt, har det blitt flere kvinner i så og si alle aldersgrupper. Det er likevel fortsatt en lang vei å gå: Kvinner utgjør nå cirka 5,5 prosent av NSFs medlemsmasse.

Grafen til høyre viser NSFs medlemsmasse fordelt etter kjønn og alder de siste to årene.

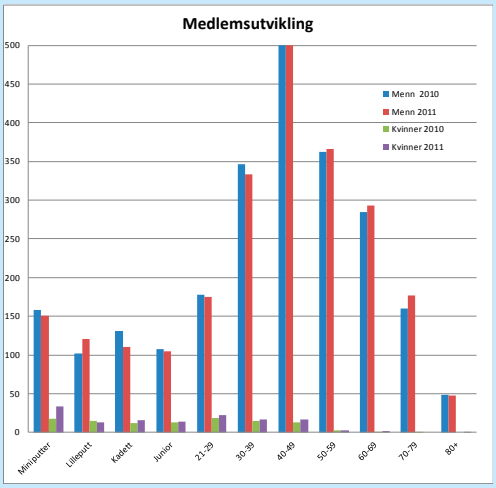

Norgesmester for åttende gang

Etter at Frode Elsness og Berge Østenstad delte seieren i Landsturneringen, var det duket for et skikkelig bikkjeslagsmål om NM-tittelen 2011.

Av Torbjørn R. Hansen

På forhånd var det vanskelig å peke ut noen klar favoritt, men det veide selvfølgelig tungt at Berge Østenstad hadde vunnet kongepokalen hele syv ganger tidligere. Dessuten har Østenstad hatt et klart overtak når disse to spillerne har møttes tidligere. Til tross for alt dette, ville det ikke vært noen stor overraskelse om Elsness skulle stikke av med seieren, siden han har vist god form den siste tiden.

Publikum ble ikke skuffet. Allerede i første runde fikk Østenstad et enormt overtak, men Elsness klarte mirakuløst å forsvare seg til remis.

Frode Elsness – Berge Østenstad

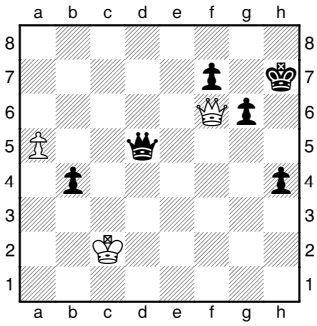

Med tre bønder over til svart er stillingen vunnet, og med 60…h3 ville det vært fullstendig slutt. Isteden valgte Østenstad **60…Dxa5**. Med tappert forsvarsspill klarte Elsness å vri seg unna knipa og dermed slippe med skrekken. ½-½ (97 trekk)

Det neste langsjakkpartiet var mer jevnspilt, og etter 33 trekk var det et dødt tårnsluttspill som stod på brettet. Dermed ny remis – og omspill i hurtigsjakk.

I det første hurtigsjakkpartiet var det Elsness som fikk inn en fulltreffer.

Frode Elsness – Berge Østenstad

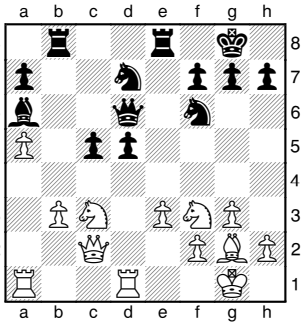

Med **19.Sxd5!** pulveriserte Elsness svarts forsvar. Det fulgte **19…Sxd5 20.Sg5 S7f6 21.Lxd5 Sxd5 22.Dxh7+**

22...Kf8 23.Df5! og siden hvit både truer matt på f7 og springeren på d5 er det fullstendig slutt. **1-0** (35 trekk)

I det neste hurtigsjakkpartiet trengte Elsness remis for å bli norgesmester. Han overrasket alle med å gå hardt ut med svart.

Berge Østenstad - Frode Elsness
1.c4 e6 2.Sf3 d5 3.d4 c5 Tarrasch-varianten i dronninggambit. Et dristig valg av Elsness med tanke på at et halvt poeng var nok til å sikre NM-tittelen.

4.cxd5 exd5 5.g3 Sc6 6.Lg2 Sf6 7.0–0 Le7 8.Sc3 0–0 9.dxc5 Lxc5

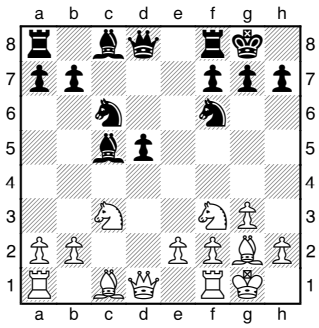

10.Sa4 Det normale trekket i denne stillingen har vært 10.Lg5. Partitrekket er en anbefaling av den israelske stormesteren Boris Avrukh. Både Elsness og Østenstad er normalt veldig godt forberedt til åpningen, og det er derfor ingen overraskelse at de diskuterer høyeste mote.

10...Ld6 Det er fordeler og ulemper med å ha løperen på dette feltet. Bonden på d5 blir litt utsatt og svart må se opp for en binding etter Lc1–g5. Fordelen er at løperen ikke vil sperre for et tårn på e8, slik løperen gjør hvis den står på e7.

11.Le3 Te8 12.Tc1

Etter sju nervepirrende partier ble det hele avgjort i lynsjakk.

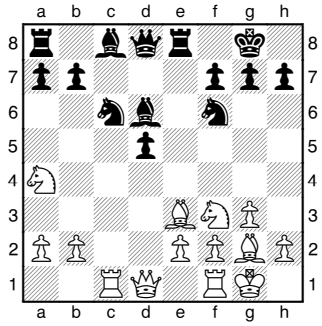

12...Txe3! Et sterkt kvalitetsoffer som ble spilt umiddelbart. Slike kvalitetsofre har vært kjent lenge. Svart får kompensasjon i form av løperparet og bedre bondestruktur. Det mest kjente kvalitetsofferet av denne typen stod svenske Ulf Andersson for i et fantastisk parti mot Garry Kasparov.

13.fxe3 Sg4 14.Dd2 De7 Svart retter all skyts mot hvits svakheter. Det er likevel ikke helt klart at det er svart som har overtaket. Tårnet på a8 og løperen på c8 gir grunn til bekymring.

15.e4 Ettersom hvit kommer til å miste denne bonden uansett, ønsker hvit å gjøre det på egne premisser.

15...dxe4 16.Sg5 Hvit presser mot e4, f7 og d6, men med sitt neste trekk klarer svart å lure seg unna det meste.

16...Lb4 17.Df4 f5 Stillingen er uhyre skarp og begge spillerne må være utrolig presise for ikke å bukke under.

18.a3

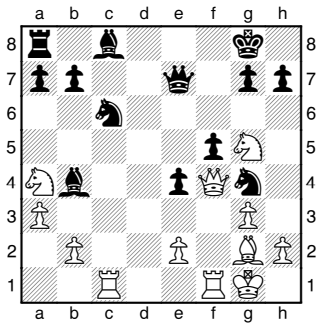

18...Ld6? Hadde Elsness fått med seg at hvits dronning var i fare for å bli fanget med h6 og g5, hadde han sikkert spilt 18...La5 for å holde d2-feltet dekket. Hvit måtte nesten spilt 19.b4, men da ville svart reddet løperen med tempo

med 19...Ld8. Dette ville resultert i et kraftig initiativ for svart.

19.Dd2 Le6 På denne måten får svart utviklet offiserene på dronningfløyen, men problemet er at også hvit får løst opp i sine problemer. Med sitt neste trekk kvitter Østenstad seg med motstanderens løperpar, samtidig som han ikke lenger må bekymre seg for den utsatte springeren på g5.

20.Sxe6 Dxe6 21.Sc5 Lxc5+ 22.Txc5 Sge5 23.Dd5 Dxd5 24.Txd5

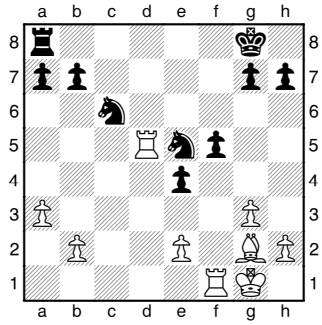

Stillingen har roet seg betraktelig og det er nå klart at Østenstad har en behagelig fordel takket være den ekstra kvaliteten.

Frode Elsness har hatt en god sjakkhøst med stormesternapp og fin ratingfremgang, men det holdt ikke helt i en jevn stikkkamp mot Østenstad.

24...g6 25.b4 Svarts springere står ikke så stabilt og Elsness må dessuten passe seg for at hvits tårn kommer inn på syvenderaden.

25...Sc4 26.Td7 b5 27.Tb7 Sd4 28.Te1 Sxa3 Svart har vunnet en bonde, men stillingen er likevel kritisk dårlig.

29.e3 Sc6 30.Tc1 Sd8 31.Td7 Sc4

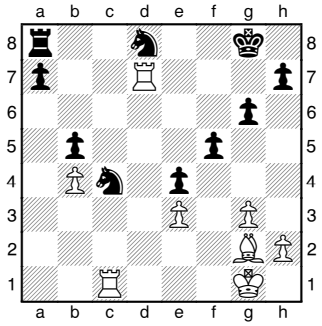

Elsness har kjempet med nebb og klør, men hvor lenge kan han holde hvits tårn ute? **32.Lf1!** Begynnelsen på slutten.

32...Se5 33.Td5 Sf3+ 34.Kg2 a6 35.Le2 Sg5 36.g4! Svarts stilling kollapser hurtig.

36...Sdf7 37.gxf5 gxf5 38.Txf5 Td8 Endelig fikk svart flyttet dette tårnet, men det er altfor sent. Hvit parerer enkelt svarts trussel Td8-d2.

39.Tc2 Kg7 40.Lh5 h6

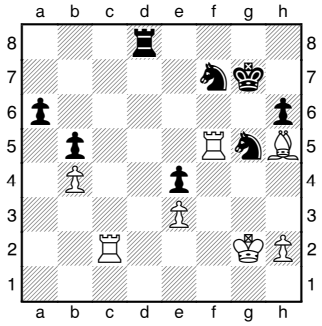

41.Tc7 Svart mister en offiser siden 41...Tf8 blir møtt med 42.h4. Elsness ga derfor opp. **1–0**

Etter dette dramatiske partiet var det klart for to nye partier med hurtigsjakk. Også i disse partiene var det stor dramatikk, men begge oppgjørene endte i remis. Publikum skulle derfor få oppleve de to duellantene i lynsjakk. Etter en lang dag med mange partier var spillerne svært slitne. I det første lynsjakkpartiet fikk Elsness en gavepakke i tårnsluttspillet, men forfjamset spilte han det hele bort.

Avgjørelsen falt i det andre lynsjakkpartiet.

Berge Østenstad - Frode Elsness
2. lynsjakkparti

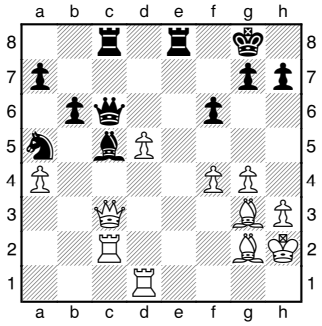

I tidsnød er det ikke lett å holde hodet kaldt. Elsness overså avdekkeren 36… Lg1+ og spilte isteden **36…Dd6?** Østenstad kunne dermed puste lettet ut, og etter noen ytterligere eventyr var det han som kunne strekke hendene i været. **1-0** (74 trekk)

Østenstad er norgesmester for åttende gangen. Denne gangen måtte det åtte partier til for å knekke motstanderen.

NM-stikkamp 2011
Sjakkhuset 10.-11.12

Frode Elsness	**3,5**
Berge Østenstad	**4,5**

Sjakk og vitenskap - del II

Av Kim Astrup

I Norsk Sjakkblad nr 5/2011 forklarte mesterspiller Kim Astrup hvordan man kan bruke det vitenskapelige prinsippet *falsifikasjon* til å bli en bedre sjakkspiller. I denne *del II* utdyper han sin teori.

I min forrige artikkel argumenterte jeg for betydningen av å innta en kritisk, falsifikasjonistisk tilnærming til egne (kandidat)trekk, og aktivt forsøke å tilbakevise disse, analogt med falsifikasjon av vitenskapelige hypoteser. Vi så flere eksempler på hvordan falsifikasjonsprinsippet kan bidra til å hindre at store feil blir begått.

Hensikten med denne artikkelen er å utvide dette falsifikasjonistiske perspektivet til ikke bare å omfatte egne, men også motstanderens trekk. En kritisk etterprøving av motstanderens trekk kan i mange tilfeller gi viktige hint om hva som er den beste respons, som vi snart skal se. La oss begynne med et veldig enkelt eksempel som illustrerer hvordan falsifikasjonsprinsippet kan anvendes på motstanderens siste trekk, og hvilke fordeler det kan gi.

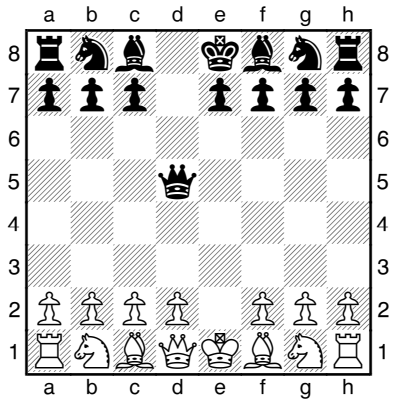

Hvit i trekket

Vi befinner oss i utgangsstillingen for skandinavisk forsvar. Sort har nettopp spilt 2...Dxd5. I løpet av ett trekk har sort eliminert hvits e4-bonde og utviklet en offiser, men ikke uten kostnader. La oss nå bruke falsifikasjonsprinsippet for å finne et effektivt motsvar.

Falsifikasjon av motstanderens trekk består i hovedsak av å identifisere dets ulemper (sett fra motstanderens perspektiv), og bruke denne informasjonen til å finne gode kandidattrekk.

Ulempen med sorts siste trekk er at en tidlig utvikling av dronningen gjør den utsatt for angrep. Det er rimelig å anta at en optimal respons innebærer å utnytte denne ulempen. Hvit kan eksempelvis forsøke å utnytte sorts utsatte dronningplassering med 2.Sc3, og dermed utvikle dronningspringeren med tempo. En annen effektiv plan er å få etablert bondesentrum med å spille tidlig d4 etterfulgt av c4 (med tempo).

La oss se på et litt mer komplisert eksempel.

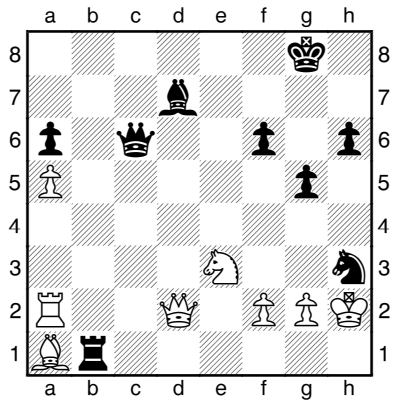

Hvit i trekket

Dette eksempel er hentet fra et parti mellom stormesterne Ilja Smirin og Artur Frolov i intersoneturneringen i Biel i 1993. Sort har nettopp spilt det tilsynelatende fikse 44.. Sf4xh3, med poenget at 45.gxh3 etterfølges av 45...Dh1+ 46.Kg3 Dxh3 matt.

La oss begynne med å stille det falsifikasjonistiske grunnspørsmål: Hva er ulempen med trekket Sxh3? Et trekks potensielle ulemper har i utgangspunktet to kilder. Enten at en brikke flytter til et eksponert felt, som vi så i forrige eksempel, eller at den oppgir kontroll av viktige felter.

Da springeren sto på f4 kontrollerte den en rekke felter, som d3, d5, e6 og g6. Kan hvit utnytte at den sorte springer ikke lenger kontrollerer noen av disse feltene? Man oppdager raskt at **45.Dd3** er muliggjort av sorts siste trekk. Dette truer tårnet på b1 og sjakk på g6. Det var dette Smirin spilte, og sort gikk raskt ned etter **45...Dc7+ 46.g3 Dc1 47.Dg6+ Kf8 48.Dxf6**, med avgjørende angrep. Hadde sort selv fulgt falsifikasjonsprinsippet kunne det uheldige 44...Sxh3 lett vært unngått.

Stormester Ashley bruker falsifikasjon

Falsifikasjonstilnærmingen til motstanderens siste trekk ble første gang (meg bekjent) nevnt i Mark Dvoretskijs glimrende artikkel "The Technique of Analysis and Decision-taking" publisert i antologien *Attack and Defence* fra 1998. Men den første som virkelig har behandlet dette temaet systematisk i sin fulle bredde, er den amerikanske stormesteren Maurice Ashley i den meget interessante DVD-en *The Secret to Chess* fra 2010. Her er et fascinerende partieksempel fra Ashley selv, som viser at denne metodiske tilnærmingen noen ganger kan gi overraskende kreative resultater.

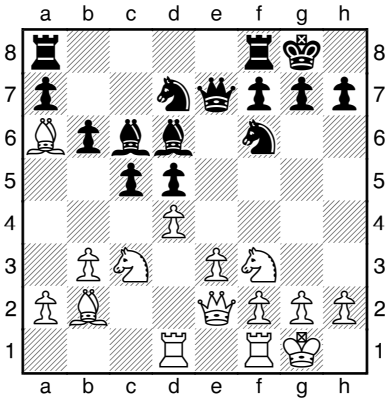

Hvit i trekket

Eksemplet er hentet fra partiet Maurice Ashley - Nenad Vulicevic fra 1993. Hvit spilte i sitt forrige trekk 13.La6 som ble besvart med 13...Lb7-c6.

Vi starter som vanlig med falsifikasjonsprinsippet og forsøker å identifisere ulempene bak Lc6. Lc6 oppgir kontrollen av c8, og løperen står potensielt utsatt på c6 grunnet mangler på fluktfelter. Det er ikke lett å se hvordan hvit kan utnytte dette. I denne rolige og tilsynelatende harmløse stillingen fant Ashley det briljante **14.e4!!**, som på kunstnerisk vis kapitaliserer på alle svakhetene til Lc6.

Partiet forsatte **14...dxe4 15.d5!** Poenget! Løperen er fanget. **15...Sb8**

Også 15...exf3 taper: 16.Dxe7 Lxe7 17.dxc6 Se5 (17...Sb8 18.Lb7 og tårnet er fanget) 18.c7, som utnytter den andre svakheten ved Lc6, oppgivelsen av c8- feltet. Hvit vinner kvalitet og har avgjørende fordel.

16.dxc6 Sxa6 Ashley kronet verket med **17. Sh4!**, som truer både Sf5 og springeren på a6. Hvit vinner offiser.

Alle trekk har en ulempe

Falsifikasjon kan oppfattes som en metodisk tilnærming hvis formål er å avdekke feil, enten ved egne eller motstanderens trekk. Og som sådan mener jeg det vil være fruktbart å trene seg opp i rutinemessig å bruke falsifikasjon ved hvert trekk, både når motstanderen har gjort sitt trekk og før man utfører sitt eget.

Men falsifikasjon har en større betydning enn kun å være en form for metodisk blundersjekk. En viktig erkjennelse er å innse at i de fleste tilfeller har hvert trekk en nedside, en ulempe, en kostnad, om enn liten. Hvert trekk tvinger oss til å oppgi kontroll over felter vi tidligere kontrollerte. Hvert trekk tvinger oss som oftest til å oppgi andre plausible muligheter. Bruk av falsifikasjonsprinsippet bidrar til større bevisstgjøring om hva denne nedsiden eller ulempen er, og hvordan dette potensielt kan utnyttes. På denne måten kan vi i større grad minimere ulempene med våre egne trekk, og utnytte ulempene til trekkene til våre motstandere.

Falsifikasjon og profylakse

Bruk av falsifikasjonsprinsippet på motstanderens siste trekk står i et komplementært forhold til en annen viktig metodisk tilnærming kalt profylaktisk tenkning. Nimzowitsch var den første som understreket betydningen av denne metoden, og den har i de senere år blitt popularisert av Mark Dvoretskij. Tankegangen går i korthet ut på at etter hvert trekk motstanderen gjør skal man tilstrebe å avdekke ideen bak trekket, taktisk eller strategisk, og forsøke å nyttiggjøre denne informasjonen i beslutningsprosessen. Idealet er trekk som fremmer våre egne mål og samtidig blokkerer motstanderens intensjoner.

Profylakse er en nyttig metode som oppøver bevissthet om motstanderens ressurser i stillingen, noe de fleste av oss (meg selv inkludert) nesten har en instinktiv tilbøyelighet til å overse eller undervurdere. Men før vi beskjeftiger oss for mye med motstanders intensjoner og hvordan vi skal forholde oss til dem, bør vi forsikre oss om at motstanderens trekk holder mål, og at det ikke finnes direkte måter vi kan utnytte trekkets uunngåelige ulemper på. ■

Hammer suveren i hurtig-NM

Stormester Jon Ludvig Hammer hadde full kontroll i Det åpne NM i hurtigsjakk, som ble spilt i Fredrikstad 7.-8. januar. Selv med et overraskende tap i nest siste runde mot klubbkamerat Svetoslav Mihajlov, vant Hammer turneringen greit. På de neste plassene fulgte GM Normunds Miezis, IM Frode Urkedal og sensasjonsmannen Mihajlov. Gruppe B (under 1750) ble vunnet av Svein Erik Lurdalen fra Kongsberg, mens David Larsen fra Fredrikstad tok seieren i gruppe C (under 1250). Hele 155 spillere hadde funnet veien til Fredrikstad denne januarhelgen.

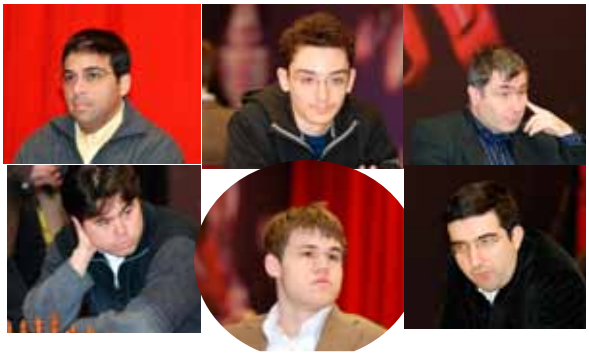

De beste akkurat nå: Nr 4 Anand, nr 10 Caruana, nr 8 Ivantsjuk, nr 6 Nakamura, nr 1 Carlsen og nr 3 Kramnik. (Alle foto: Calle Erlandsson)

Tidenes turnering i Stavanger?

Magnus Carlsen meldte seg inn i Stavanger sjakklubb i fjor, noe som ser ut til å ha gitt inspirasjon til store ideer i regionen. Kjell Madland og Jørn Holmen fra Ålgård har nå tatt initiativet til en sjakkfestival i Stavanger sommeren 2013, der målet er å for første gang samle verdens ti beste spillere i én toppturnering. Det vil samtidig bli en åpen turnering og mange sidearrangementer, slik at det ventes flere hundre sjakkspillere til Stavanger denne sommeren. Sjakkforbundets president Jøran Aulin-Jansson har tatt rollen som arrangementssjef. Les mer på hjemmesiden www.norwaychess.com.

Stort...

Imponerende blindsimultan

Magnus Carlsen kom tilbake til Norge etter London Chess Classics med et TV-team fra et av verdens mest berømte tv-programmer, *60 Minutes*, på slep. Den prisvinnende programlederen Bob Simon og et stort team fra CBS fulgte Magnus i flere uker. Blant det de fikk oppleve, var en blindsjakksimultan i Oslo Schakselskaps lokaler, mot mange sterke spillere fra OSS. Blant Magnus' ti motstandere var de unge mesterspillerne Aryan Tari og Lars Oskar Hauge. Likevel ble det en knusende seier 7,5-2,5 til Magnus.

Tidligere juniornorgesmester Viggo Guddahl var den eneste som klarte å vinne mot Magnus, mens Maud Rødsmoen, Sebastian Mihajlov og Tarjei J. Svensen greide remis. Til høyre ser du Maud bli intervjuet av *60 Minutes* etter sin suksess mot verdenseneren.

Stormester Rune Djurhuus har norgesrekorden i blindsjakksimultan med 13 partier. Det ser ut til at Carlsen har mer inne om han ønsker det!

(Begge foto: Tarjei J. Svensen)

7. plass i VM

Aryan Tari (12) tok en flott sjuendeplass i VM under 12 år i Brasil i november. Tari fikk like mange poeng som nummer tre, men bronsen røk på kvalitetsberegningen. Andre norske spillere på topp 20 var Katrine Tjølsen med 15. plass i jenter U18, og Johan Salomon med 19. plass i U14.

Nominert til årets idrettsutøver

Brede Kvisvik fra Kristiansund er nylig blitt utnevnt til FIDE Master (FM) etter å ha passert 2300 i rating. Suksessen på brettet er ikke gått upåaktet hen, og Kvisvik er nå nominert til årets idrettsutøver på Nordmøre i 2011! Det er avisen Tidens Krav som avgjør hvem som får prisen, og avgjørelsen faller senere i vår.

Nye framganger for Holm

13 år gamle Kristian Stuvik Holm (bildet) gjorde et sterkt resultat i Caissa New Year-turneringen i Ungarn. Med ratingprestasjon på hele 2375, økte Stuvik Holm egen rating til omtrent 2290, og han er nå bare ti poeng fra å bli en av tidenes yngste norske FIDE-mestere (FM). Magnus Carlsen passerte 2300 i rating i april 2003, 12 år gammel, mens norgestoer Jon Ludvig Hammer var over 2300 i juli 2006, 16 år gammel.

(Foto: Tore Hansen)

Skuffende i EM

Tyskland, Aserbajdsjan og Ungarn tok de tre medaljene i europamesterskapet for nasjonslag i november. Norge endte på 29. plass, omtrent som forhåndsrangeringen. Nicolai Getz gjorde et godt resultat på sistebord, mens Kjetil A. Lie, Frode Elsness og Leif Erlend Johannessen alle scorte under forventet. I kvinneklassen vant Russland suverent foran Polen og Georgia. Norge endte på sisteplass av 28 lag. På Norges lag spilte Sylvia Johnsen, Ellisiv Reppen, Ellen Øen Carlsen og Erle Marki Hansen.

...og smått

OSS og Kristiansund i teten

Oslo Schakselskap og Kristiansund Sjakklubb har vært i en klasse for seg i Eliteserien 2011/2012. Lagene hadde vunnet alle sine kamper før de møttes i runde fem. Toppoppgjøret ble en dramatisk og skiftende match, som til slutt endte 3-3.

I runde seks måtte imidlertid Kristiansund avgi et lagpoeng til overraskelseslaget SOSS, og dermed kunne OSS ta ledelsen i serien etter sin seier mot Tromsø. SOSS ligger på bronseplass med sju lagpoeng, det samme har SK 1911.

I bunn ser det stygt ut for nyopprykkede Tromsø, som står med kun to lagpoeng før siste spillehelg 23.-25. mars. Også Asker (3 poeng), Akademisk (4 poeng), Moss (5 poeng) og Porsgrunn (5 poeng) står i fare for å rykke ned med svak innsats siste helg.

Sebastian Mihajlov (12) debuterte på Oslo Schakselskaps eliteserielag i sjette runde mot Tromsø. Med en rask seier kunne han smile bredt etter kampen.

Gafler for voksne

Av Torbjørn R. Hansen

Det er vel en smal sak for voksne å spise med kniv og gaffel. Noen behersker til og med kunsten å spise med pinner. Jeg må innrømme at jeg noen ganger glemmer om jeg skal holde gaffelen i høyre eller venstre hånd. Og andre ganger er det faktisk ikke så lett å spille sjakk heller.

Se på denne oppgaven. Svart kan avgjøre med en gaffel. Ser du hvordan?

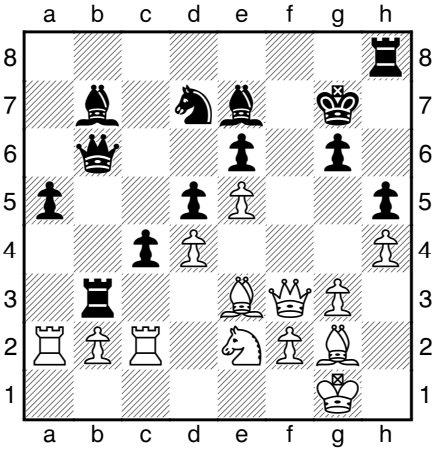

Var ikke den litt vrien? Etter at du har lest ferdig artikkelen kan du snu bladet på hodet og se på løsningen til slutt.

Den beste spilleren jeg vet om som har gått på en ganske enkel gaffel er tidligere verdensmester Anatolij Karpov. Han gikk på en karamell etter bare 12 trekk. Siden partiet er så kort skal du få se hele.

Larry Mark Christiansen - Anatolij Karpov
Wijk aan Zee 1993

1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sf3 b6 4.a3 La6 5.Dc2 Lb7 6.Sc3 c5 7.e4 cxd4 8.Sxd4 Sc6 9.Sxc6 Lxc6 10.Lf4 Sh5 11.Le3

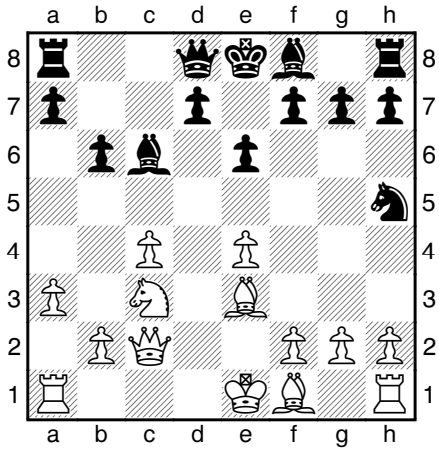

Oppgave: Svart trekker og går på en gaffel!

11…Ld6?? Burde jeg gitt to utropstegn? Det er i hvert fall eneste løsning.

12.Dd1! Truer både på d6 og h5. Gigantiske Karpov ga opp. **1–0**

I Eliteserien 2010/2011 fikk stormester og OSS-spiller Leif Erlend Johannessen til en fiks gaffel mot Åsmund Hammerstad fra Asker.

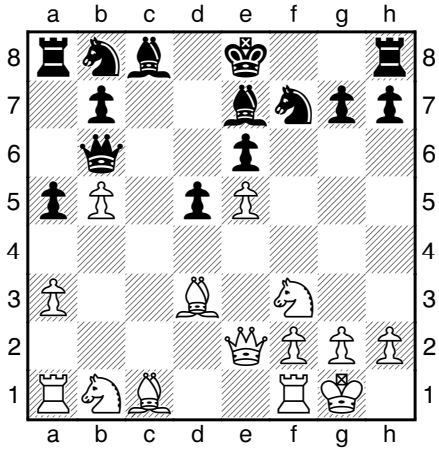

Hvit dro til med det overraskende **14.Lxh7!**

Poenget er at **14…Txh7** besvares med **15.Dc2!** og dronningen gafler h7 og c8.

Selv om dette er en ganske enkel kombinasjon mistenker jeg at de aller fleste hadde gått glipp av denne sjansen. Hvordan skal man lære seg å oppdage slike muligheter?

Når motstanderen har udekkede (også kalt løse) brikker, dukker det ofte opp gaffelmuligheter.

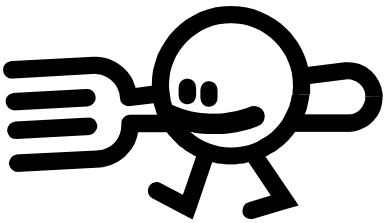

Det var et eller annet kjent med Johannessens fikse kombinasjon. Jeg visste jeg hadde sett noe lignende tidligere.

Ognjen Cvitan - Ketevan Arakhamia Grant
Moskva 1989

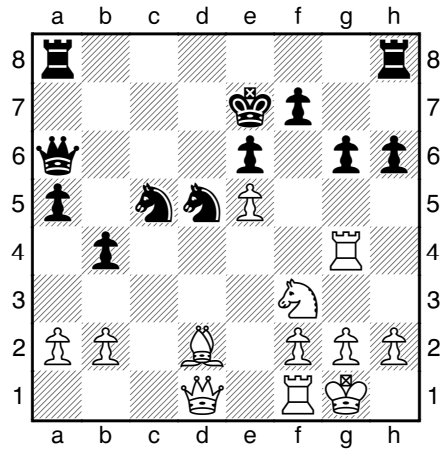

Er det noen løse brikker her?

Ja visst, på c5. Hvit kan vinne bonde med **22.Lxh6! Txh6 23.Dc1!**

Hvit gjorde klokt i å ikke starte med 23.Dc1, for da kunne svart stikke kjepper i hjulene med 23…Sd3!

Jeg fant enda et eksempel på dette trikset.

Anthony Edward Santasiere - Louis Levy
New York 1941

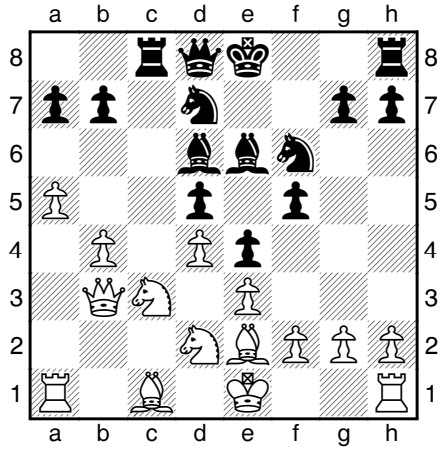

Hvordan kan svart utnytte den løse springeren på c3?

13…Lxh2! Hvis hvit spiller 14.Txh2, svarer svart med 14…Dc7 og gaffel på tårn og springer.

Hvit prøvde isteden å fange løperen på h2 med **14.g3**, men den svarte løperen nektet å la seg pille på nesen og banket seg ut på brutalt vis. **14...Lxg3! 15.fxg3 Dc7** Gaffel! **16.Sd1 Dxg3+** Svart har tre bønder for offiseren og en hvit konge på glattisen.

Nei, gafler er ikke alltid så lett. Jeg har gitt disse oppgavene til mange av mine elever, og de gangene jeg ikke nevner at det er en gaffel inne i bildet, har de store problemer med å løse dem.

Hadde du problemer med den første oppgaven? Ingen fare, du er ikke alene. Nesten alle har problemer med denne. Nå kan du med god samvittighet snu bladet.

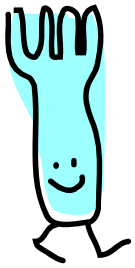

Løsning: 30…Txe3! 31.fxe3 Db3 Tårnene på a2 og c2 har havnet i en pinlig gaffel. Det hjelper ikke å bytte dronninger, for en bonde på b3 vil gjøre akkurat like stor skade. (Kovanova Baira - Shen Yang, Jermuk 2010)

Ny norsk bok:

Alt du bør vite om 1911 (og litt til)

Av Atle Grønn

Øystein Brekke gir sjakk-Norge den første 100-årshistorien om en norsk sjakklubb. I samarbeid med forlegger Øyvind Asbjørnsen (1911-medlem og mannen bak dokumentaren "Prinsen av sjakk") har Brekke lagd en praktbok.

Dagens sjakkspillere kjenner Oslo-klubben 1911 som barnesjakklubben, men Brekke viser oss også den dannede herreklubben fra tidligere tider. Finn Møller (født 1925) er skikkelsen som går igjen nesten hele veien, som en rød tråd fra herreklubben til barnesjakken: "Jeg savner de gamle tider, … Arthur Lifeldt møtte alltid opp med en tent sigar som han viftet foran nesen min. … Kommandør A. E. Erichsen hadde alltid to piper i bruk samtidig … Den berømte bakspiller Ellef Ødegaard som ikke tålte at andre bakspilte ham." – forteller Møller til Brekke.

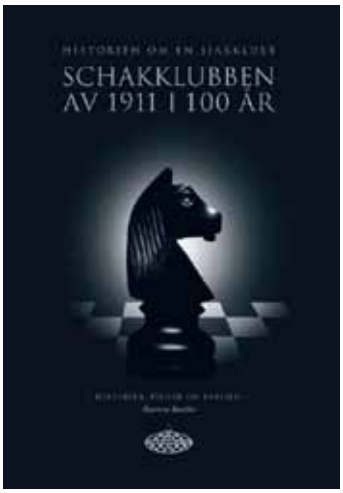

***Schakklubben av 1911 i 100 år* av Øystein Brekke. Utgitt november 2011.**

Forbud mot kvinner

Blant de mange småhistorier og faktaopplysninger i jubileumsboka, festet jeg meg ved den dannede herreklubbens forbud mot kvinnelige medlemmer, et forbud som formelt ble fjernet først i 1967. Ingen stor sak i klubbens historie, men det hele blir litt makabert når det fortelles at en kvinnelig sjakkspiller besøkte klubben i 1966 (altså i forbudstida) – og ble drept samme kveld. "Etter det tragiske drapet skulle det gå enda et par tiår før Schakklubben av 1911 endelig fikk noen få kvinnelige medlemmer", skriver Brekke. For sikkerhets skyld: drapet var ikke sjakkrelatert (hvis jeg tolker opplysningene fra Brekke riktig).

Markedsføring

De eldre herrene ble færre og færre. Én var uønsket: Leif Sinding, regissøren av filmklassikeren "Tante Pose" og en av klubbens stiftere, var på feil side under krigen. Men ellers hadde frafallet blant medlemmene som regel en naturlig årsak. Det var ingen unge spillere til å erstatte de eldre i en klubb der rekruttering var et fremmedord. Til gjengjeld hevdet 1911-profilen og reklamepioneren Trygve Dalseg å ha "funnet opp" det norske ordet *markedsføring* som en oversettelse av engelsk *marketing* (s.29). Det skulle gå over et halvt århundre før Johs. Kjeken lanserte slagordet: "Få orden på livet ditt, la oss møtes i sjakklubben hver mandag!" (s.149).

Karlsens springeroffer

Raymond Boger var den første junioren som kom inn i lokalene. Det var i 1977. Den første 1911-rekrutten fra Finn Møllers skolesjakk på Korsvoll kom i 1980 ved Tore Bratvold. I 1982 fikk klubben sin første norgesmester for ungdom, da Tommy Evensen, rammet av en livstruende muskelsykdom, demonstrerte åndens seier over materien og vant yngste klasse. Sven Karlsen (1935-1988) var helt avgjørende for klubbens drift i disse årene. I et morsomt diagram viser Brekke hvordan Karlsens springeroffer i siciliansk fra en kollektiv 1911-analyse i 1984 ble brukt av Tore Garberg 26 år senere, i 2010.

I årene før Garberg realiserte springerofferet, var norsk sjakk vitne til et eventyr. Men starten var ikke god. Da Sven Karlsen

døde brått i 1988, falt klubben nesten sammen. Selv klubbentusiasten Finn Møller, som aldri har deltatt i turneringer utenfor klubben, vurderte nedleggelse de neste årene.

Redningsmøtet

I 1992 kom så Johs. Kjeken – den gang generalsekretær i NSF og USF – på banen. Ved personlig å melde overgang fra Akademisk bidro han i praksis til å redde den tradisjonsrike klubben (en av stiftelsesklubbene av NSF i 1914). Et redningsmøte med en håndfull deltakere, deriblant Kjeken/Møller og Bratvold; Truls Andreassen, Haakon Kibsgaard, Per Gisle Svendsen og Matti Unnli ble avholdt på Sjakkontoret i Frennings vei (generalsekretærens arbeidssted). Resten er historie. Boka gir deg alt du trenger å vite om 1911-modellen og ungdomsrevolusjonen som førte til at 1911 ble Norges største sjakklubb i 2008, to år før Garberg realiserte springerofferet til Karlsen.

Hvem er best av Hanssen, Hansen og Olsen?

Ikke tro at 1911 bare er/var en klubb for barn og gentlemen. De har også sterke spillere som Han(s)sen og Olsen. Men hvem var egentlig best?

Brekkes unike kompetanse blir tydeligere jo lenger bakover i historien vi beveger oss. Han har derfor en naturlig forkjærlighet for de gamle, glemte heltene. Best blant likemenn i 1911 før krigen var angivelig Lars Hanssen (1903-40), opprinnelig fra Trondheim. Han hedres den dag i dag gjennom minnepokalen, som dessverre er feilstavet med én s for lite: *Lars Hansens minnepokal*.

I norsk målestokk var Hanssen definitivt forut for sin tid, som Brekke skriver. Partiet mot Kavlie-Jørgensen (s.39-40) fra norgesmesterskapet i 1932 er imponerende moderne anlagt, nesten à la Kramnik. Samme år utklasset Hanssen norgesmesteren Eugen Johnsen 5-1 i en privat match.

Hanssen komponerte for øvrig også en studie som vant førstepremie i konkurranse med verdensstjerner som Henri Rinck og Leonid Kubbel. Studien er gjengitt av Brekke og også nylig omtalt i Jarl Ulrichsens *Norsk Studiekavalkade 2*. Hanssen var utvilsomt en dyp sjakktenker. Er han tidenes sterkeste 1911-spiller, slik Brekke antyder?

Det største talentet

Slike sammenlikninger er vanskelige, men internasjonalt vil jeg si at Torbjørn Ringdal Hansens tre stormesternapp er i en klasse for seg (to av disse tok han som 1911-spiller). Til sammenlikning – dog noe urettferdig – klarte Hanssen bare

1911s viktigste ildsjeler, Finn Møller og Johs R.Kjeken er selvfølgelig behørig omtalt i SK 1911s jubileumsbok. Møller er 86 år og fortsatt kasserer og instruktør for barneavdelingen. (Foto: Silje Bjerke og Torstein Bae)

3½ poeng av 16 på 2. bord i sjakk-OL i Praha i 1931, Hanssens internasjonale svenneprøve. Det hører med til historien at Hanssen møtte stort sett bare toppspillere (Tartakower, Bogoljubov, Marshall, Petrov, Stoltz…) da kun de beste sjakknasjonene stilte lag på den tiden.

Hansen med én eller to s'er – kanskje svaret er Olsen? Kjeken-produktet Frode Olsen Urkedal (født 1993) er (vel) det største sjakktalentet i 1911s historie. Og siden talentet nå er blitt til en moden sjakkspiller, kan han snart også kalle seg tidenes beste 1911-spiller (hvis han ønsker).

Sansen for detaljer

Brekke har som ingen annen sansen for detaljene i norsk sjakkhistorie. Noen opplysninger er sære og litt kuriøse – som at det viktige årsmøtet i 1993 ble avholdt *dagen etter Johs. Kjekens 46-årsdag* (min kursiv). Jeg antar at Kjeken hadde feiret med måte og var ved sine fulle fem, da han på årsmøtet tok initiativ til ungdomssatsingen og det uvanlig fruktbare samarbeidet med Møller.

Brekke graver møysommelig fram opplysninger som ellers ville ha gått tapt. Sjakkhistorikeren Brekke gleder seg selvsagt, men jeg ble nesten litt sjokkert over å se at Aftenpostens sjakkspalte i flere år fra 1915 og utover brakte rene referater fra generalforsamlingene i 1911. I Brekkes bok fungerer disse referatene fra sjakkspaltene som et tidsbilde og har en klar dokumentarisk verdi. Så sent som 20. desember 1960 omtaler Aftenposten at julebordet i 1911 det året var svært populært. Jeg trodde denne stilen var noe Knut Bøckman innførte i Morgenbladet og Aftenposten på 1970- og 80-tallet, da han gjorde sjakkspaltene sine til hofforgan for Oslo Schakselskap. Brekkes bok viser at norske sjakkspaltister tradisjonelt har hatt problemer med å skille mellom det journalistiske oppdraget og et eventuelt verv som sjakklubbens sekretær.

Dynamisk trio

Alle heltene er med i Brekkes bok, men den viktigste er foruten Kjeken/Møller, Torstein Bae – som selv var skolesjakkelev av Møller på Korsvoll. Hvor viktig Bae og etter hvert (fra 2005) Silje Bjerke og Torbjørn Ringdal Hansen var for 1911-eventyret, ser vi nå som disse tre ikke lenger deltar like aktivt i klubbens daglige virke.

Etter medlemsrekorden i 2008 er klubben nå inne i en tyngre periode. Kjeken snakker med et skjevt smil om "den egentlige Magnus-effekten": skolesjakkspillerne til Kjeken/Møller tar sjeldnere enn før steget fra skolesjakken til BGP-turneringer, og langt mindre til klubblokalene på Damplassen. Terskelen er blitt for høy, og klubben sitter igjen med kun de aller beste (som etter hvert heller ikke møter opp på klubbkveldene). En ung, dynamisk trio som Torstein, Silje og Torbjørn kunne kanskje ha løst denne floken, men det lar seg vanskelig gjøre innenfor 1911-modellen: Som sjakkinstruktør får du nok til "klær og mat", dvs. en gratis blå 1911-collegegenser samt småpenger til rullings og hveteboller.

Dokumentasjonsverdi

Et hundreårsjubileum er den perfekte anledning til å feire medlemmene – administratorer og spillere – som utgjør og har utgjort ryggraden i klubblivet. Øystein Brekke gir oss en lesverdig fortelling om stort og smått i 1911s historie. En slik bok kan leses fra perm til perm, forlengs eller baklengs. Mange gode bilder, diagrammer og portretter av nøkkelpersoner inviterer leseren til å hoppe fram og tilbake i teksten. Det viktigste er imidlertid bokas tidløse dokumentasjonsverdi. Derfor har detaljene (turneringstabeller, medlemsoversikter osv.) en naturlig plass nettopp i en slik utgivelse.

Hvilken klubb følger 1911s gode eksempel og gir oss historien mellom to permer?

Ny prosjektleder for "Sjakk i skolen"

Kai Becher er ansatt som ny prosjektleder for "Sjakk i skolen", etter at Vibeke Ekeland Grønn sluttet i stillingen 1. desember. Becher er tidligere medlem i Konnerud og Drammen, og har blant annet vært formann i Buskerud sjakkrets. "Kai brenner for å utbre sjakken og gleder seg til å tiltre stillingen i slutten av februar," melder Ungdommens Sjakkforbund.

Løsningene står på side 62.

Norgesmesteren briljerer

Berge Østenstad (47) er best kjent for sine strategiske evner, men stormesteren behersker også taktikken til fingerspissene. For å få hele poenget i havn må smarte manøvre ofte krones med en nøyaktig beregnet variant – une petite combinaison, som Capablanca sa.

Fra Berges fremgangsrike karriere har vi valgt ut seks sterke avslutninger. Klarer du å gå i mesterens fotspor?

Nr. 1: Hvit trekker

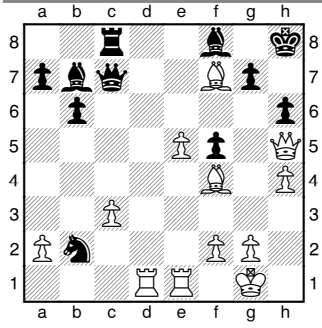

Nr. 2: Svart trekker

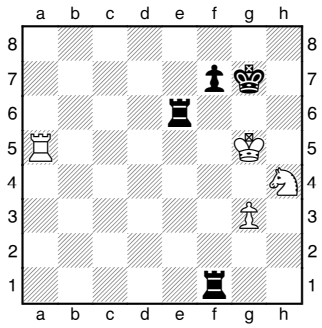

Nr. 3: Svart trekker

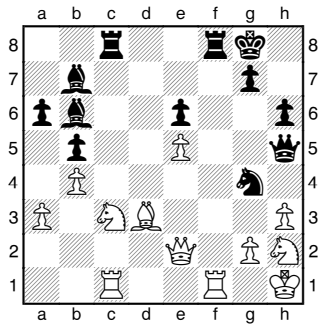

Nr. 4: Hvit trekker

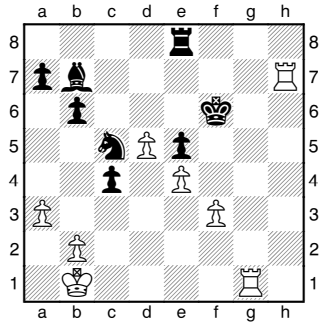

Nr. 5: Svart trekker

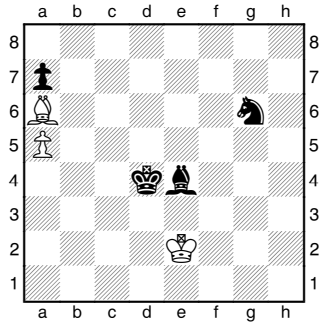

Nr. 6: Hvit trekker

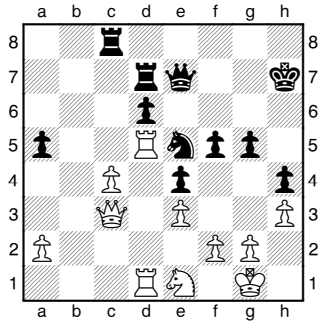

Nytt innen sjakk

Av Kim Astrup

Chess Evolution 1
av Artur Jusupov
Quality Chess 2011

Den russiske sjakkskolen til folket

Artur Jusupov var en meget sterk stormester i sine glansdager. I perioden 1986-1992 var han rangert som nummer tre i verden, etter Kasparov og Karpov. Nå har han for lengst lagt turneringsjakken på hylla, og jobber som sjakktrener på fulltid. Visstnok har gode tilbakemeldinger fra hans sjakkelever oppmuntret ham til å gripe pennen fatt og bringe sitt pedagogiske virke ut til et videre publikum.

Resultatet er et unikt og kuriøst prosjekt som i alt omfatter ni bind, hvorav *Chess Evolution 1: The Fundamentals* er det syvende i rekken. Bøkene til Jusupov er fordelt på 3 nivåer: "The Fundamentals", "Beyond the Basics" og "Mastery". *Chess Evolution 1: The Fundamentals* er det siste bindet på det første nivået.

Skulle jeg kritisere boken og serien for noe, så er det at denne nivåklassifisering er rimelig forvirrende og villedende. Både kategoriene *Fundmentals* og *Beyond the Basics* kan gi assosiasjoner i retning av at dette er sjakkinstruksjon på elementært nivå, noe som langt fra er tilfelle. Jeg vil hevde at hele serien kan nyttiggjøres med stort utbytte av enhver aspirerende klubbspiller (opptil 2200). For spillere over dette nivået anbefales bøkene til Dvoretskij.

Resepten i bøkene er systematisk trening basert på løsing av oppgaver. Jusupov kan, i likhet med sin læremester, den legendariske Mark Dvoretskij,

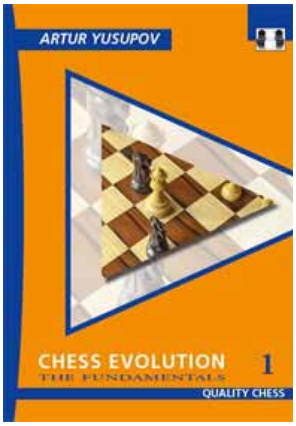

oppfattes som en klassisk eksponent for den russiske sjakkskolen. Essensen i den russiske sjakkskolen er en bred sjakklig skolering, med fokus på en konkret og analytisk tilnærming til sjakken. Systematisk utvikling av regneferdigheter og sluttspillteknikk blir tillagt særlig stor vekt. Dette grunnsynet gjennomsyrer hele serien.

Boken inneholder 24 leksjoner. Hver leksjon består av tre deler: En kort introduksjonstekst, deretter eksempler gjennom partifragmenter og/eller ganske grundig kommenterte partier, ofte med Jusupov selv i hovedrollen. Leksjonen avsluttes med 12 oppgaver med tre forskjellige vanskelighetsgrader som leseren kan bryne seg på. Tematisk spenner leksjonene veldig vidt: Fra åpningsteori, sluttspillteori og sluttspillteknikk, til kombinasjoner, strategi og variantregning. Jusupov legger opp til en bred og grundig skolering, i samsvar med den russiske sjakkskolens grunnteser.

Følgende eksempel er hentet fra Jusupovs leksjon om forserte varianter. Det illustrerer godt at det såkalte "Fundamentals"-nivået langt fra er trivielt, og kan gi også mesterspillere en god "workout" i variantregning.

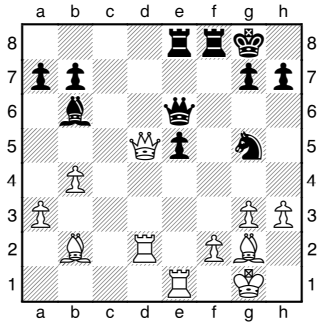

Sort i trekket

Løsning: **1...Lxf2+! 2.Txf2 Sxh3+! 3.Kh2 Txf2 4.Dxe6+ Txe6 5.Lc1 g5! –+**

Jusupov tilnærmer seg sjakken på en logisk og systematisk måte. Dette kjennetegner også måten han skriver om sjakk på. Her er et karakteristisk eksempel:

"If your bishop is exchanged for a knight, you should try to place your pawns on the same colored squares as the bishop that has been exchanged. This will avoid any weakness on these squares, and also free your other bishop."

Chess Evolution og hele serien til Jusupov er et unikt og formidabelt verk i sjakkhistorien. For først gang er det utviklet et treningsmateriale for klubbspillere som favner alle sjakkens aspekter, og som gjør at man kan jobbe med sjakken på en helhetlig og systematisk måte opp til mesternivå og videre.

Dvorteskij brakte den russiske sjakkskolens hemmeligheter til vesten. Jusupov har tatt et steg videre og brakt den russiske sjakkskolen ut til folket (les: klubbspillere). Uunnværlig for klubbspillere som ønsker å bli bedre i sjakk, og samtidig er villige til å jobbe for det.

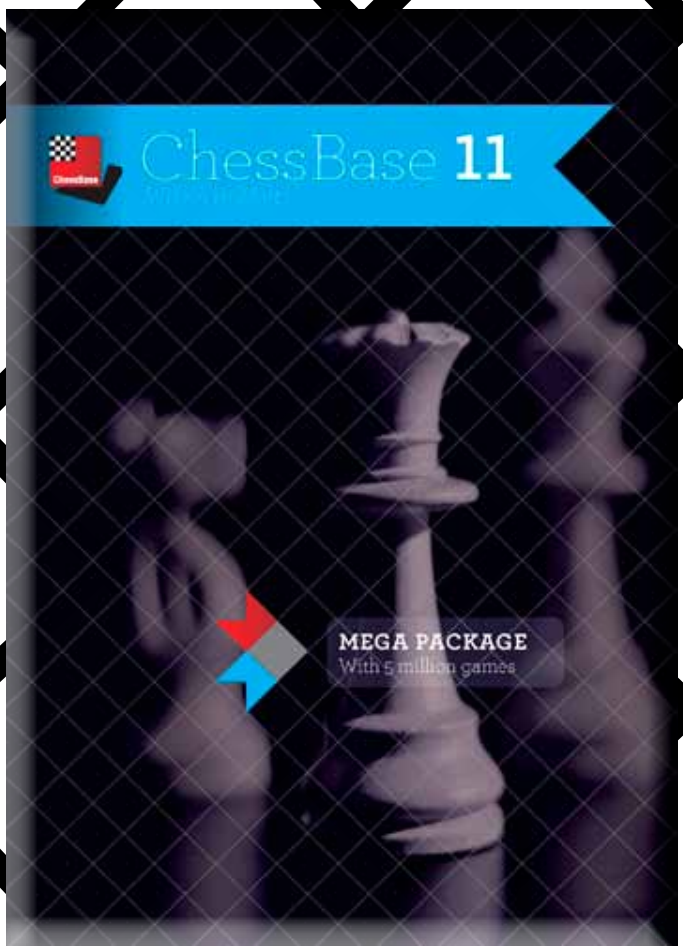

Chessbase 11 - verdens beste sjakkverktøy!

Tre forskjellige pakker:
Starter 1395,- Mega 2295,- Premium 2995,-

www.sjakkhuset.no

post@sjakkhuset.no / 21 01 98 11

Kurs om sjakk og data tirsdag 20. mars.
Gratis deltakelse ved kjøp av Chessbase!

Medalje i 2014?

Norge har verdens beste sjakkspiller og skal snart arrangere OL. Samtidig kom vi nesten på bånn av lista i fjorårets EM for lag. Hvordan går det egentlig med elitesjakken i Norge?

Av Silje Bjerke

29. plass av 38 lag i åpen klasse i EM 2011. Vi kom foran Kypros, Luxembourg og Wales, men måtte se oss slått av Danmark, Sverige og Island. Kvinneklassen: Sisteplass. 0 lagpoeng, 4 individuelle poeng på 36 partier. Det er to år til sjakk-OL på hjemmebane i Tromsø, og sjakkentusiaster drømmer om medalje til Norge med Magnus Carlsen i spissen. Vi har spurt landslagstreneren, Eliteutvalget og elitespillere: Kan vi klare det? Hvordan går det med satsningen mot OL i 2014?

Men først: En reise tilbake til landslagets begynnelse. Hva er egentlig Norges største lagsuksesser ved sjakkbrettene?

Fra sisteplass til 11. plass

Norges internasjonale debut som sjakknasjon var i 1930. Da deltok vi for første gang i sjakk-OL i Hamburg, og det var første året det ble spilt en fysisk landskamp (ikke telegrafkamp).

"De fem nordmennene som reiste ned til Hamburg for å møte verdens sjakkelite, hørte alle hjemme i en ny generasjon spillere som helt manglet internasjonal erfaring. Alle var i 20-årene, med 20-årige Olaf M. Olsen (senere Olaf Barda!) som den aller yngste. Ikke uventet endte laget på 18. og sisteplass blant de utelukkende sterke nasjonene som deltok," forteller Øystein Brekke i jubileumsboken *Norges Sjakkforbund 75 år*.

Senere hevdet Norge seg noe bedre, med OL i Havanna i 1966 som et høydepunkt. Norge kvalifiserte seg til A-finalen etter å ha slått blant andre USA i forgruppen. Det endte med en 13. plass i OL, Norges beste resultat til da. Laget bestod av Svein Johannessen, Arne Zwaig, Terje Wibe og Ragnar Hoen. "Når de norske OL-lagene fra 1960 og framover hevdet seg en del bedre enn tidligere, skyldtes dette i første rekke at Norge endelig hadde en spiller som kunne hevde seg med glans i den sterke konkurransen på førstebord," skriver Brekke, altså om Svein Johannessen.

Enda bedre skulle det gå i 1976. Med Leif Øgaard og Arne Zwaig som de store spillerne, hadde landslaget sitt beste år. For første gang ble det seier i en landskamp mot Sverige, Norge vant sekslandskampen

Dette er saken

- Med verdens beste spiller på laget har Norge muligheter som aldri før.
- EM for landslag i november 2011 ga nær bunnplasseringer til de norske lagene.
- Hvordan går det med elitesjakken i Norge? Kan vi håpe på medalje på hjemmebane i 2014?

Hvilken plass kommer Norge på i OL på hjemmebane i 2014?

Jøran Aulin-Jansson, president i Norges Sjakkforbund.

Jeg tror vi kommer på en 10. plass i åpen klasse. Hvorfor ? Jo fordi: 1) Hjemmebane. 2) Sportslig satsning frem til OL. 3) Magnus. 4) Flere svært lovende talenter. 5) Jeg spiller ikke.

I kvinneklassen kommer vi på en 13 plass. Hvorfor? Jo fordi : 1) Hjemmebane. 2) Sportslig satsning. 3) Jeg tror på en generell hevning av nivået blant jentene i Norge.

i Bremen, og fikk sin høyeste plassering i et OL noensinne, med 11. plass i Haifa. Riktignok ble OL i Haifa boikottet av hele østblokken, så det kan likeves hevdes at Havanna er tidenes norske OL-suksess.

Etter å ha deltatt kun én gang tidligere, i Emmen i 1957, kom kvinnelaget på banen for fullt i OL i 1982, med 39-41. plass av 45 lag. Høydepunktene er Thessaloniki i 1984, med 22.-27. plass av 54 lag, og Novi Sad i 1990 med 23. plass av 64 lag.

Mye entusiasme, lite kunnskap

Simen Agdestein debuterte i OL i 1982, med fantastiske 9 av 12 poeng og gullmedalje på 4. bord. Hvordan var så satsningen på den tiden? Det fantes ikke noe eliteutvalg i sjakkforbundet, slik det gjør nå. Agdestein husker likevel å ha fått god støtte fra forbundet.

- Jeg opplevde sjakkforbundet som veldig velvillige, forteller han. - Blant annet husker jeg det var en gjeng som sto på for å samle inn partier av mine motstandere i intersoneturneringen i Mexico i 1985, hvilket jo var veldig greit. Den gang hadde vi verken computer eller Chessbase og man forberedte seg med å kikke gjennom de partiene man fant av motstanderen i de Informatorene man orket å dra meg seg. Jeg hadde også med meg Knut Helmers som sekundant for denne turneringen og til junior-VM på Gausdal året etter, og det var i hvert fall nyttig. Sjakkforbundet sto også på for at jeg skulle få et kulturstipend på 80 000 kroner i noen år, og forbundet fikset en vernepliktjeneste der jeg kunne spille og trene sjakk så mye jeg ville, forteller Simen.

- Men mest viktig for meg i denne perioden var entusiasmen i sjakkmiljøet generelt. Arnold Eikrem betydde kjempemye og det var utrolig leit at han døde så altfor tidlig. Øystein Brekkes enorme og smittende engasjement var også viktig. Miljøet i Oslo Schakselskap på den tiden med Bjørn Tiller i spissen var også gull verdt, fortsetter Simen.

- Så egentlig følte jeg støtten var bra, men likevel vil jeg nok si at jeg var veldig alene om mye. Jeg var den første stormesteren og kompetansen var ikke der. Alt var nytt. Jeg skulle veldig gjerne hatt en kyndig veileder på den tiden. Med et miljø og en trener i en kritisk fase hadde jeg sikkert fortsatt, men det ble for stusselig å sitte for seg selv og leke sjakkproff. Det hjalp ikke med sportslig suksess og for så vidt nok av penger. Det ble for trist og ensomt. Jeg satset heltid noen måneder høsten 1987 og vinteren 88, men når gresset ble grønt, ble det for fristende å begynne og spille fotball igjen. Og når jeg påfølgende høst ble tatt ut på A-landslaget, var løpet kjørt. Fotballen var for kraftig, forteller Simen.

Norske OL-plasseringer Åpen klasse

1930 Hamburg:	18. plass av 18 lag
1931 Praha:	18. plass av 19 lag
1937 Stockholm:	18. plass av 19 lag
1939 Buenos Aires:	18. plass av 27 lag
1950 Dubrovnik:	15. plass av 16 lag
1952 Helsinki:	21. plass av 25 lag
1954 Amsterdam:	23. plass av 26 lag
1956 Moskva:	24. plass av 34 lag
1958 München:	25. plass av 36 lag
1960 Leipzig:	19. plass av 40 lag
1962 Varna:	25. plass av 37 lag
1964 Tel Aviv:	22. plass av 50 lag
1966 Havanna:	13. plass av 52 lag
1968 Lugano:	30. plass av 53 lag
1970 Siegen:	29. plass av 60 lag
1972 Skopje:	21. plass av 63 lag
1974 Nice:	22. plass av 73 lag
1976 Haifa:	11. plass av 48 lag
1978 Buenos Aires:	31. plass av 66 lag
1980 Malta:	24. plass av 82 lag
1982 Luzern:	24. plass av 92 lag
1984 Thessaloniki:	26. plass av 88 lag
1988 Thessaloniki:	43. plass av 108 lag
1990 Novi Sad:	37. plass av 108 lag
1992 Manila:	33. plass av 102 lag
1994 Moskva:	47. plass av 124 lag
1996 Jerevan:	40. plass av 114 lag
2000 Istanbul:	52. plass av 126 lag
2002 Bled:	48. plass av 134 lag
2004 Calvia:	39. plass av 129 lag
2006 Torino:	31. plass av 149 lag
2008 Dresden:	21. plass av 147 lag
2010 Khantij Mansjisk:	51. plass av 149 lag

"Den gang hadde vi verken computer eller Chessbase og man forberedte seg med å kikke gjennom de partiene man fant av motstanderen i de Informatorene man orket å dra meg seg," forteller Simen Agdestein om elitesjakken på 80-tallet.

Flere tittelspillere var målet

Eliteutvalget (EU) ble opprettet i 1986. Morten Sand var den første lederen for utvalget. Med seg hadde han Kai Snorre Eikrem.

- Jeg husker vi mottok et brev fra Petter Stigar med kommentar til utnevnelsen i EU. Han skrev at Kai Snorre og jeg sikkert var to hyggelige fyrer, men han tvilte på at vi kjente til sjakken *"...på det mer eleverte plan"*. Hvilket han hadde rett i, sier Sand humoristisk.

- Så vidt jeg husker var budsjettet første året på cirka kroner 15 000 som i sin helhet gikk til støtte til Arnold Eikrems turneringer på Gausdal, forteller Sand. - Det var viktig å støtte disse turneringene som var en tittelfabrikk for de nordiske toppspillerne.

- Hva var målet for elitearbeidet denne første perioden?

- Det var nesten ikke mulig å ha seriøse sportslige mål med så små ressurser. Det var heller ikke alltid så lett å ha med Arnold å gjøre, men alt i alt tror jeg pengene den gangen fikk best nytte på Gausdal. Et hovedmål var å få flere norske IMer og GMer. Senere på 90-tallet ble det opprettet egne kontoer for elitespillerne som skulle gå til dekning av utgifter ved deltagelse i turneringer med GM-muligheter. Spillerne bidro selv med en egenandel og NSF bidro med et tilsvarende beløp. På denne måten kunne hver av GM-kandidatene delta i 2-3 internasjonale turneringer hvert år, forteller Sand.

Satsning på kvinnene

Vår mest erfarne landslagsspiller som fortsatt spiller på landslaget, er Sylvia Johnsen (43). Hun fikk sin landslagsdebut i 1982, og spilte også på landslaget i EM i fjor, nesten 30 år senere. Sylvia husker at hun fikk god oppfølgning de første årene på landslaget.

- Forbundet satset sterkt den gang. Forbundet bestemte seg for at den unge generasjonen kvinner jeg tilhørte skulle opp og frem. Landskamper med nabolandene ble arrangert årlig bare for oss, og forbundet satte av midler til personlige trenere, forteller hun.

Hva med i dag?

OL på hjemmebane i 2014 vil bli et høydepunkt i norsk sjakkhistorie, med medieomtale og mye oppmerksomhet for sjakken. Kan vi gjenta suksessene fra OL i 1966 og 76 – eller kanskje enda litt bedre? Hvordan satses det mot dette i dag?

- Eliteutvalget bruker mesteparten av midlene på representasjonsoppgaver, forteller leder i EU Hans Krogh Harestad. - Mye av midlene er bundet opp til OL, som arrangeres annethvert år og tar hele – og vanligvis mer av – budsjettet, og representanter til nordisk mesterskap.

- Spørsmålet har derfor vært hva vi skal satse på annethvert år når det ikke er OL, fortsetter Harestad. - De siste årene har EU satset på EM for lag, og i tillegg gitt individuell støtte til turneringsdeltakelse. I tillegg har det blitt brukt litt penger på treningssamling for kvinnene, sier han.

Hvilken plass kommer Norge på i OL på hjemmebane i 2014?

WIM Ellen Hagesæther, landslagsspiller.

Jeg tror Norge kommer til å gjøre det veldig bra. Det viser seg ofte at lag og spillere løfter seg på hjemmebane. Jeg tipper derfor at laget i åpen klasse kommer cirka 10-15 plasser over forhåndsrangeringen, og damelaget cirka 10 plasser over.

Norske OL-plasseringer Kvinneklassen

1957 Emmen:	19. plass av 21 lag
1982 Luzern:	39.-41. plass av 45 lag
1984 Thessaloniki:	22.-27. plass av 51 lag
1988 Thessaloniki:	33. plass av 56 lag
1990 Novi Sad:	23. plass av 64 lag
1992 Manila:	37. plass av 62 lag
1994 Moskva:	41. plass av 81 lag
1996 Jerevan:	45. plass av 74 lag
2000 Istanbul:	56. plass av 86 lag
2002 Bled:	44. plass av 91 lag
2004 Calvia:	38. plass av 87 lag
2006 Torino:	59. plass av 106 lag
2008 Dresden:	53. plass av 111 lag
2010 Khantij Mansjisk:	53. plass av 115 lag

Etter fjorårets svake EM-innsats har det blitt diskutert om dette er riktig bruk av EUs penger.

- Det er flere grunner til at vi ser det som formålstjenlig å bruke en del midler på EM for lag, sier Harestad. - I utgangspunktet mener vi at støtte til å spille turneringer gir mest valuta for pengene, sammenlignet med treningssamlinger. Vi ser det som særlig verdifullt om vi også kan stille med en lagleder som kan hjelpe til med åpningsforberedelser og partianalyser. EM for lag er en meget sterk turnering som gir spillerne tøffe utfordringer, som de vanligvis ikke får i andre turneringer. Vi ser det også som ekstra verdifullt å delta i lagturneringer, da en får et utbytte både i form av god spilletrening og styrking av samhold og lagånd blant landslagsspillerne, fortsetter han.

- Vi synes samlet sett at denne satsningen har vært vellykket, men vi ser også en del betenkeligheter, blant annet at de fleste av toppspillerne på kvinnelaget takket nei til EM. Av det positive vi har fått ut av det, vil jeg nevne at vi har fått noen sterke resultater fra noen av våre yngre spillere i disse turneringene. Samt at vi har fått med spillere som vi ønsker å ha med videre, men som har vært passive i en periode. Vi var også fornøyde med at vi i 2009 fikk med oss Peter Heine Nielsen som trener. Han håper vi å kunne bruke igjen senere, sier EU-lederen.

- Hvor stort er EUs budsjett?

- EUs budsjett er, og har lenge vært, kroner 100 000 per år i år det er OL, og kroner 75 000 ellers. Når det er OL er det som sagt lite handlingsrom, vi dekker utgiftene for en mann og en kvinne til nordisk, og vi forsøker å få til trening for OL-lagene. Resten av midlene går til OL, og det går veldig ofte i minus.

- Hvordan satses det mot OL i 2014?

- EU har jobbet en stund med forskjellige opplegg for satsing frem mot 2014, men dette koster en del penger. Vi har derfor også lenge jobbet med å få penger fra Tromsø 2014 for sportslig satsning. Dette har vi nå et godt håp om at vi skal få.

- Uansett om vi får penger fra Tromsø 2014, så har vi fra 2012 planer om å etablere landslagsgrupper som tilbys trening og turneringsstøtte. Vi vil imidlertid få til lite med de budsjettene vi har, så vi er ganske avhengige av ytterligere støtte, forteller Harestad.

- Vi vil få til lite med de budsjettene vi har, så vi er ganske avhengige av ytterligere støtte, forteller Eliteutvalgsleder Hans Krogh Harestad.

Tidenes norske OL-spillere

Åpen klasse

1. Svein Johannessen	10 OL	86,5 poeng	56,9 % score
2. Ragnar Hoen	12 OL	83 poeng	52,2 % score
3. Arne Zwaig	6 OL	51,5 poeng	55,4 % score
4. Simen Agdestein	9 OL	45,5 poeng	59,9 % score
5. Leif Øgaard	6 OL	44 poeng	56,4 % score
6. Einar Gausel	7 OL	40,5 poeng	54 % score
7. Rune Djurhuus	6 OL	34,5 poeng	55,6 % score
8. Aage Vestøl	5 OL	33,5 poeng	46,5 % score
9. Kjetil A. Lie	5 OL	32 poeng	59,3 % score
10. Terje Wibe	5 OL	31 poeng	48,4 % score
11. Knut J. Helmers	5 OL	30 poeng	57,7 % score
12. Leif E. Johannessen	5 OL	27 poeng	48,2 % score
13. Ernst Rojahn	4 OL	26,5 poeng	55,2 % score
14. Daan de Lange	4 OL	26 poeng	53,1 % score
15. Jonathan Tisdall	4 OL	25 poeng	53,2 % score
16. Arne V. Gulbrandsen	4 OL	24,5 poeng	57 % score
17. Per Lindblom	5 OL	23,5 poeng	43,5 % score
18. Sverre Heim	4 OL	22 poeng	53,7 % score
19. Magnus Carlsen	4 OL	21 poeng	65,6 % score
20. Frode Elsness	4 OL	19 poeng	50 % score

Kvinneklassen

1. Sheila Barth Sahl	8 OL	55 poeng	59,8 % score
2. Ingrid Dahl	6 OL	37,5 poeng	52, 1 % score
3. Sylvia Johnsen	8 OL	36 poeng	47,4 % score
4. Ellen Hagesæther	6 OL	33 poeng	50 % score
5. Silje Bjerke	5 OL	25 poeng	50 % score
6. Anne de Linde	2 OL	12 poeng	57,1 % score
7. Gro Ferkingstad	2 OL	9 poeng	52,9 % score
8. Katrine Tjølsen	2 OL	9 poeng	47,4 % score
9. Nina Hagesæther	2 OL	8,5 poeng	38,6 % score
10. Mary Klingen	2 OL	8 poeng	40 % score

- Innenfor budsjettrammene håper vi uansett å få til et tilbud med regelmessige treningssamlinger. Dette vil sannsynligvis innebære at det tas ut landslagsgrupper med færre spillere enn nå, og det vil bli satt mål for OL 2014. EU har ellers ikke noen eksplisitte målsetninger for sitt arbeid.

Tidligere leder i EU, Morten Sand, er enig med Harestad i at flere midler er helt nødvendige for at Norge skal gjøre suksess i OL.

- For å komme noen vei må NSF skaffe en hovedsponsor for elitearbeidet i Norge, sier Sand. - Det må ansettes trenere som kan arbeide over tid. Dette arbeidet krever flere ressurser og langsiktighet i planleggingen, sier han. - Men arbeidet med talentutviklingen må selvsagt starte tidligere og her vil undervisningstilbud og skolesjakk være avgjørende.

Mer profesjonell satsning nødvendig

Simen Agdestein har jobbet som sjakktrener på Norges Toppidrettsgymnas de siste 13 årene. Han tror Norge trenger en ny type satsning for å hevde seg bedre i fremtiden.

- Hvordan bør det satses for å gjøre Norge til en toppnasjon i sjakk?

- Dette er et stort spørsmål som jeg har jobbet med på heltid de siste 13 årene, så om dette har jeg mange tanker og erfaringer, men dessverre få endelige svar. Det som er rett for noen kan være helt feil for andre. Man kan ikke behandle alle likt, som dyktige trenere sier. Det er da jobben begynner å bli interessant. Men jeg er i hvert fall helt sikker på at vi må ta vare på våre ildsjeler, sier Simen. - Det hjelper ikke med aldri så mye blest og tjo og hei om man ikke har engasjerte ildsjeler på bakkenivået. Her har vi alle et ansvar. Si noe positivt til en ildsjel og han står på 10 år til, pleier jeg å si. Eller omvendt, skjell han ut litt, og han eller hun er plutselig borte. Heldigvis har vi noen slike fantastiske ildsjeler i miljøet vårt, og for meg er de veldig viktige motivasjonskilder.

- Foreldresupport er også enormt viktig. Det er gjort undersøkelser på sånt i idrettsverdenen og et fellestrekk for de som lykkes er gjerne god oppbakking hjemmefra. Heldigvis ser det veldig bra ut på den fronten også for de talentene vi har i dag. Familien Carlsen tok et helt friår fra jobb og skole da Magnus var 12 år. Det er kanskje litt i overkant av hva man kan forvente, men god voksenoppfølging betyr mye, fortsetter Simen.

Agdestein er kritisk til Eliteutvalgets bruk av penger de siste årene.

- Forbundet har et Eliteutvalg som skal ta seg av elitesatsingen, men jeg kan ikke si at jeg har sett så mye til dem de årene jeg har vært sjakktrener. Det er kanskje på tide å dra dette over på et profesjonelt nivå. På NTG er det masse kompetanse om temaet. Jeg skulle gjerne sett både sjakkforbundet og Eliteutvalget mer engasjert i det arbeidet som gjøres der, sier han.

- Det er også behov for et opplegg for de i begynnelsen av 20-årene som gladelig spanderer ett år eller flere på sjakken. På NTG er det en tanke og strategi som omfatter hele spennet fram til fullført artium – alt kan gjøres mye bedre på alle nivåer også der, selvfølgelig, men jeg tror måten å tenke på er bra – men etter gymnasalder er vi helt blanke. Det er veldig stusselig å satse på sjakk på egen hånd. Bare ved å samle gjengen er mye gjort. Det trenger ikke koste penger en gang. Jeg har foreslått hyttetur med for eksempel fire spillere der hver får ansvar for et tretimers treningsopplegg. Da har man allerede 12 treningstimer og null i kostnader på trener, sier Simen.

Hvilken plass kommer Norge på i OL på hjemmebane i 2014?

WIM Sheila B. Sahl, landslagsspiller.

Det er ikke lett å gjette plassering. Alle faktorer er ukjente! Men, jeg er optimist. Begge lagene kommer forhåpentlig til å bestå av spillere som fortsatt har en stigende utviklingskurve og Norge har ganske mange unge, sultne spillere. Det er ofte små marginer i de siste par rundene som utgjør en stor forskjell i plassering på tabellen. Hvis alle på laget har formen inne, tror jeg at ballen faller ned på vår side denne gangen. Derfor tror jeg på en bedre plassering enn de siste par OL'ene. Åpen klasse: 19. plass. Kvinneklassen: 28. plass.

- Litt mental bearbeiding på et kollektivt nivå er heller ikke dumt. Jeg husker en gang i forrige årtusen at jeg var proppfull av selvtillit. Jeg sa det aldri utad, men inni meg var jeg aldri i tvil om at jeg kunne bli verdens beste sjakkspiller om jeg hadde satset ordentlig. Om jeg virkelig kunne blitt det, er en annen sak. Følelsen var reell nok. Den er god og bør dyrkes mer. Magnus har vist at det er mulig, fortsetter Agdestein.

- Det må skapes et entusiastisk miljø, for å si de enkelt. Og det må være rom for prøving og feiling. Man må bare gjøre et eller annet og justere kursen etter erfaringene og terrenget. Og da burde man i første omgang komme fram til at opplegget man har holdt på med nå med en dyr satsningsturnering á la EM for landslag eller noe sånt, ikke er den mest formålstjenlige bruken av de små midlene vi har, mener Agdestein.

Så gjenstår det å se om Norge vil få sin første topp 10-plassering på hjemmebane om to år.

CHESS OLYMPIAD
TROMSØ 2014
ROMSA 2014

Hvilken plass kommer Norge på i OL på hjemmebane i 2014?

GM Jon Ludvig Hammer, landslagsspiller og medlem av Eliteutvalget.

Det er ikke sånn at en god laginnsats automatisk betyr en god plassering i OL. Hvis vi tar herrelaget i 2010 som eksempel: Det norske laget avsluttet skuffende, og havnet på 51. plass, men vi hadde bedre ratingprestasjon enn Danmark på absolutt alle bord. Danskene ble beste nordiske land som nummer 19.

Jeg mener vi må verdsette enkeltresultater mer enn den endelige plasseringen. Jeg har vært med på å slå Kina 2,5-1,5 i Dresden, spille uavgjort mot Ukraina med et B-preget norsk lag i Novi Sad, samt 3,5-0,5-seieren mot Argentina i Khantij Mansjisk. Hvis vi kunne slå Kina i Dresden, burde vi strebe etter noe enda mer spektakulært i Tromsø.

Når det er sagt, så vil jeg understreke at resultater kommer av gode spillere som presterer når det gjelder. Hvis vi vil oppnå suksess, om det er endelig plassering eller lagresultater, så er det viktig å sette klare mål og faktisk komme med en plan for å oppnå dem. Det holder ikke å si at vi vil komme blant topp 10. Det blir bare tomme ord.

Hvilken plass kommer Norge på i OL på hjemmebane i 2014?

GM Leif E. Johannessen, landslagsspiller og medlem av Eliteutvalget.

Alt taler for at det nå blir bevilget midler til sportslig satsning frem mot 2014. Med dette rammeverket på plass sammen med en profesjonell og langsiktig plan for å bygge opp to slagkraftige førstelag til Tromsø, tror jeg på tidenes resultater i begge klasser. Det betyr 10. plass i den åpne klassen og 18. plass i dameklassen.

- Medalje helt urealistisk

Nordens nest beste sjakkspiller og norsk landslagstrener under forrige OL, danske Peter Heine Nielsen, har ikke tro på norsk medalje i sjakk-OL i framtiden.

Av Silje Bjerke

Peter Heine Nielsen mener Norge har for lite sjakkultur og er et for lite og rikt land til at vi skal ta medalje i OL. (Foto: Calle Erlandsson)

- Medalje er etter min mening helt urealistisk. Hvis man ser på norske, danske og svenske resultater siden murens fall, har Norge én gang av ni mulige endt i topp 30! Danmark to ganger i topp 20 (nummer 19 og 20) og Sverige tre ganger i topp 20. For å finne skandinaviske topp 10-plasseringer må vi tilbake til Danmark i 1976 samt Sverige i 1952, sier Nielsen.

- I dag består i hvert fall Russland, Ukraina, Armenia, Aserbajdsjan, Kina, India, USA, Israel og Ungarn av fulltidsprofesjonelle spillere. Problemet for Norge er dels at det er et lite land, dels at det ikke finnes en stor sjakkultur som for eksempel i Øst-Europa. Til sammen betyr det at Norge ikke har særlig mange sjakkspillere. I tillegg er Norge et rikt land, hvilket faktisk er en ulempe! Forstått på den måten at det ikke er attraktivt å være sjakkproff i Norge. Selv med talent til å nå topp 100, og kunne livnære seg som sjakkspiller, er problemet at lønnsnivået er basert på prisnivået i Øst-Europa, og da er det ikke en attraktiv levevei for en nordmann i økonomisk henseende, med mindre man som Magnus Carlsen tilhører den absolutte verdenselite. Norge er nå på et historisk høyt nivå rent sjakkmessig, men det til tross er det langt til å kunne konkurrere om medaljer i et OL, sier den norske landslagstreneren.

- Hvordan bør Norge satse framover?

- Det kommer an på hvilke mål man har. Jeg synes at naturlige mål for Norge vil være å satse dels på resultatmessig suksess på hjemmebane i 2014, og dels på oppbygning av et sterkt lag på sikt. Generelt er jeg skeptisk til altfor langsiktig tenkning, men med Magnus Carlsen og Jon Ludvig Hammer er det opplagt at Norge har potensiale til å ha et sterkt landslag i en lang periode, og det gir derfor god mening å tenke i disse baner.

- Et helt avgjørende premiss for suksess i Tromsø er at Norge stiller sin sterkeste opstilling. Dette har vært et stort problem i Skandinavia, og især i Danmark, i lange perioder. Bent Larsen spilte for eksempel kun seks olympiader, den siste i 1970, og senere Curt Hansen, og nå jeg, var ikke til rådighet i perioder hvor vi ville ha vært markante forsterkninger av det danske laget. Det er viktig at Norge ikke havner i en lignende situasjon, mener Heine Nielsen.

- En annen problemstilling jeg tror diskuteres, er valget mellom å satse på unge spillere eller rutinerte krefter på 3. og 4. bord, sier treneren.

- I forhold til Tromsø-OL synes jeg man skal resultatoptimere og satse på å klare seg best mulig der. Alder bør ikke være et kriterie for uttak i seg selv. Men som man så ved EM for lag 2011 er det et problem at flere av de høyt rangerte spillerne er uten spilletrening. Et satsningsområde må helt klart være at rutinerte spillere som ønsker å være en del av OL-laget i 2014 får mulighet til å spille sterke turneringer, og ligeså for unge spillere på vei frem. OL i Tromsø bør ikke være deres første store internasjonale sjakklige utfordring, sier Heine.

- Hvis 2014 er det norske målet for elitesatsningen, så haster det å komme i gang med arbeidet.

Peter Heine Nielsen

Heine voktet over det norske OL-laget i 2010.

- For norsk OL-suksess på lang sikt, tror jeg det er viktig å fokusere på at dette er målet med elitesatsningen – hvis dette faktisk er målet. Sjakk er annerledes enn for eksempel fotball. Et sjakklag består av fem spillere, og en landslagskarriere kan vare i 20 år. Hvilket betyr at man i prinsippet kun skal ha én landslagsspiller per fjerde årgang. I fotball skal man produsere 4-5 spillere per årgang hvis fødekjeden skal fungere optimalt. Det betyr etter min mening at man skal tørre å satse mer elitært i ungdomsarbeidet i sjakk. Ikke nødvendigvis på den måten at man skal selektere hardt, tidlig, men gjennom å sørge for at det alltid er fokus på å kunne tilby den absolutte elite noe brukbart. Nettopp fordi sjakkspillere har en typisk meget lang landslagskarriere, mener jeg det er viktig å satse på de beste.

- Danmarks største talent, og mest opplagte kommende forsterkning av landslaget, er 16-årige Mads Andersen. Han er vesentlig sterkere enn den juniorlandslagstrener man har ansatt. Det hadde i grunnen ikke vært noe problem, hvis man hadde en seniortrener Mads kunne sparre med. Men denne posten er overtatt av den politiske ledelse i Dansk Skak Union. Hvilket medfører at Mads er for god til å få nytte av juniorarbeidet, og da seniorarbeidet er ikke-eksisterende, er han overlatt til at få en pose penger, samt bli ønsket hell og lykke! forteller Heine.

- Hva er ditt inntrykk av elitesatsningen i Norge, sammenlignet med Danmark?

- Junior-elite-arbeidet i Danmark har etter min mening vært en fiasko sett over lengre tid. I skandinavisk målestokk har vi prioritert dette høyt, med et budsjett på 100 000 kroner årlig. Det til tross er tilstrømningen av nye landslagsspillere ekstremt lav i Danmark, og vårt problem elitemessig er at alle de sterkeste spillerne er over deres beste alder. Etter min mening har Danmark ikke hatt noen klar målsetning eller fokus i sitt juniorarbeid.

- Norge og Sverige har nylige medaljer ved Ungdoms-VM. Danmarks seneste er min bronse i 1990 i U-18. Selv fraregnet Magnus Carlsen, er det klart at Norge har et bedre potensiale av landslagsspillere på sikt enn Danmark.

- Sammenligner man Norge utover en skandinavisk målestokk, er det klart at til tross for at Norge er et rikt land, har det sjakklig meget få økonomiske ressurser. Mange land har mulighet for treningsleirer, coaches, turneringsstøtte og avlønning på et nivå som er helt urealistisk i Norge.

- I 2011 brukte det norske Eliteutvalget en svært stor del av sitt budsjett på EM for landslag. Tror du dette er god bruk av midlene, eller bør det satses mer på for eksempel samlinger, ungdommen, eller annet?

- Det kommer an på målsetningen. På sitt vis synes jeg ikke det er galt at Norge prioriterer deltagelse ved offisielle mesterskap. Dette bør bestemmes etter hva medlemmene ønsker for deres midler. Prioriterer man utelukkende suksess ved OL i 2014, hvilket er et logisk mål etter min mening, er det ikke gitt at deltagelse i EM var optimal bruk av midler. Men for å optimere bruken av midler mot 2014, er det viktig å avklare hvem som er til rådighet for det norske laget, og deretter bruke midlene slik at de får erfaring og trening før OL. Likeledes vil det være bra om spillerne har prøvd å spille på lag sammen, erfaring med lagleder og så videre. Min oppfattelse er at hvis 2014 er det norske målet for elitesatsningen, så haster det å komme i gang med arbeidet.

■

17 år og verdensmester igjen

I november forsvarte kinesiske Hou Yifan verdensmestertittelen for kvinner etter å ha utklasset indiske Humpy Koneru.

Av Torbjørn R. Hansen
Foto: Calle Erlandsson

Hou Yifan har potensiale til å nå den ypperste verdenstoppen uavhengig av kjønn. Hun ble stormester i en alder av 14 år. Dette er kun ett år senere enn Magnus Carlsen, og hun var altså like gammel som toppspillerne Tejmour Radjabov, Ruslan Ponomariov, Peter Leko og Fabiano Caruana. Nå er hun 17 år og har deltatt i tre verdensmesterskap og vunnet to av dem. Når man har vunnet to verdensmesterskap allerede som tenåring kan man tenke seg at det kan være vrient å finne motivasjon til ytterligere fremgang. Hou Yifan sier til Chessbase at hun har som mål å bli bedre og øke ratingen.

Hou Yifan fremstår som en særdeles oppegående ungdom. Tolstojs *Oppstandelse* er favorittboken sier hun til New In Chess, og ærlighet og viljestyrke er de egenskaper hun setter høyest.

Hvor langt kan hun nå? Kommer vi til å se henne i toppturneringer mot Carlsen og Aronjan i årene som kommer? I matchen mot Humpy Koneru fokuserte hun ikke på noen psykologisk kamp for å få overtaket på motstanderen. Under et sjakkparti tenker hun kun på dette partiet og trekkene som skal utføres. Hun tenker ingenting på matchsituasjonen eller hva som har skjedd i de forrige partiene. En forbløffende rutinert innstilling fra en så ung spiller, og det er lett å forstå at hun er en livsfarlig spiller når hun sitter ved brettet.

Hou Yifan vant matchen klart med tre seire og fem remiser. Vi skal se på to av vinstpartiene.

Humpy Koneru - Hou Yifan
VM for kvinner 2011, parti 3

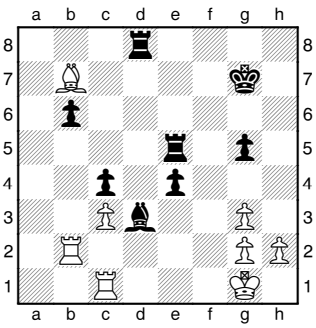

Svart står bedre takket være den frie e-bonden. Det er likevel ikke så enkelt å gjøre fremskritt siden 31...e3 blir møtt med 32.Lf3 e2 33.Kf2 og hvit har god kontroll på bonden. Hvordan skal svart komme videre?

31...Te7! Løperen må fordrives fra den lange diagonalen slik at den ikke kan flytte til f3 når svart spiller e4-e3. 32.Txb6 taper nå etter 32...Tb8.

32.Lc6 Td6! Nok en gang plages den hvite løperen, og denne gangen fungerer ikke 33.Txb6 på grunn av 33...Tc7. Ettersom løperen blir fanget etter 33.La8 Ta7 er løperen pent nødt til å forlate den lange diagonalen.

33.La4

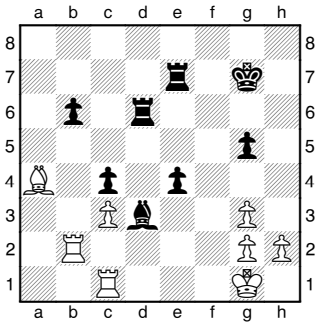

33...e3! Bonden er ustoppelig.
34.Te1 e2 35.Lc2 Tf7 Svart truer 36...Tf1 og hvits neste trekk må ha vært trist å utføre.

36.Lxd3 cxd3 37.Td2 Tdf6 Hvit ga opp siden 38...Tf1 følger. **0–1**

Humpy Koneru – Hou Yifan
VM for kvinner 2011, parti 6

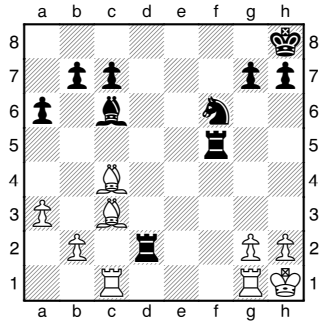

36…Se4!

Svart truer 37…Sf2 matt. Hvit finner et forsvar mot denne trusselen, men en ubehagelig overraskelse er like om hjørnet.

37.Tge1 Sg3+! 38.hxg3 Th5+

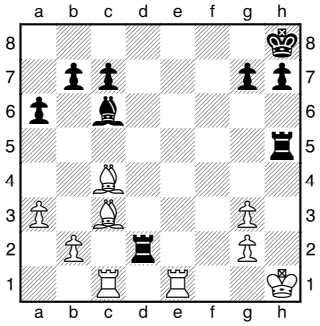

Hvit ga opp. Det blir matt etter 39.Kg1 Txg2+ 40.Kf1 Th1# **0–1**

VM-KAMP KVINNER 2011, TIRANA 14.-30. NOVEMBER

Hou Yifan **Kina (2578)**	**1/2**	**1/2**	**1**	**1/2**	**1/2**	**1**	**1**	**1/2**	**5,5**
Humpy Koneru **India (2600)**	**1/2**	**1/2**	**0**	**1/2**	**1/2**	**0**	**0**	**1/2**	**2,5**

Hou Yifan slo Judit Polgar

Det var duket for prestisjeoppgjør da tidenes sterkeste kvinnelige sjakkspiller, Judit Polgar, møtte verdensmester Hou Yifan i den åpne turneringen Gibraltar Chess Festival i januar.

17-åringen Hou Yifan nøyde seg imidlertid ikke med å slå Judit Polgar. Én etter én nedkjempet hun Zoltan Almasi (2717), Le Quang Liem (2714) og Alexej Sjirov (2710). Med sensasjonelle 8 av 10 poeng og en ratingprestasjon på 2872 endte Hou Yifan på delt førsteplass i den knallsterke turneringen. For å kåre en vinner spilte Hou Yifan og tidligere VM-utfordrer Nigel Short lynsjakk om turneringsseieren. Her viste den gamle seg eldst, men Hou Yifan stakk likevel av med til sammen 22 000 euro i pengepremier!

Som vanlig var det en stor norsk delegasjon som tok turen til Gibraltar. Vi legger særlig merke til Sebastian Mihajlov (12 år) som tok andreplass i ratingruppen under 2000 og vant 1000 euro, og Odin Blikra Vea som vant sideturneringen "Challengers A" og fikk med seg 1334 euro i bagasjen.

(SB)

Chigorins forsvar

I serien *Åpning på 1-2-3* får du en gjennomgang av en sjakkåpning som skal gjøre deg i stand til å spille åpningen uten ytterligere studier.

Dette nummerets åpningsartikkel handler om Chigorin, et uvanlig og dynamisk svar mot 1.d4.

Artikkelen er skrevet av IM Torstein Bae.

1.d4 d5 2.c4 Sc6

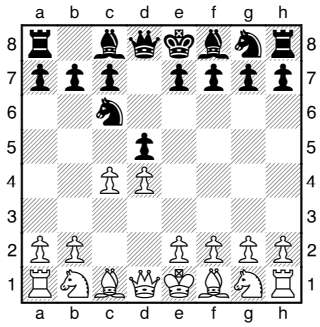

Utgangsstillingen for Chigorins forsvar. Fordelen med springertrekket til c6 er at svart straks får en offiser i spill og faktisk ligger foran i utvikling etter to trekk. Ulempen er at svart ikke lenger har mulighet til å understøtte d5-bonden med c7-c6, og at den svarte dronningen kan stå litt uheldig plassert etter cxd5 Dxd5.

Hvit har nå fem fornuftige muligheter:

A) 3.cxd5
B) 3.Sc3 dxc4 4.d5
C) 3.Sc3 dxc4 4.Sf3
D) 3.Sf3
E) 3.e3

A) 3.cxd5

1.d4 d5 2.c4 Sc6 3.cxd5 Dxd5 4.e3

4.Sf3 er ikke noe å frykte, men det gjelder å finne riktig svar: 4...e5! 5.Sc3

(5.dxe5?! Dxd1+ 6.Kxd1 Lg4 fulgt av 0–0–0 med rikelig kompensasjon for den ofrede bonden, som dessuten kan vinnes tilbake senere med Sg8-e7-g6. Merk deg dette bondeofferet, som er aktuelt i flere varianter av Chigorin.)

5...Lb4 6.Ld2 Lxc3 7.Lxc3 e4 8.Se5 e3! 9.fxe3 Sxe5 10.dxe5 Se7 og svart står i hvert fall ikke dårligere.

4...e5!

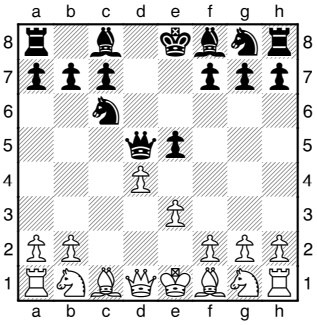

Dette trekket er helt nødvendig. Svart er nødt til å angripe det hvite sentrum straks, for ellers vil hvit ha fordel med ekstra sentrumsbonde (2 mot 1) og mulighet for å utnytte svarts dronningplassering.

5.Sc3 Etter 5.Sf3?! exd4 6.exd4 har hvit isolert bonde på d4 og kan ikke håpe på fordel.

Mikhail Ivanovitsj Tsjigorin (1850-1908) var blant de fem beste i verden fra omtrent 1883 til 1898, og spilte to ganger VM-kamp mot Wilhelm Steinitz. Mot slutten av 1800-tallet tok Tsjigorin i bruk åpningen som er tema for denne artikkelen.

5...Lb4! Igjen et nødvendig trekk. For all del ikke 5...Da5? 6.d5 med stor fordel til hvit.

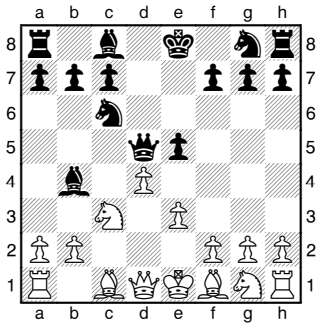

6.Ld2 Lxc3 7.bxc3

Også mulig er det fikse 7.Lxc3 exd4 8.Se2! uten at dette gir svart store problemer: 8...Sf6 9.Sxd4 0–0 10.Sb5 Dg5! 11.Sxc7?! (11.h4 Dh6!) 11...Lg4! 12.Db3 Tad8 13.Dxb7 Td6 14.Sb5 Te6 15.Sd4 og her slo Ole Valaker til med et imponerende angrep: 15...Txe3+! 16.fxe3 Dxe3+ 17.Se2 Se4 18.Dxc6 Td8! 19.Dxe4 Dxe4 20.a4 Te8 21.0–0–0 Dxa4 22.Te1 Lf5! 0–1 Ferenc Peredy (2311) - Ole Valaker (2202), Budapest 2003.

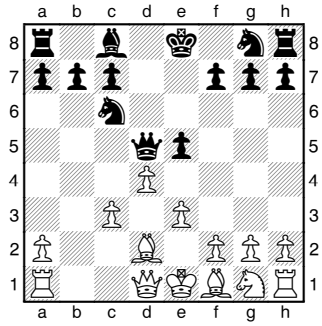

7...Dd6! Dermed unngår vi at hvit får satt sentrum i bevegelse med c3-c4 og etterpå d4-d5.

8.Ld3 Sf6 8...Sge7 er spilt mange ganger, men springeren står bedre på f6, der den har innflytelse over to sentrumsfelter. Slik er det nesten alltid: Sett bare hesten på e7 hvis du har en god grunn.

9.Se2 0–0 10.0–0 e4 11.Lc2 Sa5 12.Sg3 Te8

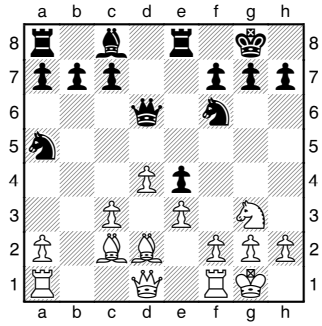

Svart har en helt grei stilling, og kan fortsette med Sa5-c4.

B) 3.Sc3 dxc4 4.d5

1.d4 d5 2.c4 Sc6 3.Sc3

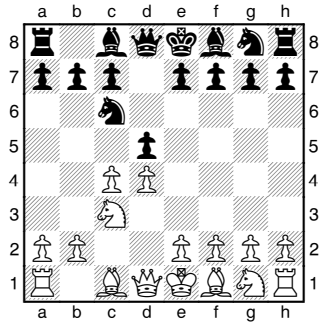

Den som spiller Chigorin må alltid tenke på rask utvikling. For å få ut brikkene kjapt må du være innstilt på å gi fra deg løperparet.

3...dxc4! Det er mulig å spillle 3...Sf6, men etter 4.cxd5 Sxd5 5.e4 har hvit noe fordel. Merk at 3...e6 strider fullstendig mot åpningens idé - hvis man ønsker å spille slik er 2...e6 det riktige trekket.

4.d5 Eller 4.e3 e5 5.d5 Sce7 fulgt av Sg6, og man ender snart opp i en stilling lik den vi får etter 9...a6 (se under).

4...Se5 5.e4

Hvit har et par seriøse alternativer. For det første: 5.Dd4 Sg6 6.Dxc4 a6 7.e4 e6 8.Sf3 Sf6 med jevn stilling.

For det andre: 5.f4 Sd7! Gjennom å spille hesten til b6, tvinger man hvit til å oppgi løperparet for å vinne c4-bonden tilbake. 6.e4 Sb6 7.a4 a5 8.Le3 e6 9.Lxb6 cxb6 10.Lxc4 Lb4 11.Sf3 (11.Lb5+ Kf8 12.dxe6 Lxe6 er greit for svart) 11...Sf6 12.0–0 0–0 Hvit har overvekt i sentrum, men dette oppveies av det svarte løperparet. Stillingen er jevn.

5...Sf6 6.Lf4 Sg6 7.Lg3

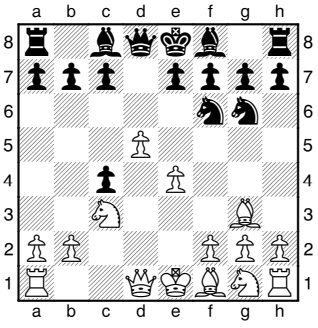

7...e5! 8.Lxc4 Ld6 9.Sf3 a6!

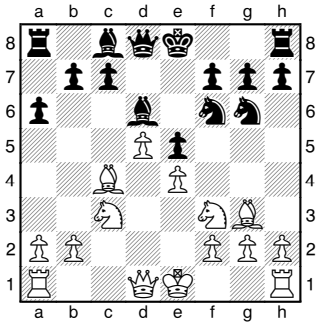

Setter en stopper for Sb5. Svart har nå en meget komfortabel stilling, med svært gode angrepssjanser (Sh5-f4, Lg4, f7-f5 etc).

C) 3.Sc3 dxc4 4.Sf3

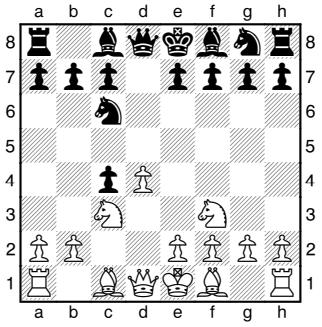

4...Sf6! 4...Lg4 er dårlig grunnet en briljant mulighet for hvit: 5.d5 Lxf3 6.exf3 Se5 7.Lf4 Sg6 8.Lxc4!! og hvit har stor fordel. Løperen på f4 kan ikke slås: 8...Sxf4 9.Lb5+ c6 10.dxc6.

5.Lg5 Det nærliggende 5.e4 er også spilt mange ganger, men svart klarer seg greit: 5...Lg4 6.Le3 e6 7.Lxc4 Lb4 (truer Sxe4) 8.Dc2! (nå kan ikke svart vinne

Med 2...Sc6 nekter svart å gå med på at hvit får overtaket i sentrum, slik som skjer etter de mer vanlige trekkene 2...e6 og 2...c6.

Løperutfall til b4 og g4 er godkjent kost for Chigorin-spillere. Det er også vanlig å følge opp med Lxc3 og Lxf3. Slaget på c3 er ofte nødvendig for å vinne tid til rask utvikling, men Lxf3 svekker hvits innflytelse over viktige sentrumsfelter og dessuten påfører hvit en dobbeltbonde på f2/f3.

bonde med Lxf3 fulgt av Sxd4, siden det til slutt kommer en dronningsjakk på a4) 8...0–0 9.Td1 Lxf3 10.gxf3 Sh5 med planen Dh4-Sf4. Stillingen er jevn.

5...h6 6.Lh4 Dette er anbefalingen for hvit i den populære boka *Grandmaster Repertoire 1* av GM Boris Avrukh.

6.Lxf6 exf6 7.e3 Ld6 8.Lxc4 0–0 9.0–0 f5 er uproblematisk for svart.

6...g5

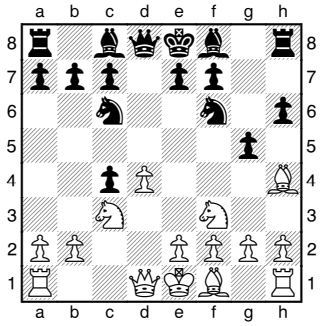

Trekket g7-g5 innebærer en betydelig svekkelse av den svarte kongestillingen etter et senere 0–0, men svart tjener tid og får en god løperplassering på g7.

7.Lg3 Lg7 8.e3 Sh5!? Svart sikter seg straks inn på den sterke hvite løperen.

9.Lxc4 Sxg3 10.hxg3

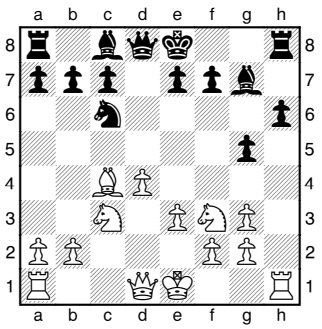

10...Lf5 Et dristig trekk, som gir hvit mulighet til et dobbeltangrep på f7 og b7.

11.Db3 Dette virker sterkt, men svart er forberedt på å ofre testamentbonden på b7.

11...0–0 12.Dxb7 Dd6 13.Db5 e6

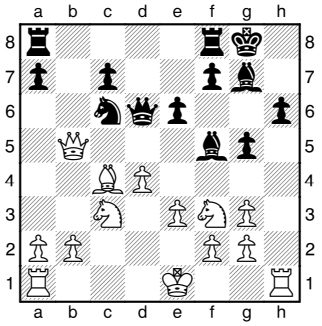

Stillingen synes å være fullt akseptabel for svart. Trusselen er Tb8 fulgt av Txb2, og utviklingsforspranget gjør at hvit må være svært forsiktig.

D) 3.Sf3

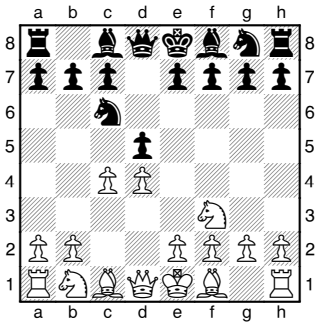

Nå er 3...dxc4? 4.d5 direkte dårlig for svart, 3...Sf6? 4.cxd5 Sxd5 5.e4 er omtrent like ille, og 3...e6?! er som nevnt ikke verdt å tenke på. Derfor er det nå løperen som må ut i strid.

3...Lg4! Hvit kan nå spille det beskjedne 4.e3, men dette er ikke egnet til å gi svart problemer av betydning: 4...e6 5.Sc3 Lb4 6.Le2 Sf6 7.0–0 0–0 8.Ld2 Lxc3 9.Lxc3 Se4 10.Tc1 Dd6 med lik stilling.

4.cxd5

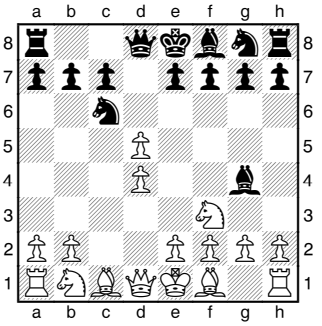

4...Lxf3! Derimot ikke 4...Dxd5? 5.Sc3 og hvit har overtaket.

5.gxf3

Alternativet 5.dxc6 er ikke farlig for svart, men nøyaktig spill er påkrevd for å holde balansen: 5...Lxc6 6.Sc3 Sf6 7.f3 e5! (svart kan ikke tillate fullstendig dominans i sentrum med e2-e4) 8.dxe5 Dxd1+ 9.Kxd1 0–0–0+ 10.Kc2 Sd7 11.e4 (11.f4?! f6!) 11...Sxe5 med jevn stilling (J. Nilsen - S. Bjerke, Eliteserien 2011–2012).

Et raskt e7-e5 drar nytte av springerplasseringen på c6, og er viktig i mange varianter for å sette press på de hvite bøndene i sentrum.

5...Dxd5 Siden svart i forrige trekk fjernet f3-hesten (som forsvarte d4-bonden) kan ikke hvit nå spille Sb1–c3 på grunn av Dxd4.

6.e3 e5! Går til angrep på hvits sentrum og åpner samtidig for løperen på f8.

7.Sc3

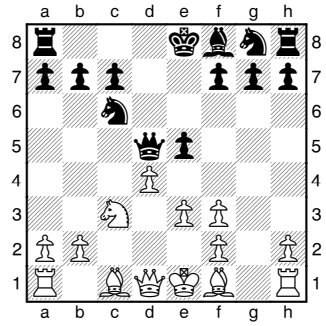

Hvis dronningen stikker av har hvit stor fordel etter d4-d5, men heldigvis finnes det et langt sterkere trekk.

7...Lb4! 8.Ld2 Lxc3 9.bxc3 Dd6! Igjen tyr vi til denne retretten, som forhindrer avansement i sentrum med c3-c4 og d4-d5. Stillingen er nå svært lik den som oppsto i variant A etter sju trekk. Forskjellen er offisersbyttet på f3, hvilket har svekket den hvite bondestillingen, men også gitt hvit løperparet. I praktisk spill tror jeg det er svart som har tjent på dette, siden det er vanskelig for hvit å finne et trygt sted for kongen.

10.Lg2

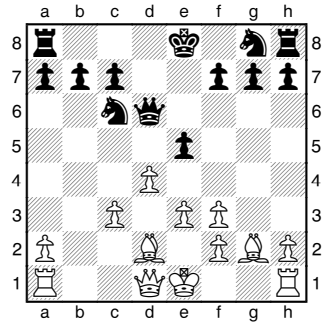

10...Sge7 Her finnes det en god grunn til å sette springeren på e7, for etter 10... Sf6 kommer et offer som er typisk for denne varianten: 11.f4! exf4 12.e4! og gaffelen e4-e5 er en ubehagelig trussel.

I varianten med 3.cxd5 er en viktig idé for hvit å avansere i sentrum med c3-c4 og d4-d5. En motgift er å flytte dronningen fra d5 til d6 på et tidlig tidspunkt, slik at c4 ikke lenger spilles med tempogevinst.

11.0–0 0–0

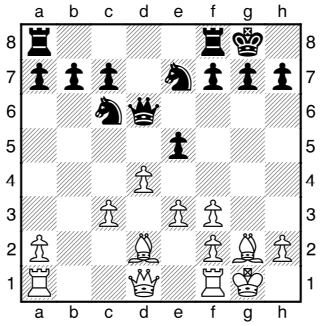

Stillingen er jevn. Hvit må prøve å få liv i løperparet, mens svart har flere fristende springermanøvre (Sg6-h4, Sa5-c4).

E) 3.e3

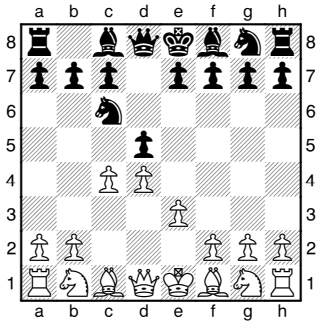

3...e5! Som alltid i Chigorin må svart gjennomføre e7-e5 så snart som mulig.

4.dxe5

Etter 4.cxd5 Dxd5 5.Sc3 Lb4 er vi kommet over i variant A.

4...d4! 5.a3 Vi er nå kommet over i en variant fra Albins motgambit (da gjerne med innledningstrekkene 1.d4 d5 2.c4 e5 3.dxe5 d4 4.a3 Sc6 5.e3). Selv om Albin regnes som ørlite grann tvilsom, gjelder ikke dette vår variant (hvit har bedre trekk enn 4.a3 i Albin). Hvis svart i stedet for a2-a3 spiller 5.exd4 følger 5...Dxd4! 6.Dxd4 Sxd4 7.Ld3 Le6 8.Sc3 0–0–0 og svart har meget god kompensasjon for den ofrede bonden.

5...Le6!

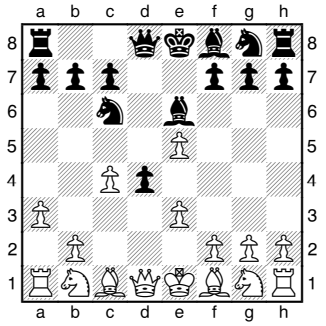

Et viktig trekk, som planlegger en rask åpning av d-linjen med dxe3.

6.Sf3 Ikke 6.exd4? Dxd4 og svart har allerede overtaket.

6...dxe3! 7.Dxd8+ Txd8 8.Lxe3 Sge7

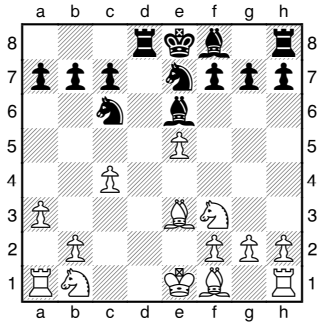

Tross bonde i minus har svart en fin stilling. Hvit har svake felter på d4 og b3, og svart kan fortsette med Sg6 eller Sf5xe3.

Fotografier og annet stoff til forbundets jubileumsbok?

Jeg har fått det store oppdraget å skrive Norges Sjakkforbunds 100 års jubileumsbok som skal utkomme i første halvår 2014. Nå inviterer jeg alle Norsk Sjakkblads lesere til å komme med materiale og innspill til denne viktige boka vår.

av Øystein Brekke

Klubbene

Åtte norske sjakklubber møttes 20. juli 1914 og stiftet Norges Sjakkforbund (den gang "Norsk Schakforbund"). Siden har noen hundre klubber vært med å utgjøre dette forbundet, og jeg vil forsøke å gi basisinformasjon om så mange som mulig av disse klubbene! Stiftelsesår og helst dato? Første formann? Senere formenn (ledere)? Æresmedlemmer? Klubbmestere? Klubblogo? Navneskifter? Klubbavis? Avisutklipp? Når klubben opphørte? (hvis den ikke lenger er blant oss). Finnes protokoller? Sist, men ikke minst: Et bra bilde eller to, om mulig!

Mennesker og miljø

Mange enkeltpersoner har på forskjellige måter vært viktige i klubb, krets og forbund, og noen over lang tid! Informasjon om dem? Sjakkmiljøer oppstår når mennesker møtes og spiller sjakk med hverandre, i eller på tvers av klubber. Mange slike miljøer har hatt betydning for denne historien, derunder ungdomsmiljøer. Fortell! Et bilde?

Turneringer

Landsturneringer og andre nasjonale mesterskap er sentrale, og også internasjonale turneringer og landskamper. Men mange mer lokale turneringer og lagkamper har vært nesten like viktige for utviklingen. Fortell! Årstall og vinnere? Og avisutklipp eller bilde!

Spillere og partier

Sterke spillere har vært drivkrefter for det sjakklige nivået. Noen av dem fortjener i særlig grad å trekkes fram i lyset. Et "fint" parti eller en partiavslutning? Og et bilde?

Skole- og barnesjakk

Skole- og barnesjakken er også noe av det mest sentrale for utviklingen av sjakklivet, først innen Norges Sjakkforbund, senere i det selvstendige datterforbundet NSFU som skiftet navn til USF. Stoff og bilder!

Variasjon og bredde

PR-arrangementer, simultansjakk, blindsjakk, bedriftssjakk, lynsjakk, problemsjakk, seniorsjakk, "kvinnesjakk", internettsjakk, radiosjakk, avispartier, telegrafsjakk, telefonsjakk, postsjakk og fjernsjakk. Temaene og begivenhetene er mange! Og bildene!

Pengene

Økonomien har tradisjonelt vært en sterkt begrensende faktor for aktivitet, men er det langt mindre i dag. Hvordan har klubber og forbund skaffet sjakken nødvendige inntekter?

Hele landet

Hele landet, med alle fylker, alle kretser og veldig mange lokalmiljøer, skal være med i jubileumsboka. Skriv gjerne litt om sjakklivet i distriktet ditt!

Gode historier

Historien om Norges Sjakkforbund og norsk sjakk vil blant annet bestå av mange "gode" enkelthistorier. Det gjelder bare å finne dem, huske dem og se dem. Kom med forslag!

Din egen historie

Husk at du selv er en del av Norges Sjakkforbunds historie, stor eller liten. Tenk gjennom hva du selv har opplevd i norsk sjakk, lokalt eller sentralt, og skriv ned noe av det. Nevn gjerne artige eller kuriøse hendelser! Og gjerne et foto med deg selv sammen med andre sjakkvenner.

Send en e-post!

Send meg en e-post. Ikke vær så beskjeden at du lar være å skrive fordi du ikke vil "framheve" deg selv. Sammen klarer vi å håndtere den siden av saken. Jeg nevner stadig fotografier, og er blant annet opptatt av dem med flere mennesker på.

Send en e-post til
oeystei@online.no eller post til
Norsk Sjakkforlag v/ Øystein Brekke, Hauges gate 84a, 3019 Drammen. Telefon på dagtid: 32 82 10 64.

Gleder meg til å høre fra deg! Dette skal bli bra.

Husk festivalen på Fagernes!

Velkommen til sjakk-hotellet med Norges beste spilleforhold - og utrolig rimelige pensjonspriser.

Festivalen har et omfattende og allsidig programtilbud:

■ **DET ÅPNE NM gruppe A lørdag 28. april - lørdag 5. mai**. Stormesterkvalifiserende turnering med 12-14 stormestere, åpen for spillere med FIDE-rating eller norsk rating over 1800. Frammøte lørdag før kl 1620.
■ **DET ÅPNE NM gruppe B og C lørdag 28.april - onsdag 2. mai.** Gruppe B for spillere med rating 1000 - 1999. Gruppe C for spillere med rating under 1250 (NGP-klasser 4 og 5)
NB: Det åpne NM 2012 er samtidig Arnold Eikrems minneturnering og ærer vår store sjakkarrangør som blant annet startet Det åpne NM i 1970.
■ **Velkomstlynsjakk** tjuvstarter festivalen på kvelden fredag 27. april
■ **Sjakkhistoriske dager** fredag 27. - søndag 29. april
■ **Fagernes Barnas Grand Prix 1 2012** på formiddagen lørdag 28. april
■ **Første NM i Royalsjakk** for 2-mannslag søndag 29. april fra kl 0915
■ **"Grandmaster's Corner"** hver kveld fra og med søndag 29. april
■ **Årsmøte i Norges Fjernsjakkforbund** tirsdag 1. mai kl 1830
■ **Fagernes Barnas Grand Prix 2 2012** onsdag 2. mai fra kl 1415
■ **Fagernes-lynet Grand Prix onsdag 2. mai** frammøte innen kl 1930
■ **Fagernes Grand Prix torsdag 3. - lørdag 5. mai**. Åpen for alle!

I år blir det én viktig sjakkbegivenhet til på Fagernes:

NM for klubblag 8. - 10. juni

VI FIKK flere oppfordringer etter turneringen sist høst, og inviterer derfor igjen alle klubber til NM for klubblag i det flotte sjakkhotellet på Fagernes. Da FIDE/ECU plasserte European Club Cup midt i oktober, var vi enige med NSF i å flytte årets turnering til juni.
HVER KLUBB I NSF kan stille med flere lag, og mesterskapet er like spennende for bredde som topp. Lagene stiller med fire spillere i hver kamp og kan disponere inntil åtte spillere.
STARTKONTINGENT kr 1000 per lag og kr 850 for hvert lag nummer 2, 3, 4 osv fra hver klubb. Turneringen rates i både FIDE og NSF.
PREMIER til tre beste lag totalt, til tre beste lag med ratinggjennomsnitt under 1750 og under 1250 (norsk rating for seks høyest ratede spillere) og til beste rene lilleputtlag med alle født 1999 og senere.

Informasjon og mulighet for direkte påmeldinger finner du på Turneringsservice eller hjemmesiden:

festival.sjakkweb.no

GUNSTIGE OPPHOLDS-PRISER VED BEGGE TURNERINGENE:

Quality Hotel & Resort Fagernes
er spillested begge ganger og tilbyr rimelige priser for opp-holdet, kombinert med en høy standard og hyggelig service. **Sammenlign disse prisene med hvem du vil!** Opphold *med* helpensjon (frokost, lunsj og middag) pr. døgn:
I enkeltrom kr 850,-
i dobbeltrom kr 700,-
i 3-sengsrom kr 600,-
i 4-sengsrom kr 530,-.
Også priser for rom/frokost.
Gratis svømmebasseng.

Rombestilling med ref. "Sjakk" til epost: fagernes@choice.no eller tlf. 61 35 80 00.

Fagernes Camping
tilbyr rimelige hytter og leiligheter av god standard. Ligger ca 600 meter fra sjakkhotellet. Se hjemmesiden, send epost til post@fagernes-camping.no og/eller ring 61 36 05 10.

REISEN TIL FAGERNES:

FAGERNES ligger sentralt i Sør-Norge, langs E16, 3 timer fra Oslo og 4 1/2 fra Bergen. Valdresekspressen (buss) har flere daglige avganger fra Oslo (www.valdresekspressen.no), og vi planlegger buss direkte fra Gardermoen. Ta kontakt i god tid! To daglige fly fra Oslo Lufthavn Gardermoen til Fagernes Lufthavn Leirin, se www.fagernesairport.com

Påmelding eller spørsmål om arrangementene?
Kontakt gjerne arrangør Øystein Brekke, tlf 3282 1064 (Sjakkbutikken), mobil 9118 9190, eller epost: **post@sjakkbutikken.no**

Ratingvinneren

Jens Petter Olsen (50) har gått opp hele 224 ratingpoeng det siste halve året, og er med det den voksne spilleren som har tjent mest rating siden juni.

Jens Petter spiller for Oslo Schakselskap, og er til daglig leder for et meglerhus. Han forteller at han spilte litt skolesjakk som barn, men først begynte å spille turneringssjakk for tre og et halvt år siden.

- Min første turnering var Landsturneringen i Tønsberg i 2008. Grunnen til at jeg tok opp sjakken igjen er at begge mine barn (Maud og Ulrik) er aktive sjakkspillere, sier Jens Petter. - Mitt beste resultat er en 3. plass i klasse 5 i Landsturneringen i 2011.

- Hvor har du sanket de 224 poengene du har tjent det siste halve året?

- Det har egentlig vært ganske jevnt fordelt over de ulike turneringene jeg spilte i løpet av 2011, San Sebastian Open, Landsturneringen, Wien Open og endelig klubbmesterskapet i OSS i høst.

- Er det hard trening som ligger bak fremgangen?

- Den viktigste grunnen er nok at jeg fikk spille flere turneringer i 2011. Dessverre har jeg lite tid til trening slik at jeg først og fremst lærer gjennom de partiene jeg spiller.

- Hva er dine sjakkplaner i tiden som kommer?

- Jeg regner med å spille i San Sebastian Open i påsken og Landsturneringen i sommer. Utover det kanskje Barcelona i august. Spania er bra, med en kombinasjon av sjakk, fotball, god mat og god stemning.

- Hva er dine ambisjoner?

- Jeg er veldig glad for å ha tatt steget ut av klasse 5 og håper å greie meg bra i klasse 4 i Landsturneringen til sommeren. Utover det får jeg se hvor bratt læringskurven blir. Jeg er nok mest opptatt av å spille sammen med barna og prøve å bli litt bedre for hver turnering.

(SB)

Disse voksne har gått opp mest det siste halve året:

(Ny rating, gammel rating, fremgang)			
1. Jens Petter Olsen, OSS	1187	963	224
2. Amir Iranmanesh, Tønsberg	1109	931	178
3. Odd-Einar Ingebretsen, Holmestrand	1138	961	177
4. Heidi Røneid, Stjernen	1358	1184	174
5. Brede Alex. Kvisvik, Kristiansund	2316	2161	155
6. Ketil Drevvatn, Mosjøen	1443	1295	148
7. Lars Ivar Bratsberg, Kristiansand	1368	1222	146
8. Steinar Simonsen, Follo	1414	1280	134
9. Arild Thøgersen, Fredriksstad	1429	1295	134
10. Eirik Hvidsten, Trondheim	1333	1223	110

RATINGTALL

Januar 2012

Kvinnetoppen

1	WIM Ellen Hagesæther Akademisk	2255	8
2	WIM Silje Bjerke 1911	2227	31
3	WIM Sheila Barth Sahl Black Knights	2213	0
4	WIM Katrine Tjølsen Bergens	2200	-35
5	Marianne Wold Haug 1911	2091	0
6	Torill Skytte OSS	1981	0
7	Ellisiv Reppen OSS	1938	-24
8	WFM Sylvia Johnsen OSS	1923	-76
9	Ellen Øen Carlsen OSS	1906	-20
10	Yerazik Khachatourian OSS	1906	5
11	Marte Egeland Sandnes	1837	0
12	Erle Andrea Marki Hansen Kristiansand	1811	62
13	Line Jin Jørgensen Stavanger	1791	19
14	Anita Grønnestad Bergens	1785	-36
15	Elise Forså Tromsø	1773	97
16	Maria Pitz Jacobsen Vålerenga	1732	0
17	Alise Haukenes Hamar	1677	107
18	Monika Machlik Tromsø	1673	-33
19	Ingrid Øen Carlsen Bærum	1653	0
20	Laila Sidselrud Kongsvinger	1617	0

Juniortoppen

1	IM Frode Olav Olsen Urkedal 1911	2452	20
2	FM Lasse Østebø Løvik Stavanger	2321	-4
3	Kristian Stuvik Holm Kristiansund	2311	30
4	Jon Kristian Haarr Stavanger	2220	19
5	Benjamin Arvola Tromsø	2209	-1
6	Anders Hobber Porsgrunn	2205	34
7	WIM Katrine Tjølsen Bergens	2200	-35
8	Even Thingstad Hønefoss	2199	-41
9	Joachim B. Nilsen Bergens	2192	0
10	Aryan Tari Asker	2188	-7
11	CM Peter Flermoen Harstad	2181	-6
12	Odd Martin Guttulsrud 1911	2172	-35
13	Elias DeMac Bergens	2159	-11
14	Lars Oskar Hauge OSS	2137	62
15	Levi André Tallaksen Porsgrunn	2101	0
16	Marianne Wold Haug 1911	2091	0
17	Jo Kristian Løberg OSS	2079	0
18	Anders Thingstad Hønefoss	2077	0
19	Johan Salomon Nordstrand	2057	86
20	Erlend Kyrkjebø Stavanger	2050	-30

Juniortoppen kvinner

1	WIM Katrine Tjølsen Bergens	2200	-35
2	Marianne Wold Haug 1911	2091	0
3	Erle Andrea Marki Hansen Kristiansand	1811	62
4	Elise Forså Tromsø	1773	97
5	Alise Haukenes Hamar	1677	107
6	Monika Machlik Tromsø	1673	-33
7	Ingrid Øen Carlsen Bærum	1653	0
8	Maud Rødsmoen OSS	1551	10
9	Edit Machlik Tromsø	1511	-13
10	Jarani Suntharalingam OSS	1440	8

Kadettoppen

1	Kristian Stuvik Holm Kristiansund	2311	30
2	Aryan Tari Asker	2188	-7
3	Peter Flermoen Harstad	2181	-6
4	Lars Oskar Hauge OSS	2137	62
5	Johan Salomon Nordstrand	2057	86
6	Henning Kjøita 1911	1966	44
7	Gregor Taube 1911	1935	0
8	Sebastian Mihajlov OSS	1933	-17
9	Johan-Sebastian Christiansen Caissa	1925	60
10	Armin Gholami OSS	1876	23
11	Johannes Haug Nordstrand	1812	-23
12	Erle Andrea Marki Hansen Kristiansand	1811	62
13	Torgeir Kjøita 1911	1796	-8
14	Kjell Håkon Lien Hønefoss	1720	116
15	Alise Haukenes Hamar	1677	107

Kadett jenter

1	Erle Andrea Marki Hansen Kristiansand	1811	62
2	Alise Haukenes Hamar	1677	107
3	Monika Machlik Tromsø	1673	-33
4	Maud Rødsmoen OSS	1551	10
5	Edit Machlik Tromsø	1511	-13
6	Jarani Suntharalingam OSS	1440	8
7	Marte B Kyrkjebø Stavanger	1359	52
8	Hanna B Kyrkjebø Stavanger	1318	25
9	Caroline Beer Jacobsen Stavanger	1283	-7
10	Anita Gholami OSS	1226	13

Lilleputt

1	Aryan Tari Asker	2188	-7
2	Sebastian Mihajlov OSS	1933	-17
3	Armin Gholami OSS	1876	23
4	Johannes Haug Nordstrand	1812	-23
5	Sondre Merkesvik Bergens	1674	99
6	Eskil Ekeland Grønn OSS	1602	274
7	Ulrik Olsen OSS	1587	103
8	Benjamin Imsrud Caissa	1580	245
9	Eivind X. Djurhuus Nordstrand	1521	260
10	Andreas G. Tryggestad Nordstrand	1519	282

Lilleputt jenter

1	Megan Alyssa Garcia Tiger	1380	Ny
2	Sara Næss Tiger	1084	0
3	Elise Sjøttem Jacobsen Tromsø	1020	180
4	Eline Holbek Sørbye Tromsø	978	0
5	Ingrid Andrea Greibrokk Alta	875	252

Seniortoppen

1	Helge Gundersen Masfjorden	2226	41
2	Gunnar Johnsen Tromsø	2222	0
3	Ragnar Harald Hoen OSS	2181	0
4	Per Ofstad OSS	2152	5
5	Ole Christian Moen OSS	2147	-12
6	Erling Kristiansen OSS	2121	-3
7	Thor Geir Harestad Randaberg	2120	45
8	Lars Kjølberg 1911	2116	0
9	Bernt Nordby Sarpsborg	2093	17
10	Jarl H Ulrichsen Trondheim	2082	0
11	Ivar M. Dahl Bærum	2040	-16
12	Øystein Hjertenes Førde	2022	17
13	Vidar Taksrud Tempo	2011	41
14	Kjell Ole Kristensen Narvik	2004	-12
15	James Steedman Randaberg	1979	0

Eldre senior (over 75 år)

1	Per Ofstad OSS	2152	5
2	Erling Kristiansen OSS	2121	-3
3	Alf Øverås Direkte	1867	0
4	Leif Kverndal Stjernen	1757	-20
5	Richard Wicklund-Hansen OSS	1718	-77
6	Magnus Monsen Sandnes	1713	0
7	Aage Mella Strømmen	1657	-19
8	Peder Havskjær Volda Ørsta	1631	0
9	Jan Forsberg Sarpsborg	1613	6
10	Willy L. Olsen OSS	1569	0

Aktivitetstoppen

1	Gunnar Bue Tønsberg	2735
2	Einar J. Gausel OSS	2315
3	Rune Djurhuus Akademisk	2138
4	Ragnar Edvardsen Drammens	1860
5	Jøran Aulin-Jansson Asker	1784
6	Harry Andersen Fredriksstad	1781
7	Leif Kverndal Stjernen	1744
8	Odd Ristesund Kampen	1685
9	Jan Arne Bjørgvik Direkte	1638
10	Jahn Spillum Moss	1632

Flest spilte partier siste to år

1	Aryan Tari Asker	351
2	Johan-Sebastian Christiansen Caissa	278
3	Nicolai Getz OSS	256
4	Lars Oskar Hauge OSS	253
5	Armin Gholami OSS	245
6	Sebastian Mihajlov OSS	238
7	Sherington Amarapala Lørenskog	236
8	Anders Hobber Porsgrunn	229
9	Stian Johansen Moss	227
10	Trym Daniel Rødvik Hamar	225

Norgestoppen

(norsk rating; endring fra oktober 2011; FIDE-rating)

1	GM	Magnus Carlsen Stavanger	2840	9	2835
2	GM	Jon Ludvig Hammer OSS	2621	7	2606
3	GM	Simen Agdestein NTG	2535	0	2558
4	GM	Kjetil A. Lie Porsgrunn	2504	-64	2529
5	IM	Frode Elsness Moss	2499	18	2499
6	GM	Berge Østenstad Asker	2472	19	2486
7	GM	Leif Erlend Johannessen OSS	2465	-3	2503
8	IM	Geir Sune T. Østmoe Porsgrunn	2455	12	2451
9	IM	Frode Olav Olsen Urkedal 1911	2452	20	2460
10	GM	Rune Djurhuus Akademisk	2445	-6	2458
11	IM	Torbjørn R. Hansen 1911	2428	0	2469
12	IM	Espen Lie Porsgrunn	2412	0	2449
13	IM	Torstein Bae 1911	2403	-3	2419
13	IM	Nicolai Getz OSS	2403	47	2408
15	IM	Joachim Thomassen Stavanger	2383	0	2400
16	FM	Kjetil Stokke Bergens	2381	0	2409
17	GM	Jonathan Tisdall Asker	2379	11	2418
18	GM	Leif Øgaard OSS	2370	0	2408
19	IM	Bjørn Tiller OSS	2360	0	2355
20	IM	Eirik Gullaksen Bergens	2354	-22	2387
20	FM	Espen Agdestein OSS	2354	0	2374
22	IM	Bjarte Leer-Salvesen SOSS	2352	2	2380
23	IM	Atle Grønn OSS	2351	2	2379
24	FM	Eilif Skodvin Bergens	2344	0	2345
25	FM	Andreas G. R. Moen OSS	2342	-5	2360
26	FM	Stig Tjomsland Nordstrand	2339	0	2370
27	IM	Øystein Hole Akademisk	2334	-29	2371
27	FM	Stig Gabrielsen Bergens	2334	25	2330
29	FM	Ørnulf Stubberud OSS	2329	2	2321
30	IM	Helge Nordahl Black Knights	2326	0	2343
30	FM	Espen Forså Tromsø	2326	0	2315
32	FM	Lasse Østebø Løvik Stavanger	2321	-4	2302
33	FM	Brede Alex. Kvisvik Kristiansund	2316	82	2302
34	FM	Kristian D. Trygstad OSS	2311	-34	2298
34		Kristian Stuvik Holm Kristiansund	2311	30	2272
36	IM	Bjarke Sahl Asker	2308	0	2344
37	FM	Sjur Ferkingstad Sandnes	2306	12	2294
38	IM	Erik Fossan Stavanger	2301	-4	2354
38	FM	Daniel Jakobsen Kovachev OSS	2301	-31	2311
40	FM	Roar Elseth OSS	2290	0	2349
41	IM	Petter Haugli Moss	2284	21	2303
42	FM	Petter Stigar Bergens	2281	-7	2292
43	FM	Bjørnar Byklum SOSS	2272	21	2252
44		Per Ove Egeli Randaberg	2268	0	2285
45	FM	Hallvard V. Ådnøy Black Knights	2266	0	2295
46	FM	Flemming Christenson Nordstrand	2257	0	2268
47		Lars Even Andersen Black Knights	2256	-13	2288
48	WIM	Ellen Hagesæther Akademisk	2255	8	2265
49	CM	Halvard Hagesæther Bergens	2248	0	2281
50	FM	Trond Gabrielsen Bergens	2244	0	2277
51	FM	Carl Fr. Ekeberg Asker	2241	8	2272
52		Hans K. Harestad SOSS	2239	9	2265
53	WIM	Silje Bjerke 1911	2227	31	2219
53	FM	Harald B. Borchgrevink Bergens	2227	0	2287
55		Helge Gundersen Masfjorden	2226	41	2227
56	FM	Lars Hjelmås Kristiansund	2223	1	2286
56		Edwin David Kristiansund	2223	9	2269
58		Gunnar Johnsen Tromsø	2222	0	2203
59		Jon Kristian Haarr Stavanger	2220	19	2232
60		Kim Chr. Astrup SOSS	2219	0	2252
61	FM	Terje Johansen SOSS	2218	0	2255
62	IM	Ivar Bern SK 96	2213	0	2304
62	WIM	Sheila Barth Sahl Black Knights	2213	0	2214
64		Odin Blikra Vea Stavanger	2212	0	2233
65		Sondre Waage Tofte Stavanger	2211	0	2203
66		Benjamin Arvola Tromsø	2209	-1	2261
67	CM	Joachim Solberg Moss	2205	-3	2241
67		Anders Hobber Porsgrunn	2205	34	2201
69		Ludy Helsio P. Sousa Direkte	2201	-5	2232
70	WIM	Katrine Tjølsen Bergens	2200	-35	2218
71		Even Thingstad Hønefoss	2199	-41	2219
72	FM	Dag Madsen Trondheim	2194	0	2265
73		Joachim B. Nilsen Bergens	2192	0	2206
74	CM	Åsmund Hammerstad Asker	2190	16	2213
75	CM	Inge S. Skrondal Akademisk	2189	43	2235
76		Aryan Tari Asker	2188	-7	2206
77	FM	Gustav Gudbrandsen Akademisk	2186	0	2235
78		Pål Røyset Tromsø	2182	-7	2224
79	FM	Ragnar Harald Hoen OSS	2181	0	2247
79	CM	Peter Flermoen Harstad	2181	-6	2212

A

Aabid Ryaad Kristiansand 1562 190
Aadland Hans Joachim Fana 1471 196
Aagedal Geir O. Bergens 1573 328
Aalvik Vegard Brønnøysund 1056 119
Aamodt Audun Indre Østfold 1183 184
Aandal Kristian Porsgrunn 1915 247
Aaneby Terje Lillestrøm 1381 507
Aannestad Ole-Jørgen Holmestrand 1350 10
Aanonsen Per Tore Nordstrand 1643 116
Aanstad Magnus Narvik 1941 996
Aarnes Carl Christian Nordstrand 1696 741
Aarstad Olav SMPOAÅ 1351 199
Aarstad Tron SMPOAÅ 1673 630
Aartun Eivind Stavanger 1611 261
Aartun Magnus Stavanger 1662 246
Aas Flemming Bergens 1342 119
Aas Henrik Nittedal 1576 290
Aas Rune Øistein Trondheimstud 1332 57
Aasen Oddvar Moss 1088 240
Aasestad Tor Erik Follo 806 14
Aasum Anker Halden 1515 522
Abildgaard Harald Kristiansand 1138 62
Abrahamsen Knut Ø Nordstrand 1593 295
Adam Gyula Drammens 1529 129
Adamsen Tore W. Fredriksstad 1043 201
Agdestein Emil D. Trondheimstud 2097 556
Agdestein Espen OSS 2354 752
Agdestein Fredrik Steinkjer 1408 84
Agdestein Peter (Tidl. NTG) 778 61
Agdestein Pål Asker 1853 142
Agdestein Simen NTG 25351240
Agdestein Sjur Steinkjer 1700 79
Agdestein Syver D Asker 667 60
Agdestein Victoria Steinkjer 804 33
Agustsson Hafsteinn (Tidl. Bergens) 1759 308
Akbas Kursat Kan Drammens 942 22
Aksnes Aleksander E. (Tidl. Tr.stud) 1542 184
Albrigtsen Svein J Longyearbyen 1452 21
Al-Gefarye Diaa Fredriksstad 1577 57
Ali Karim Fribonden 1637 288
Alikhani Afshin Sotra 1530 203
Alne Sture M. (Tidl. Trondheimstud) 1605 385
Alshamari Ayad Narvik 1615 96
Amarapala Anton Lørenskog 870 163
Amarapala Sherington Lørenskog 1480 483
Anderl Christoph Stjernen 1698 115
Andersen Alf Roger Akademisk 2171 606
Andersen Arild Larvik 932 59
Andersen Benjamin Mjelde Moss 1293 231
Andersen Bjørn Sarpsborg 1528 609
Andersen Dag Sarpsborg 17971189
Andersen Erik Verner Larvik 1488 31
Andersen Espen Moss 1448 305
Andersen Glenn (Tidl. Bergens) 1212 35
Andersen Guttorm Stjernen 1592 509
Andersen Harry Fredriksstad 16921781
Andersen Jonatan M Bergens 1624 422
Andersen Lars Even Black Knights 2256 746
Andersen Markus S Hell 706 40
Andersen Martin Narvik 653 29
Andersen Odd Moss 1677 979
Andersen Per O SOSS 1956 408
Andersen Richard Moss 1128 147
Andersen Rune T. SOSS 1682 258
Andersen Tommy Rimås Porsgrunn 1217 17
Andersen Viggo Stjernen 1544 705
Andersen Øystein R. Black Knights 1864 541
Anderson Ludvig OSS 1030 72
Andersson Øivind Drammens 1115 177
Andreasen Hans B. Byneset 1306 274
Andreassen Arnold Tromsø 2053 46
Andreassen Børre Namsos 1403 33
Andreassen Christoffer Sandnes 893 48
Andreassen Espen Sevland 960 100
Andreassen Joachim Sandnes 964 42
Andreassen Jonas Sevland 786 102
Andreassen Kasper Holmestrand 1038 25
Andreassen Lars M Harstad 2107 429
Andreassen Oskar M Stavanger 742 47
Andreassen Pål SOSS 2060 510
Andås Kjetil Masfjorden 1587 135
Angeltveit Andreas (Tidl. Porsgrunn) 1151 308
Anthony-Pillai Seelan Tønsberg 996 57
Antonsen Helge Moss 1403 133
Antonsen Øyvind Aalesunds 1946 466
Archer Cedric Tønsberg 1136 120
Arentz Roald Svartlamon 1610 665
Arild Steinar Alta 1205 411
Arnesveen Tom Trondheim 688 25
Arntsen Frode Kristiansand 1614 126
Arvola Benjamin Tromsø 2209 488
Asanoski Urim OSS 1228 15
Asbjørnsen Øyvind 1911 893 53
Asghar Faisal Follo 891 53
Aspruston David (Tidl. Kviteseid) 1050 24
Astrup Kim Chr. SOSS 2219 269
Aubert Carsten Nordstrand 1906 276
Auke Morthen Konnerud 1089 241
Aulin-Jansson Jøran Asker 21751784
Aunan Daniel S (Tidl. Strømmen) 712 39
Aure Anders Nilsson Drammens 1223 144
Aure Håvard Drammens 838 39
Austrheim Terje Voss 636 28

B

Baastø Espen Peder Nordstrand 2012 234
Backe Espen Holmestrand 1449 25
Backens Friedemann Tønsberg 1471 42
Bae Torstein 1911 24031224
Bakke Jan Gunnar Alta 1224 232
Bakke Olav OSS 1211 37
Bakkejord Odd Vidar OSS 1148 41
Bakken Roar Andre Lillehammer 682 32
Bakken Svein-Erik Follo 1434 401
Balas Georg 1911 1201 54
Baldursson Hrannar Sandnes 2015 83
Baltzersen Paul Oskar Nordstrand 1351 80
Barane Simon Sandnes 1740 332
Barjaktarenic Mirko (Tidl. Kr.sand) 1692 57
Barker Daniel 1911 1664 191
Barouta Dani Kristiansand 1482 33
Barstad Thoralf N Nordstrand 1558 597
Barton Zdenek Lillestrøm 1641 380
Baustad Knut M (Tidl. Stavanger) 658 33
Baustad Lars A Stavanger 1011 64
Baustad Terje Stavanger 910 27
Becirbegovic Mirsad Kristiansand 1614 114
Beck Anders Knudsen Tønsberg 1490 363
Beddari Steinar 1911 1477 99
Begby Olav Fredriksstad 1094 104
Bekkelien Glenn Lewi Black Knights 1696 434
Bekkesletten Cato 1911 1593 227
Bekkestad Kjetil Holmestrand 819 19
Benestad Tarja j Selmer Trondheim 1147 14
Benjaminsen Bjørn Masfjorden 1192 99
Benjaminsen Tarjei Trondheim 953 17
Benn Neil Asker 1630 296
Bentsen Håkon Molde 2019 904
Benwal Sheiraqa Indre Østfold 1329 20
Berezkin Alexander Trondheim 1418 342
Berg Emanuel OSS 2556 86
Berg Johan Black Knights 2029 13
Berg Kurt Magnus Harstad 1804 328
Berg Martin Porsgrunn 557 10
Berg Stein Inge Harstad 1006 10
Berg Tom Harstad 1160 265
Berge Fredrik Lange 1911 1384 106
Berge Sander Lange 1911 1296 81
Berge Simen Moss 1314 24
Bergersen Kjetil J Gjøvik 1902 372
Bergersen Per A Bærum 1669 93
Berg-Jensen Joachim Porsgrunn 2048 517
Berglund Jan S. Tromsø 19681161
Berg-Olsen Sebastian N 1911 711 33
Bergquist Rune Tønsberg 1329 528
Bergrem Håkon Hansen 1911 651 17
Bergvoll Mats (Tidl. Tromsø) 1883 327
Bern Ivar SK 96 22131305
Bernhus Sander Sunde Sørumsand 933 29
Berntsen Eivind Sæteren Nordstrand 1599 222
Berntsen-Øybø August 1911 922 64
Berntsen-Øybø Bendik (Tidl. 1911) 1491 147
Berntzen Stein (Tidl. Tromsø) 1516 159
Berstad Jørund Førde 1604 370
Bettum Geir Caissa 1104 11
Bie Hans Petter Nordstrand 1385 559
Biong Hedvig Bergens 572 17
Birkeland Asle Lillehammer 968 11
Birkeland John Olav Egersund 1456 157
Birkeland Matias Bergens 949 81
Birkeland Ole Kristiansand 807 816
Birkeland Trond Bergens 1789 41
Birkestrand Odd Masfjorden 1814 651
Birkestrand Odd H Masfjorden 1435 401
Bjaanes Bjørn Sander V Caissa 922 64
Bjeglerud Jarle Kongsberg 1756 152
Bjelland Ådne Stavanger 711 27
Bjerke Richart OSS 21251045
Bjerke Silje 1911 22271076
Bjerkevik Håvard Volda Ørsta 1688 43
Bjerring Dennis A. J. Alta 1250 114
Bjordal Arne N Sandnes 972 346
Bjornes Leif Kristiansand 1859 367
Bjørgvik Jan Arne Direkte 17011638
Bjørgvik Josef (Tidl. Verdal) 1094 152
Bjørklund Tor Ivar Nordstrand 1335 29
Bjørklund Torfinn Konnerud 1068 73
Bjørn Lasse E Tromsø 1501 205
Bjørnerem Anders (Tidl. Horg) 681 39
Bjørnland Svein Fredriksstad 1872 872
Bjørnstad Leif Kirkenes 1438 895
Bjørnø Ole Kr. Modum 1927 703
Bjørseth Rune (Tidl. Stjørdal) 1615 120
Blauhut Holger Sarpsborg 2135 40
Blekken Kjell Ove (Tidl. Verdal) 1729 314
Blikra Per Stavanger 1583 357
Blom Erlend R Fana 1553 225
Blom Geir Sotra 1278 374
Blomkvist Vemund Akademisk 1504 128
Blomlie Marius (Tidl. Trondheim) 1596 66
Blonz Alexander Stavanger 732 54
Boger Raymond 1911 18941014
Bohman Peter Tønsberg 669 14
Bolme Magne O. Caissa 990 70
Bolstad Henning Bergens 1466 22
Bolsø Gunnar Aalesunds 1499 632
Bolt Tore L (Tidl. Vadsø) 1131 19
Bomark Nils-Erik Nordnes 1941 36
Bonsaksen Tore Drammens 1441 353
Borchgrevink Harald B Bergens 2227 875
Borg Terje L. 1911 1269 18
Borgen Stian (Tidl. Stjernen) 1236 19
Borøy Rune Bodø 1435 67
Botheim Erik (Tidl. 1911) 1121 222
Botheim Tor 1911 1919 520
Braathen Didrik Nordstrand 1230 200
Braathen Sigurd (Tidl. Sarpsborg) 1264 183
Braathen Trond V Moss 1138 323
Brandal Ben Sandnes 1065 12
Brandt Eivind 1911 1530 171
Brasøy Aksel Alta 1918 499
Bratbak Anita Masfjorden 1445 139
Bratland Egil Ronald Drammens 1076 178
Bratsberg Lars Ivar Kristiansand 1368 119
Bratteteig Tore-Inge Masfjorden 1460 112
Brattetveit Kenneth Sotra 1775 463
Breda Jan Henrik Fredriksstad 577 22
Bredeli Håvard Iversen Narvik 991 94
Bredeli Kent-Ove I Narvik 678 30
Breilid Egil Kristiansand 1221 35
Breivik Lars Drammens 2138 312
Brekke Elida (Tidl. 1911) 742 41
Brekke John Ivar Trondheim 1433 633
Brekke Tore SK 96 1803 655
Brekke Øystein Modum 1916 612
Brenden Bjørn Elverum 1253 672
Briseid Håkon Akademisk 2140 302
Brix Jan Caissa 1374 806
Brobakken Geir Hamar 17201010
Brobakken Jørgen Hamar 895 98
Brobakken Sindre Hamar 1377 246
Brokke Otto Drammens 1482 311
Brokvam Roy (Tidl. Lillestrøm) 1422 320
Bruaset Eivind Trondheim 1002 70
Brudeli Kristian Modum 796 23
Brun Nicolai Tønsberg 1560 131
Brunes Kjell Bodø 1139 362
Bruun Frank Olav Strømmen 1509 251
Bryhn Arild NSSF 983 15
Bryhn Per Våler 1087 10
Bryn Askild (Tidl. Lillehammer) 1968 459
Bryn Thomas (Tidl. Molde) 1939 913
Bråstein Lars Sandnes 1876 85
Bråstein Ragnar Sandnes 963 80
Bråten Jan Tore Kirkegata 862 52
Bråthen Rune Vidar SOSS 1329 111
Bråtveit Kristoffer Stavanger 869 71
Bue Gunnar Tønsberg 149827 35
Buffelen Valter Akademisk 1512 34
Bull Håkon (Tidl. Tønsberg) 1626 225
Byklum Bjørnar SOSS 2272 800
Bækken Ole Elverum 1326 526
Bø Kolbjørn NSSF 909 254
Bø Torgeir H Tiger 790 14
Bøe Arne Hugo Lørenskog 1767 820
Bøgle Erik Moss 1131 56
Bøhler Johannes Høva 1911 1662 157
Børresen Georg S. Black Knights 2130 619
Børresen Jon OSS 1375 104
Bårdsen Terje A. Sevland 1151 18

C

Carlsen Christian (Tidl. Drammens) 1985 262
Carlsen Ellen Øen OSS 1906 435
Carlsen Henrik Bærum 1927 306
Carlsen Ingrid Øen Bærum 1653 248
Carlsen Kjell Arne Harstad 1128 338
Carlsen Magnus Stavanger 2840 1177
Carstensen Øivind Nordstrand 1317 869
Cengija Vanja Tromsø 2198 47
Cerkezovic Emir (Tidl. Lillehammer) 1399 93
Cevro Felix Asker 1393 68
Cevro Tom Asker 1259 49
Checinski Pawel (Tidl. Stavanger) 1490 27
Chikwati Elvis Akademisk 1348 130
Christensen Jim Mo 1761 901
Christensen Kjeld Moss 1770 417
Christensen Solbjørg Tønsberg 888 14
Christenson Bjørn Aa Nordstrand 1771 117
Christenson Flemming Nordstrand 2257 661
Christenson Thor Nordstrand 125811312
Christiansen Johan-Sebastian Caissa 1925 338
Christiansen Steinar Tempo 1104 33
Christoffersen Odd Bergens 1638 218
Christoffersen Terje Follo 1548 106
Cigriejus Paulius (Tidl. Kristiansund) 1130 25
Claes Karl 1911 1088 74
Clausen Tormod OSS 1588 103
Continibali John P S (Tidl. Stavanger) 868 44
Cukic Dragutin Indre Østfold 1606 18

D

Dahl Håvar Hell 606 90
Dahl Ian Hell 512 72
Dahl Ivar M Bærum 2040 56
Dahl Jan Henrik Stjørdal 1094 252
Dahl Lasse Moss 1270 277
Dahl Torbjørn Stjørdal 1556 734
Dahl Trygve Elefantene 1225 215
Dahle Harald M. Sandnes 1053 299
Dahll Gustav Halden 1280 250
Dalberg Arnulf Lillestrøm 1248 13
Dalheim Even (Tidl. Bergens) 1820 221
Dalseth Ulrich Kristiansand 1396 231
Damjanic Nenad (Tidl. Lillehammer) 1517 20
Damli Robert Konnerud 770 21
Danielsen Arne Vålerenga 2051 470
Danielsen Dag Vålerenga 1719 152
Danielsen Ivar C Stavanger 1578 40
Danielsen Magnus Vålerenga 1902 369
Daskevics Vadims Stavanger 2407 58
David Edwin Kristiansund 2223 828
David Eldin Indre Østfold 1963 639
Dawar Emal Drammens 1501 66
Dedek Thomas Narvik 1178 29
DeMac Elias Bergens 2159 525
Devereaux Maxim Black Knights 2351 35
Diesen Bruce Asker 2140 463
Digernes Magnus Nittedal 1773 214
Djerdj Zeljko Egersund 1399 55
Djurhuus Eivind X Nordstrand 1521 78
Djurhuus Rune Akademisk 244521 38
Dogani Avduraim Fredriksstad 1859 192
Dokka Arild Kongsberg 1261 49
Dolmen Jens Arne Porsgrunn 626 10
Dolzhikova Olga Akademisk 2146 24
Dramdal Rolf Tempo 965 80
Drevvatn Ketil Mosjøen 1443 124
Drønen Ole Reza Aalesunds 1441 152
Dulman Egmond-Gabriel Akademisk 1990 38
Dybvik Bjørn Noralf Aalesunds 1150 199
Dybvik Edvin SMPOAÅ 1545 452
Dyrdal Arnbjørn Hønefoss 1914 677
Dyrdal Idar OSS 1520 568
Dyrhaug Sverre S Stavanger 1024 101
Dyrhovden Sigve (Tidl. Bergens) 1549 69
Dyrnes Jussi Nordstrand 1620 589
Dyrøy John (Tidl. Sotra) 1370 18

E

Eckhardt Lars Nordstrand 1947 559
Edakina Maria OSS 1396 88
Edvardsen Lars Moss 1107 91
Edvardsen Leif (Tidl. Drammens) 1049 844
Edvardsen Magnus Kongsberg 1630 577
Edvardsen Ragnar Drammens 19101860
Edvardsen Tore Hønefoss 1489 624
Edvardsen Vidar Stavanger 1691 89
Edvardsen Øystein Drammens 1380 485
Edøy Rune Kristiansund 1297 26
Egeberg Sebastian Strømmen 992 82
Egede-Nissen Bjørn Drammens 1945 790
Egeland Finn Stjernen 1959 437
Egeland Marte Sandnes 1837 464
Egeli Per Ove Randaberg 22681004
Eian Per Ivar Trondheim 1193 194
Eide Christer Harstad 1553 78

Eidså Edvin Stjernen 1243 459
Eigum Knut Olav Asker 1017 154
Eike Mathias B. Strømmen 1458 217
Eikeland Erik Nordnes 2130 386
Eikeland Trond Fana 1923 378
Eikevik Arvid Stjernen 910 276
Eikre Jens Hofgaard Halden 1247 97
Eilertsen Jens SMPOAÅ 2092 845
Eilertsen Johan Foss Nordstrand 1286 92
Eilertsen Petter Andreas Kristiansund 673 20
Einan Knut Arne (Tidl. Bergens) 1223 84
Einarsen Kenneth Akademisk 2000 329
Einvik Gunnar Strømmen 1829 712
Ekeberg Carl Fr. Asker 2241 878
Ekeberg Øivind Bærum 1196 140
Ekornmyr Arne (Tidl. Moss) 1086 72
Ellingsen Bjørn M. Stavanger 1451 295
Ellingsen Ludvig B. Sandnes 753 18
Ellingsrud Bjørn Nordstrand 1318 382
Ellingsrud Eivind Nordstrand 1223 110
Elphinstone Patrick Nittedal 839 38
Elseth Roar OSS 22901047
Elsness Frode Moss 2499 990
Elstad Odd Arne Caissa 1239 226
Elvebakk Jan Trondheim 1796 473
Emberland Even Sandnes 1472 106
Emgård Runar Drammens 1421 27
Endresen Endre Halden 1100 36
Endresen Svein H (Tidl. OSS) 1525 424
Engan Kari Kristine NSSF 878 17
Engebretsen Terje U. Fredriksstad 1213 239
Engegård Ødøn Toth Harstad 1320 78
Engeset Audun Larvik 1283 29
Engeset Bjarte Larvik 1583 190
Engevik Bjarne J. Strømmen 1612 827
Engli Knut Stjernen 1748 269
Erbe Jonas (Tidl. SMPOAÅ) 1193 128
Ericsson Peter (Tidl. Bodø) 1163 11
Eriksen Bjarne Førde 1900 42
Eriksen Dag OSS 1555 440
Eriksen Geir-Arne Moss 1311 172
Eriksen Jan Hugo Stjernen 1290 160
Eriksen Leander Hamar 644 15
Eriksen Magnus NTG 2032 196
Eriksen Marius Kongsvinger 1323 138
Eriksen Matts Orkdal 1568 413
Eriksen Svend T Fredriksstad 749 140
Eriksen Terje Drammens 2081 670
Eriksen Tom Sotra 1595 223
Eriksrud Simen M (Tidl. Stjernen) 1366 17
Erikstad Olav Akademisk 1733 776
Erlendson Audun Asker 1179 95
Ersoy Devin Nittedal 1446 11
Ervik Kent-Ronny Tveit 1569 17
Esbensen Andreas Vadsø 2065 516
Esbensen Hans Fredrik Vadsø 1493 612
Estremskikh Galina Alta 1255 55
Evensen Mats (Tidl. Stjørdal) 903 90
Evensen Tom R Trondheim 1979 735

F

Fadnes Bård Bergens 1417 280
Fagerbekk Egil Trondheim 1323 31
Fagerjord Erlend (Tidl. Trondheim) 1436 40
Fahim Saif (Tidl. Bergens) 611 10
Farmen Pål Caissa 1724 705
Farstad Gudmund Molde 1750 435
Farstad Nelvin Stjernen 787 34
Feraget Sadik Indre Østfold 1575 266
Ferkingstad Sjur Sandnes 23061076
Fernandes Richardson D. (Tidl. Orkd.) 945 43
Ferstad Gaute Michel M. Trondheim 1276 32
Fesche Rolf A Asker 1474 649
Fevolden Mats Bay (Tidl. Akademisk) 1634 15
Feyling Thor-Kenneth Egersund 1297 242
Finne Hans J Våler 1038 36
Fivelstad Jon Olav Volda Ørsta 1961 18
Fjeldheim Egil Aarstad Nordstrand 1445 171
Fjeldstad Kay-Ove Sotra 1372 183
Fjellengen Bård Sarpsborg 17751262
Fjellestad Helge 1911 1425 293
Fjellheim Arnt Modum 780 41
Fjellheim Jens Modum 565 59
Fjellheim Marius Akademisk 1408 211
Fjære Stine Konnerud 1035 133
Flaa Eirik SOSS 1380 127
Flaata Alexander R. Black Knights 2054 712
Flemsæter Egil Konnerud 1144 160
Flensborg Egil Løten 968 296
Flermoen Peter Harstad 2181 349
Flo Steinar Nordstrand 1353 481
Flügel Stefan Akademisk 1715 48
Fløtten Ingvild Brekke Modum 785 118
Fløtten Øyvind B. Modum 831 166
Forberg Anders SOSS 2007 480
Forfang Åsmund Orkdal 1400 233
Forsberg Jan Sarpsborg 1613 500
Forsberg Tommy Sarpsborg 1508 97
Forså Elise Tromsø 1773 450
Forså Espen Tromsø 2326 673
Forså Regine Tromsø 815 79
Fosdahl Bjørn W Stjernen 1694 606
Fossan Aleksander Stavanger 967 58
Fossan Andreas Stavanger 1054 95
Fossan Benjamin Stavanger 1037 71
Fossan Erik Stavanger 23011081
Fossan Petter Stavanger 2141 948
Fossheim Yngve Fribonden 930 45
Fossheim Øyvind Fribonden 1577 183
Fossum Widar OSS 2098 14
Fotland Hans Chr OSS 1816 229
Fredriksen Frank Fredriksstad 1341 396
Fredriksen Frode Stavanger 1249 78
Fredriksen Jan Gunnar Akademisk 1786 499
Fredriksen Johnny Sortland 1456 73
Fredriksen Olav K. 1911 1534 183
Frengen Trym B (Tidl. Trondheim) 721 24
Friberg Reid Erik Porsgrunn 1556 322
Fridgeirsson Dagur (Tidl. Strømmen) 1792 11
Friis Jon Hønefoss 1213 111
Frimanslund Berge Sotra 1240 339
Frisk Ellinor Kristiansund 2163 53
Frislid Idar (Tidl. Caissa) 806 23
Frisvold Ole Emil Bergens 1919 356
Frydendal Odd Ottestad 1352 794
Frydenlund Arve Hønefoss 1392 274
Frøvik Einar Clausen Kragerø 643 14
Furnes Torstein Follo 1585 800
Furu Olve A. Ullr 656 37
Fürst Thomas Modum 747 27
Fystro Odd Ivar 1911 1284 647
Færevaag Evy Masfjorden 1367 294
Førland Tor Egil SOSS 1819 497
Førrisdahl Ole Kr Sarpsborg 1736 709

G

Gaarder Hans K. Nordstrand 1390 315
Gabrielsen Stig Bergens 2334 759
Gabrielsen Trond Bergens 2244 684
Gabrielsen Øyvind Trondheim 1422 284
Galaasen Lars Hønefoss 1303 334
Galuszka Kamil Hønefoss 1722 15
Gambäck Björn Trondheim 2185 45
Gandrud Vegar Koi Hønefoss 2173 575
Garberg Tore 1911 1735 356
Garcia Megan Alyssa Tiger 1380 25
Garmark Vegard Follo 1238 246
Garnås Eirik 1911 1432 173
Gaudernack Henrik 1911 1261 302
Gausdal Stein Tore Sandnes 1507 601
Gaustad Erlend Hukkelås Trondheim 1667 131
Gergely Barnabas (Tidl. Nordstrand) 1009 12
Getz Nicolai OSS 24031002
Ghaderi Arman K Elefantene 1493 220
Gholami Anita OSS 1226 165
Gholami Armin OSS 1876 359
Gilberg Einar B. (Tidl. Trondheim) 1407 142
Gisnås Hallvar Orkdal 1574 163
Gjerald Tone Stovner 693 13
Gjerdrum Olaf Våler 1490 210
Gjone Aage Larvik 1381 357
Gjære Vidar Direkte 1176 18
Gjøs Freddy Fredriksstad 926 55
Glenne Bjørn Erik Nordstrand 20721146
Godal Arne Indre Østfold 1620 174
Gonzàlez Francisco Silva Strømmen 1732 77
Gonzalez Rafael T Aalesunds 1747 53
Gorskiy Alexey (Tidl. Kristiansund) 862 15
Grammeltvedt Erik B OSS 1247 57
Grande Jakob Olafsen (Tidl. 1911) 962 169
Grande Johannes 1911 513 49
Grande Olav (Tidl. 1911) 1156 111
Grande Roar Kongsberg 1591 253
Grandelius Nils Kristiansund 2413 38
Granum Roger Hønefoss 1441 956
Grebstad Kjell Børre Stjernen 1925 259
Gregusson Magnus A Bergens 1536 13
Gregusson Martin Dragseth Tromsø 812 19
Greibrokk Ingrid Andrea Alta 875 65
Greibrokk Maria Alta 675 35
Grendahl Tron Helge Førde 1627 42
Grimm Jakob Drammens 818 19
Grimstad Jon Gunnar Sarpsborg 1512 144
Grodås Margrethe Steinkjer 593 49
Grodås Ole Jakob Steinkjer 989 45
Grong Kjell Lillestrøm 1163 343
Groot Peter Fredriksstad 1427 203
Grotle Ramona Sotra 574 13
Grotnes Nils Ragnar Stjernen 21441090
Groven Håkon 1911 1466 10
Gruben Tronn Kirkegata 1305 274
Grundekjøn Christian Tromsø 1812 250
Grømer Gunnar Morten 1911 1223 53
Grønbech Wojtek Stjørdal 970 80
Grønn Atle OSS 23511091
Grønn Embla Eikeland OSS 677 30
Grønn Eskil Ekeland OSS 1602 168
Grønnestad Anita Bergens 1785 811
Gudbrandsen Gustav Akademisk 2186 870
Guddahl Viggo OSS 1968 892
Guerrero Ruben Kongsvinger 879 20
Gulbrandsen Tor Nordstrand 20421153
Gullaksen Eirik Bergens 23541394
Gulliksen Leif Stjernen 12931371
Gulliksen Tomm Stjernen 1498 33
Gundersen Arvid Hønefoss 1459 459
Gundersen Helge Masfjorden 2226 703
Gundersen Henrik Porsgrunn 880 14
Gundersen Vegard Kampen 1268 95
Gunnarshaug Mathias Stavanger 601 26
Gunnesdal Lars Asker 2014 473
Gunnufsen Morten SMPOAÅ 1369 247
Gupta Sudhir Stavanger 1456 351
Gusland Thorleif Larvik 1499 359
Gustad Bjarne (Tidl. Namsos) 1228 30
Guttulsrud Odd Martin 1911 2172 456
Guzenda Dawid Stjernen 1049 16
Gvein Kenneth 1911 2077 408
Gyldenås Ole Jørn Nordstrand 19241160

H

Haagaas Kristian Nordstrand 1236 149
Haakenstad Paal Tønsberg 1100 16
Haanshuus Aslak Stjernen 1800 317
Haarr Jon Kristian Stavanger 2220 488
Habberstad Odd OSS 1611 130
Hadland Kjell (Tidl. Sandnes) 1211 75
Hafsfjord Frank Arild Kongsvinger 827 17
Haga Halvor Black Knights 1944 391
Hagberg Bjørn (Tidl. Komsa) 642 22
Hagberg Øivind Stovner 1150 305
Hagen Anders G Moss 2124 656
Hagen Brede Trondheimstud 1850 628
Hagen Halvor (Tidl. Lørenskog) 1049 178
Hagen Lars Erik 1911 1754 404
Hagen Oddbjørn Sotra 1501 293
Hagen Per Anders Trondheim 1247 221
Hagen Thorolf Kristiansand 1253 138
Hagesæther Arne Bergens 2132 677
Hagesæther Ellen Akademisk 22551042
Hagesæther Halvard Bergens 2248 712
Haldorsen Benjamin Bergens 1369 71
Hallsjø Arne Sevland 1085 268
Halse Iver Kristiansund 886 64
Halse Øystein Kristiansund 906 39
Hammari Jan Arnt Komsa 1530 555
Hammer Jon Ludvig OSS 26211209
Hammerstad Åsmund Asker 2190 603
Hammerø Per S Aalesunds 1674 399
Hamra Morten Sandnes 1262 95
Hamre Einar Drammens 1701 845
Hamre Kenneth Sarpsborg 1898 386
Hamre Svein Christian Tveit 1339 13
Hansen Benjamin Linge Aalesunds 915 31
Hansen Erle Andrea M. Kristiansand 1811 369
Hansen Fredrik (Tidl. Caissa) 728 93
Hansen Henrik Skjeggerud Tromsø 581 18
Hansen Herborg (Tidl. Masfjorden) 1639 29
Hansen Johnny NSSF 1117 84
Hansen Karsten Hønefoss 986 70
Hansen Kjetil Lund Moss 1763 474
Hansen Knut Are Kristiansand 1231 404
Hansen Linda Marie Trondheim 1457 416
Hansen Markus T (Tidl. Moss) 630 11
Hansen Ola Narvik 1440 643
Hansen Pål Andreas Bergens 2005 511
Hansen Robert (Tidl. Kristiansund) 1045 19
Hansen Roy Drange 1911 1431 52
Hansen Rune Caissa 1815 592
Hansen Stein Sjuls Kampen 844 47
Hansen Svein Larvik 1482 385
Hansen Tom Halden 1339 116
Hansen Tommy OSS 1409 278
Hansen Torbjørn R. 1911 24281272
Hansen Ulf R Tromsø 1189 55
Hansen Victor Trondheim 2100 950
Hansen Øyvind Berg Lørenskog 1361 52
Hanssen Gunnar B. Tromsø 21731358
Hanssen John Christian Drammens 1336 272
Hanssen Johnny Trondheim 1601 115
Hardersen Steinar Komsa 1467 467
Harestad Hans K SOSS 22391025
Harestad Ove H Randaberg 1609 490
Harestad Thor Geir Randaberg 2120 983
Harkestad Inge OSS 1529 17
Harstad Christian OSS 1915 709
Hartvig Kim Halvor Stjernen 1379 234
Hauan Tore Martin M. Trondheim 1327 265
Haubro Sigfred Asker 1860 12
Haug Johannes Nordstrand 1812 355
Haug Kjell M Stjernen 1741 956
Haug Marianne Wold 1911 2091 473
Haugan Kristoffer Tønsberg 1248 808
Hauge Daniel Steen Strømmen 1321 81
Hauge Eirik Fana 890 49
Hauge Erik Petter Nordnes 1733 436
Hauge Finn Gordon Tveit 1223 18
Hauge Lars Oskar OSS 2137 398
Hauge Tor Arne 1911 1977 692
Haugen Ole Petter Komsa 1322 13
Haugjord Sverre Drammens 12511044
Haugland Rasmus L Modum 1412 131
Haugli Petter Moss 22841440
Haugsdal Arn Tore Masfjorden 1871 672
Haugsdal Sigve Masfjorden 1427 136
Haugsdal Vebjørn Masfjorden 1012 73
Haugsrud Håkon Lillehammer 1852 635
Haugstad Espen (Tidl. Sandnes) 2054 352
Haugsvær Håvard Masfjorden 745 28
Haugsvær Lisbeth Masfjorden 1451 154
Haugvik Børge Trondheim 1447 128
Haukenes Alise Hamar 1677 214
Haukenes Elias Hamar 698 73
Haukenes Jonas Hamar 761 86
Hauksson Helgi (Tidl. Stavanger) 1718 13
Haveland Bjørn Bærum 1791 856
Havik Victor Stavanger 2012 394
Havskjær Peder Volda Ørsta 1631 293
Havstein Rene Akademisk 1186 16
Hegelund Bernhard Byneset 928 137
Hegelund Ole Byneset 925 197
Hegelund Ole Jakob Byneset 1603 466
Heggelund Audun Asker 1320 17
Heggelund Fredrik (Tidl. Mo) 1170 169
Heggum Tore J Ullr 1436 186
Hegna Karl Håkon (Tidl. Harstad) 949 51
Hegvik Leif Trygve Stavanger 1755 207
Heien Arne Tønsberg 1735 133
Heier Odin Nikolai OSS 992 20
Heimreid Ken-Ivar (Tidl. Porsgrunn) 1801 29
Helgesen Jack Andre Sarpsborg 1066 461
Hellem Gunnar OSS 1453 20
Helmersen Geir Larvik 1825 781
Hem Even Elias Yuan 1911 787 25
Hemmingby Jan Nordstrand 1017 98
Henrichsen Erland Porsgrunn 1779 70
Henriksen Geir I Drammens 20771151
Henriksen Jan Tore Holmestrand 1283 25
Henriksen Morgan Hamar 1382 181
Henriksen Tor Stjernen 1805 346
Henriksen Ulf Vidar Drammens 1905 609
Henøen Mats Peter Kristiansund 1249 24
Hercigonja Vladimir (Tidl. Lørenskog) 1429 46
Hermansen Henning W Stjernen 1917 711
Hermansen Olav Brønnøysund 1571 311
Hermansson Emil (Tidl. Harstad) 2403 23
Hernæs Andreas (Tidl. 1911) 1147 65
Herregården Bjørn (Tidl. Drammens) 1472 219
Herskedal Svenn Trondheim 1543 680
Hersvik Daniel SK 96 2091 958
Hestad Bent Trondheim 1389 226
Hestvik Johan Alta 984 88
Hestvik Petter Martin Nordstrand 1189 231
Hetland Kurt Ullr 1747 41
Hidle-Bahreini Marcus Stavanger 764 16
Hillestad Øystein Ullr 772 84
Hinman Chris Stavanger 1436 452
Hitland Adrian Bergens 1175 102
Hjelle Øyvind Bodø 1370 172
Hjelmås Lars Kristiansund 22231059
Hjertenes Øystein Førde 2022 605
Hjortland Simen A Kragerø 859 20
Hjortås Olav Nord-Odal 1454 214
Hjulstad Roger Lørenskog 1271 124
Hjørnevik Asbjørn Sandnes 1173 111
Hjørnevik Knut J Sandnes 1731 568
Hobber Anders Porsgrunn 2205 843
Hoel Håkon OSS 1566 370

Hoel Jørgen Bergens 1717 375
Hoel Ole Ottestad 1731 240
Hoel Sondre-Andreas B Lørenskog 1466 94
Hoem Audun Kristiansund 1365 162
Hoem Iver Eide Kristiansund 871 17
Hoem Per Erik Kristiansund 1399 101
Hoem Robin Kristiansund 1548 94
Hoem Tor Wetle OSS 1953 670
Hoen Ragnar Harald OSS 2181 843
Hoff Kjell Fredriksstad 1243 327
Hojem Roger Kristiansund 1479 401
Holder Håvard Sotra 1951 483
Hole Øystein Akademisk 2334 1300
Holen Torgeir (Tidl. Oslo Vest) 1912 31
Holler Ole-Jakob Asker 1213 399
Holm Jan Stovner 996 24
Holm Karl Oskar Magnus Drammens 1060 32
Holm Kristian Stuvik Kristiansund 2311 235
Holm Ragnar Hamar 2041 754
Holmboe Morten Ullr 1570 13
Holmen Halfdan (Tidl. Mo) 963 185
Holmen Per Inge Mo 1625 841
Holmgren Trond A (Tidl. Bergens) 1461 52
Holst Tor Egil Sarpsborg 1386 152
Holt Olav Larvik 1254 90
Holtermann Eiler Asker 1348 887
Hope Lars Brønnøysund 1076 228
Hopland Per M (Tidl. Verdal) 1479 104
Horda Carl Erik Caissa 2000 660
Hoti Nimon Førde 1740 27
Houska Jovanka Bergens 2402 70
Hovden Hans Kirkegata 1615 714
Hovland Arne Follo 1579 415
Hus Svein Atle (Tidl. Bergens) 1225 66
Husdal Anders (Tidl. Orkdal) 1714 243
Hvamb Fredrik Kongsberg 963 19
Hvesser Roar Indre Østfold 1468 485
Hvidsten Eirik Trondheim 1333 17
Hvoslef Vetle H OSS 1010 23
Høe Oddvar Steinkjer 1485 700
Høglund Claes Svartlamon 1100 42
Høie Johannes Moss 2075 737
Høisveen Tore Konnerud 1210 42
Hølleland Sigve Masfjorden 1449 189
Høva Frode Follo 1573 785
Høvring Per Ivar Indre Østfold 1464 194
Høydal Arild (Tidl. Trondheimstud) 1350 26
Høydal Karl Andreas OSS 921 36
Håheim Øyvind H. (Tidl. Trondheim) 843 41

I

Imhof David Egersund 1381 283
Imhof Rudi Egersund 1007 187
Imsrud Benjamin Caissa 1580 301
Imsrud Daniel Caissa 689 104
Imsrud Malin Caissa 706 115
Indbryn Tommy Kirkenes 2175 487
Indrebø Kyrre Stavanger 1911 264
Ingebretsen Odd-Einar Holmestrand 1138 19
Ingebretsen Vidar Moss 1765 17
Ingjær Asmund Nordstrand 1306 423
Ingul Tormod SMPOAÅ 1817 666
Ingvaldsen Jonas A. Trondheimstud 1867 410
Irandoust Babak Sarpsborg 1496 45
Irandoust Shaya Sarpsborg 591 30
Iranmanesh Amir Tønsberg 1109 16
Isachsen Harald Molde 1466 757
Israel Jonathan L Egersund 1162 13
Iversen Anders B 1911 1389 39
Iversen Kjell Stjernen 1280 350
Iversen Pål Mo (Tidl. 1911) 964 33
Iversen Øystein Trondheim 1320 70

J

Jablonski Balder 1911 1096 15
Jacobsen Caroline Beer Stavanger 1283 236
Jacobsen Elise Sjøttem Tromsø 1020 126
Jacobsen Fredrik Beer Stavanger 1802 319
Jacobsen Hans-Henry Tromsø 1245 121
Jacobsen Leif Strømmen 1490 761
Jacobsen Maria Pitz Vålerenga 1732 352
Jacobsen Trond 1911 1346 339
Jacobsen Willy H Tønsberg 1012 54
Jafarli Alizamin OSS 2108 18
Jakobsen Alf Gjøran Alta 1788 199
Jakobsen Gjøran Narvik 1203 120
Jakobsen Jarle Tromsø 1382 185
Jakobsen Johan M Porsgrunn 963 273
Jakobsen Ølvind Skjervøy 1380 201
Jakubec Pavol Akademisk 1079 30
Jansen Andreas Bergens 1358 213
Jansson Helge Fredriksstad 1345 538
Jarnskjold Patrick (Tidl. Kviteseid) 932 14
Jenkins Tom Ivar OSS 1755 80
Jensen Anders R Harstad 855 75
Jensen Anders S. Lillestrøm 1457 310
Jensen Arne-Roger Sarpsborg 1929 1591
Jensen Arvid Konnerud 1167 208
Jensen Michael Eckmann Nordstrand 1034 82
Jensen Paul Johan Narvik 1665 298
Jensen Stein Harstad 2007 954
Jensen Torben Winther OSS 1442 135
Jenssen Magnus Dahl Kristiansund 951 60
Jenssen Ove S Moss 1778 375
Jenssen Stig Rune Kristiansund 834 16
Jenssveen Trym Stjernen 1637 253
Jernberg Karl P Tromsø 829 732
Jervan Morten Fredriksstad 1159 484
Jessen Simon Pind Tromsø 1874 114
Joensen John Tromsø 1830 100
Johanesen Kjell Martin Larvik 1288 153
Johannesen Kai Otto Sarpsborg 1143 41
Johannessen Leif Erlend OSS 2465 1505
Johannessen Martin T. Kragerø 1487 155
Johansen Arild Horten 2016 21
Johansen Arnstein Moss 1399 167
Johansen Arnt-Ole Kongsberg 1863 325
Johansen Bjørn Berg Fredriksstad 1319 673
Johansen Eirik Ottestad 1139 36
Johansen Erik Kongsvinger 996 30
Johansen Fredrik Alta 830 49
Johansen Geir J. Egersund 874 156
Johansen Hans J. Kragerø 1290 20
Johansen Håkon Sander Kragerø 845 28
Johansen Kai-Roger NSSF 2029 765
Johansen Kjell H Tønsberg 1405 913
Johansen Lars Nordstrand 1759 643
Johansen Odd B. Fredriksstad 1359 787
Johansen Ove Stovner 1105 97
Johansen Paul Moss 2025 1002
Johansen Paul Ivar Trondheim 787 302
Johansen Pål H Akademisk 1672 130
Johansen Stian Moss 2008 602
Johansen Svein Alta 1160 21
Johansen Svein Stjørdal 1687 373
Johansen Terje SOSS 2218 846
Johansen Tom Rune Sarpsborg 1040 193
Johansen Torbjørn Reidar 1911 1645 348
Johansen Torstein M Kristiansand 1093 122
Johansen Vidar Caissa 1788 705
Johansen Ølvind Sarpsborg 2060 1190
Johansson Søren Tønsberg 1012 46
Johnsen Camilla Stavanger 710 20
Johnsen Gunnar Tromsø 2222 80
Johnsen John Kr. OSS 1635 446
Johnsen Kjell Magne Vadsø 1869 510
Johnsen Kjell R NSSF 1094 43
Johnsen Knut Lillehammer 1252 316
Johnsen Knut Atle Kongsberg 1460 347
Johnsen Martin G Tromsø 1163 82
Johnsen Rune Bodø 1559 233
Johnsen Svein Harald Vadsø 1800 1225
Johnsen Sverre OSS 2113 961
Johnsen Sylvia OSS 1923 1041
Johnsen Øystein Tønsberg 1803 58
Johnson Elin Bergens 919 60
Jordan Eddy Asker 1581 690
Jotun Jan Ottestad 1630 548
Judin-Francis Nilaksan Lørenskog 795 69
Juliebø Jonas Hasle Aalesunds 640 33
Juliussen Rolv Halden 1182 136
Justad Rune Stjernen 1610 17
Jæger Frode Bull Tromsø 2056 858
Jønnum Truls (Tidl. Steinkjer) 774 30
Jørgensen Bengt Arne Aalesunds 1432 100
Jørgensen Line Jin Stavanger 1791 465
Jørgensen Per Henrik Tønsberg 1310 14
Jørgensen Rune A. Asker 1352 327
Jørgensen Stig E Komsa 1849 27
Jørgensen Terje Drammens 665 97
Jørgensen Ørjan Kongsvinger 1369 356
Jøssang Erling Stjørdal 1669 66

K

Kaasen Tor Fredrik Tromsø 555 32
Kadribegovic Camil Lillehammer 1333 94
Kallesøe Torben Sotra 1373 156
Kallset Eirik V Kristiansund 1525 231
Kallset Tore Kristiansund 1645 433
Kallset Vegard Viken Kristiansund 1158 80
Karlsen Andreas Egersund 811 24
Karlsen Kai-Tore Porsgrunn 1127 219
Karlsen Odd Egil Alta 723 12
Karlsen Sverre (Tidl. Tromsø) 2004 51
Karlsen Terje Nordnes 1992 570
Karlstrøm Henrik Svartlamon 1407 128
Kaveldiget Frode Elverum 1500 143
Keadana Amir Stavanger 986 46
Khachatourian Yerazik OSS 1906 127
Kilen Rudi Orkdal 1009 74
Kirkebø Bernt Strømmen 1455 983
Kirkebø Carl Peter Vålerenga 2142 576
Kirkesola Gitle (Tidl. OSS) 1275 389
Kittilsen Sigurd Elverum 1479 164
Kizatbay Abyl Stavanger 750 29
Kjeken Johs R 1911 1808 153
Kjellstrøm Roar Black Knights 1485 335
Kjernlie Ole Ivar Lillehammer 1227 77
Kjæmperud Einar Caissa 1640 686
Kjøita Henning 1911 1966 389
Kjøita Leif 1911 1161 101
Kjøita Torgeir 1911 1796 384
Kjølberg Jens Hjorth 1911 1970 386
Kjølberg Lars 1911 2116 178
Klausen Svein Bærum 1330 13
Klausen Torbjørn Bergens 1628 89
Klausen Truls Skauge Drammens 1555 114
Kleiven Stig Rune Lillehammer 1482 53
Kleven Svein Konnerud 969 179
Kloster Ole Jonny Sevland 1587 281
Knudsen Arne Halden 737 169
Knudsen Bjørnar Halden 1259 105
Knudsen Kjell R. Nordstrand 951 379
Knudsen Ragnar Halden 1807 620
Knudsen Richard Halden 999 49
Knudsen Robert (Tidl. Halden) 993 62
Knutsen Pål Egil Samisk 1129 276
Knutsen Sivert Lørenskog 1061 63
Knutsen Tom-Greger Samisk 1225 106
Kokkvoll Tommy Trondheim 1414 307
Kolflaath Jan Fredriksstad 1233 43
Kollerud Olav Konnerud 1393 174
Kolstad Arvid Indre Østfold 1327 608
Kolås Tore Trondheim 2145 747
Kongevold Hans Inge Moss 1915 806
Kopland Even Koi Modum 598 45
Korneliussen Erik NSSF 958 17
Kosberg Ivar Molde 1564 159
Kosberg Stian Molde 626 151
Kostadinov Kaloyan Stjernen 1999 58
Koushan Shervin Elefantene 1150 49
Kovachev Daniel Jakobsen OSS 2301 803
Kringstad Svein Erik Sotra 1078 66
Kristensen Bjarne Narvik 1307 514
Kristensen Kjell Ole Narvik 2004 1017
Kristensen Trond Mosjøen 1315 113
Kristiansen Erling OSS 2121 831
Kristiansen Espen Sarpsborg 1218 341
Kristiansen Finn Våler 1118 15
Kristiansen Jan Holmestrand 1344 25
Kristiansen Liv Boberg Lørenskog 809 11
Kristiansen Oddvar Stjernen 1365 186
Kristiansen Ole J Hamar 1745 856
Kristiansen Reidar Ottestad 1082 1405
Kristiansen Tor Drammens 1970 773
Kristiansen Tore Kristiansund 1543 156
Kristiansen Willy Trondheim 1812 210
Kristoffersen Kjell Sandnes 837 137
Kristoffersen Trond (Tidl. Stovner) 1152 13
Krokan Kåre Kongsberg 1074 404
Kroken John Olav Direkte 1281 87
Kroklikowski Alexander (Tidl. Stav.) 567 16
Kroklikowski Tomasz Stavanger 1106 10
Kulikov Evgeny Stavanger 2140 40
Kulseth Terje Indre Østfold 1334 27
Kumle Svein Erik Nordstrand 1330 209
Kunic Mehmedalija Kongsberg 1711 372
Kutrovac Milan Stjernen 1658 395
Kuzyakhmedova Kamilla Kristiansund 623 16
Kvalheim Simon Ulrik Tiger 658 21
Kvalsund Jon Emil Tønsberg 1391 88
Kvalsund Oddvar Drammens 1128 41
Kvam Audun Moss 1949 196
Kvam Birger Svartlamon 1391 74
Kvamme John A SK 96 2037 759
Kvamme Ole F. SK 96 1861 60
Kvamme Roy Hønefoss 2028 595
Kvandahl Frode Sortland 987 18
Kvarven Simon Nordstrand 1140 19
Kveinys Aloyzas (Tidl. Moss) 2577 83
Kveli Lars Nordstrand 1320 120
Kvendseth Cornelius Nordstrand 1360 112
Kverndal Leif Stjernen 1757 1744
Kvilhaugsvik Jøran Sevland 814 22
Kvisla Johannes Stavanger 2090 1004
Kvisvik Brede Alex. Kristiansund 2316 645
Kvåle Jarle Trondheimstud 1408 59
Kyrkjebø Eirik Stavanger 1488 186
Kyrkjebø Erlend Stavanger 2050 347
Kyrkjebø Hanna B Stavanger 1318 230
Kyrkjebø Marte B Stavanger 1359 241
Kästel Arne Morten Molde 1577 129
Köwerich Stefan Kongsberg 1444 162
Kårdal Alexander (Tidl. Masfjorden) 1527 137

L

Lahlum Hans O. Porsgrunn 2151 1128
Lahlum Ida 1911 1452 575
Lahtela Tommi (Tidl. Moss) 1024 15
Lal Zui Thanga Sortland 1302 17
Lambrechts Tore Sandnes 1556 267
Lande Steinar Brønnøysund 1298 679
Lange David Follo 1803 411
Lange Holger Follo 1660 236
Langeland Gunnleik Bergens 1220 55
Langeland Kåre Voss 1119 120
Langerød Kristian Konnerud 1238 179
Langmyhr Tore Trondheim 1786 352
Langmyr Asbjørn Elverum 1425 373
Langseth Christoffer Harstad 787 11
Langseth Vestein L. Kristiansand 1076 21
Larsen Andreas Narvik 1799 491
Larsen Arild Lillehammer 1704 680
Larsen Bjørn Fredriksstad 1525 106
Larsen Bror Johannes Stavanger 1445 254
Larsen David Fredriksstad 1311 29
Larsen Erik M. (Tidl. Svartlamon) 1434 10
Larsen Gerry Fredriksstad 1020 392
Larsen Helge Komsa 973 231
Larsen Joakim Follo 1926 363
Larsen Leif Sigurd Asker 1248 101
Larsen Martin Halsvik Trondheim 1867 293
Larsen Per Magnus Porsgrunn 931 290
Larsen Stig Børje Bergens 1781 1004
Larsen Thomas G Larvik 1528 626
Larsen Tor Ketil Stavanger 1865 303
Larsen Tor Kristian Nordnes 1948 557
Larssen Roald Harstad 1176 104
Lauridsen Lars Aalesunds 1120 14
Lauritsen Tor Halden 1226 389
Lauritzen Einar Kristiansand 1911 860
Laverton Christian Trondheim 1974 442
Lea Per Follo 1669 977
Leer-Salvesen Bjarte SOSS 2352 1208
Leer-Salvesen Tarjei Kristiansand 1413 19
Leidland Jan P Egersund 1404 822
Leira Egil (Tidl. Drammens) 1161 22
Leite Steinar Modum 1498 404
Leknes Lars Seval Akademisk 1157 193
Lensebakken Jonar Nord-Odal 1225 427
Lensebakken Stian Nord-Odal 1523 228
Lensebakken Øyvind Nord-Odal 1539 122
Lerstad Bjørn Drammens 1804 846
Levang Pål K. Black Knights 1847 515
Li Echo Stavanger 1529 11
Liabøtrø Ola Akademisk 1608 79
Liabøtrø Pål-Ole Stjernen 1969 77
Lian Svein Harald (Tidl. Hønefoss) 1922 11
Lie Espen Porsgrunn 2412 884
Lie Gunnar Porsgrunn 1630 181
Lie Kjetil A. Porsgrunn 2504 1257
Lie Ole A. Porsgrunn 1721 369
Lie Terje Bergens 1341 768
Lien Harald Bodø 1248 47
Lien Henriette (Tidl. Fredriksstad) 599 55
Lien Johan Hønefoss 819 185
Lien Kjell Håkon Hønefoss 1720 258
Lien Ole B. Ottestad 1044 161
Lien Tobias Fredriksstad 708 141
Lien Willy Fredriksstad 897 21
Lier Reidar Porsgrunn 780 32
Lilland Tom Stjernen 1458 290
Lilleby Roy Asker 1166 155
Lilleløkken Kjell A. Stjørdal 2034 427
Lilleng Gunnar Strømmen 1263 841
Lilleseth Eivind Asker 1618 497
Lillevold Frode Strømmen 2098 1093
Lilleøren Allan Lørenskog 1135 145
Lilleøren David Lørenskog 1887 722
Lilleøren Mikhail R (Tidl. Lørenskog) 1569 433
Lilleøren Morten Lørenskog 1911 751
Lima Marcus Sandnes 818 11
Lindaas Nicolai Drammens 823 19
Lindblom Roar Asker 1720 121
Lindfors Bjørn Asker 1167 74
Lindland Asbjørn Voss 1527 385
Lindmo Arne K Akademisk 1321 90
Lindsjørn Trygve Stjernen 1552 864

Lindsjørn Yngve Stjernen 1338 231
Lindstrøm Ulf Georg Halden 800 44
Lindsøe Fredrik A. Trondheimstud 1931 385
Lislegaard Bjørn Hønefoss 1177 45
Liu Bibek Lørenskog 1432 268
Liu Bishal Lørenskog 519 30
Liu Jing Shan Lørenskog 1071 84
Lium Lars Orkdal 1294 290
Livendahl Camilla Fredriksstad 1001 18
Livendahl Kristian Sarpsborg 1777 154
Livendahl Rolf Fredriksstad 1367 77
Livendahl Rune Sarpsborg 772 31
Ljones Gaute Stavanger 1324 209
Lode Steinar Kongsvinger 1392 141
Longva Gunnar Modum 733 40
Lopez Martin Sørumsand 739 16
Lorem Einar Tromsø 558 24
Lorem Geir F Tromsø 1288 83
Lorem Helene Tromsø 824 83
Lorentsen Geir-Magne Tromsø 1571 44
Lorentzen Jan Ove Porsgrunn 1276 201
Ludvigsen Frode Drammens 2016 919
Ludvigsen Jan Fredriksstad 16401338
Lund Arne-Birger Nordstrand 1906 533
Lund Frode Ryan Halden 1829 516
Lund Joakim (Tidl. Lørenskog) 1163 49
Lund Johnny Lørenskog 1417 460
Lund Karl Henrik Kongsberg 1723 475
Lund Kristian Trondheimstud 1494 49
Lund Nikolai N Alta 797 47
Lund Petter Asker 1599 493
Lund Ståle Røros 1600 426
Lund Terje Stjørdal 1966 645
Lund Theodor Jørgen Lillehammer 792 23
Lundberg Alf W. Trondheim 1552 17
Lunde Sigmund Sarpsborg 17401368
Lundeby Øyvind A. Kristiansund 2103 773
Lundeng Arne (Tidl. Bodø) 1040 16
Luostarinen Asmo Alta 1180 287
Lurdalen Svein Erik Kongsberg 1687 604
Lyche Even 1911 572 17
Lyche Ludvig 1911 585 14
Lyngstad Knut (Tidl. Verdal) 1621 42
Lähde Eino (Tidl. Bodø) 1644 52
Løberg Jo Kristian OSS 2079 418
Løberg Trond Nordstrand 1388 119
Løbersli Henrik Øie Kristiansund 1533 93
Løken Espen Nordstrand 1669 144
Løken Olav (Tidl. Indre Østfold) 1027 444
Løken Per Fredriksstad 858 386
Løndalen Sindre Sevland 852 79
Løvaas Roger Konnerud 1209 242
Løvaas Tore Høe Trondheim 1403 609
Løvberget Erik Asker 1280 343
Løvik Håvard Stavanger 1173 157
Løvik Lasse Østebø Stavanger 2321 699
Løvåsdal Sigmund Drammens 1751 625

M

Machlik Edit Tromsø 1511 216
Machlik Endre Tromsø 1368 197
Machlik Jon Tromsø 1491 246
Machlik Monika Tromsø 1673 228
Madland Kristoffer Trondheim 2088 367
Madsen Dag Trondheim 2194 999
Madsen Morten L Sotra 1704 180
Madsen Richard Holmestrand 1092 67
Madsen Øystein 1911 897 25
Magnusson Bengt (Tidl. Drammens) 1683 23
Malin Odd Gunnar Vadsø 1591 449
Malou Shervin (Tidl. Stavanger) 1516 165
Malyszko Michaels (Tidl. Sarpsborg) 1578 11
Manne Per Erik SK 96 2075 305
Markotic Zeljko Voss 1146 78
Marthinussen Trond E Bergens 1362 10
Marti Ulrich Larvik 1071 71
Martinez Marcus Akademisk 1228 14
Martinez Ricardo Stavanger 1614 120
Martinsen Arnstein Brønnøysund 868 281
Martinsen Harald Alta 1239 169
Martinsen Ivar NSSF 1185 53
Martinsen Stig K. Bergens 2112 907
Marvin Asle Hønefoss 1413 305
Mather Robert Drammens 1303 102
Mathisen Runar Nordstrand 1818 99
Mathisen Thomas Lund OSS 967 21
Mathisen Viktor W Nittedal 1534 79
Matthews Ben Lillestrøm 1717 66
Mattsson Håkan OSS 1808 21
Melby Jarle Drammens 942 60
Melbye Tor Vegard Ullr 1413 59
Mella Aage Strømmen 16571350
Mellem Nikolas Axel Våler 2128 700
Merkesvik Amalie Isabel Bergens 557 69
Merkesvik Frode Bergens 1157 74
Merkesvik Sondre Bergens 1674 178
Merzliakov Vladimir Alta 696 10
Meyer Michael A Fredriksstad 1291 63
Meyer Ole Hauke Heinz Tromsø 1852 27
Midtgård Andre Sarpsborg 999 210
Miezis Normunds Moss 2498 169
Mihajlov Sebastian OSS 1933 331
Mihajlov Svetoslav OSS 2057 247
Mikalsen Erlend Alta 1992 373
Mikalsen Harald Alta 1663 211
Mikalsen Ken Ole Caissa 1694 30
Mikalsen Odd Erling Alta 1783 605
Mikalsen Øyvind G Kristiansund 1145 55
Miland Robert Nordstrand 1016 500
Milvang Otto Nordstrand 1548 289
Mjanger Sigrid T. (Tidl. Masfjorden) 1070 13
Mjølnerød Jon Steinar Halden 1476 61
Mjøs Knut Sotra 1128 284
Moberg Jan Rune Follo 16031127
Moe Jonas Trondheim 1002 19
Moe Morten Trondheim 1028 42
Moe Pål OSS 1606 278
Moen Andreas G. R. OSS 23421315
Moen Christiane OSS 836 113
Moen Ketil Steinkjer 1514 718
Moen Olav Andreas Steinkjer 1453 588
Moen Ole Christian OSS 21471222
Moen Roger (Tidl. Stjernen) 1607 573
Moe-Nilssen Nils Erik SK 96 2069 495
Mogstad Ola P Molde 1920 589
Moholt Jan T Larvik 1776 432
Moldestad Steinar Stjernen 1318 10
Moltu Eirik Sarpsborg 1090 402
Moltu Lars Sarpsborg 556 195
Monge Ragnvald Sandnes 11951016
Monsen Lars Th. Nordstrand 1815 36
Monsen Magnus Sandnes 1713 318
Monsøy Arild Edin Trondheim 17701171
Mordt Camillo Fredriksstad 1467 399
Moripen Markus 1911 1881 291
Mork Kjell Arne SK 96 2171 867
Moseid Tor Inge Tønsberg 1373 484
Moseng Geir Nordstrand 1946 505
Mossestad Frode Førde 1751 311
Mossin Ivar Alexander 1911 1294 134
Mottang Harald Stjernen 1414 867
Muhsen Abdulla M Bergens 2051 55
Mundal Arnold Vålerenga 1741 45
Munkejord Jostein (Tidl. OSS) 1127 43
Munkejord Håkon OSS 1317 50
Musco Ilia (Tidl. Akademisk) 1228 13
Music Serif Stjernen 1456 92
Myhren Magne A (Tidl. Akademisk) 1248 18
Myhrvold Jo Hønefoss 1753 34
Myhrvold Rune Hønefoss 2154 888
Müller Kai (Tidl. Tromsø) 1231 48
Müller Ralf Reiner Trondheim 1797 46
Myraunet Anne Margrethe Frosta 642 45
Myraunet Bernt Magnus Frosta 726 33
Myraunet Edel J Frosta 949 83
Myraunet Per Arne Frosta 1208 139
Myraunet Per Aslak Frosta 1118 68
Myrene Jon Kåre Elverum 1786 720
Myrland Rune OSS 1334 36
Myrstad Odd M.T. Black Knights 1980 505
Møen Olav Baade Hønefoss 742 61

N

Naalsund Roar Aalesunds 1854 766
Nakken Roar E. Aalesunds 1854 773
Natskår Arne (Tidl. Stjørdal) 594 63
Natvig Håkon Tonulltre Sortland 1344 192
Natvik Frederik Tønsberg 1742 294
Nedreaas Iacob Tiger 752 30
Nergård Amund Samisk 1139 69
Nesheim Geir 1911 1636 61
Ness Jarle Nordstrand 1616 137
Nestande Per Førde 1926 239
Neubauer Åsmund (Tidl.Lillehammer) 1381 70
Neuenkirchen Jan Henrik Sandnes 1059 11
Neumann Bernd Trondheim 1238 23
Nicholls Andrew Tønsberg 1067 33
Nicolaisen Odd Brønnøysund 1250 254
Nielsen Andre Alta 975 38
Nikolaisen Jan Våler 1081 14
Nikolaisen Åge Hønefoss 1407 372
Nilsen Helmer Konnerud 1212 500
Nilsen Joachim B. Bergens 2192 613
Nilsen Kai Fredriksstad 1696 560
Nilsen Leif Inge Bodø 1260 43
Nilsen Martin Stavanger 1314 103
Nilsen Nils Henrik Alta 1352 378
Nilsen Per Hartvig Fredriksstad 1587 616
Nilsen Roy Tore Fredriksstad 1612 559
Nilsen Terje Strømmen 1853 417
Nilsen Thomas Hamar 1554 287
Nilsen Trond A Ottestad 1927 778
Nilsen Trond E. Nordstrand 1730 934
Nilson Bjørn Lund Caissa 1482 857
Nilssen Ståle Lillestrøm 1455 315
Ninov Nikolai Trondheim 2348 19
Nissen Ulrik Follo 1139 17
Nomat Emil-Lion Aalesunds 1592 177
Noos Ramen Moss 1422 94
Norberg Espen Fribonden 1909 83
Nord Dag E B Nittedal 798 42
Nordahl Helge Black Knights 23261097
Nordby Bernt Sarpsborg 2093 195
Nordhaug Åshild W. Masfjorden 1493 12
Nordheim Odd Moss 1545 933
Nordhuus Stein A. Brønnøysund 1585 128
Nordli Anders S. Trondheimstud 1544 204
Nordling Karl-Egil (Tidl. Moss) 1210 87
Nordmark Oddvar Sandnes 1260 209
Nordnes Tor Gunnar Sotra 1603 111
Nordstrøm Håkon N Fana 1562 188
Nordtvedt Ken T Namsos 1597 254
Normann Rune Trondheim 1629 94
Norum Ole Christian Trondheim 1351 142
Norum Per Ivar NSSF 1544 191
Nurmi Timo Kampen 1854 70
Nyberg Daniel N. (Tidl. Kongsvinger) 1686 250
Nyborg Silje Aurskog-Høland 576 54
Nyborg Simen Aurskog-Høland 910 63
Nybø Erling Aalesunds 970 47
Nygaard Eddy Strømmen 1797 837
Nygaard Kjell (Tidl. Direkte) 509 77
Nygaard Timmie Caissa 1826 736
Nygård Per Stjernen 1769 254
Nyhamar Kristen Nordstrand 963 55
Nyland Thomas (Tidl. Kristiansund) 2049 624
Nylund Kjetil Stavanger 1270 265
Nytrø Bjørn Vålerenga 1190 14
Nærheim Mats Stavanger 711 50
Nærheim Roar Stavanger 666 16
Nærland Tallak U. (Tidl. Sandnes) 2043 455
Næss Jan Olav Svartlamon 1148 136
Næss Maria 1911 787 22
Næss Mikael 1911 1257 68
Næss Sara Tiger 1084 35
Næss Terje Konnerud 1308 220
Næssvold Kjell Orkdal 1838 374
Nørve Sjur Stjernen 1918 659
Nøsteby Bjørn T. Lillehammer 888 49

O

Odde Eilif Kristiansund 1972 889
Oddenes Adrian H Fredriksstad 529 64
Ofstad Per OSS 2152 945
Ofstad Sigurd Stjernen 1712 179
Ohnstad Per Sotra 1340 12
Okada Emile Caissa 1010 12
Olafsen Sigmund Nordstrand 1791 89
Olaussen Atle Gj Akademisk 1328 366
Oldernes Harald Vadsø 1137 853
Olsen Anders Kristiansund 1987 740
Olsen Andrei Akademisk 1622 295
Olsen Arvid Fredriksstad 1241 314
Olsen Birger Kirkenes 1240 496
Olsen Chris Even Follo 744 13
Olsen Emil Andre Kristiansund 873 46
Olsen Geir Meum Moss 1664 73
Olsen Geir-Ove Brønnøysund 1530 610
Olsen Jens Petter OSS 1187 178
Olsen Jon Håkon Aa Kragerø 690 26
Olsen Karsten Bodø 1235 361
Olsen Knut Lillestrøm 1282 674
Olsen Knut Trondheim 1012 158
Olsen Robin Moss 1809 113
Olsen Rolf A. Samisk 1313 54
Olsen Svein Fredriksstad 1425 229
Olsen Thorstein Aalesunds 1438 10
Olsen Tom Bredo Kirkegata 1036 401
Olsen Tor Harald Aa Kragerø 546 22
Olsen Trygve Follo 1278 899
Olsen Ulrik OSS 1587 250
Olsen Widar Harstad 918 49
Olsen Willy L. OSS 1569 469
Olsen Åge Kristiansund 1767 838
Olsson Bjørn H (Tidl. Molde) 1654 69
Olstad Vebjørn Hamar 797 31
Omland Harald Asker 1328 878
Omtvedt Aleksander 1911 1670 343
Omtvedt Per Stjernen 19821438
Ondo Shaun OSS 1172 63
Onstad Lars Moss 1813 782
Opdahl Jens Chr. Lothe SOSS 1615 138
Opedal Jan Petter Trondheim 1378 126
Opland Harald Steinkjer 1421 452
Opland Torgeir Steinkjer 1233 19
Opsahl Tobias Aa (Tidl. OSS) 921 31
Ormåsen Odd Steinar Hamar 1644 272
Osvoll Peter O (Tidl. Kongsvinger) 1303 151
Ovesen Karsten Sevland 1701 941

P

Parr Erik Nittedal 2068 463
Parr Hugo Nittedal 1569 179
Paulen Stian (Tidl. Volda Ørsta) 1043 21
Paulsen Stig-Atle Modum 1440 368
Paulsen Viktor Alta 1784 714
Paulshus Anders Akademisk 1367 187
Pedersen Audun Tromsø 1781 360
Pedersen Birger Alta 1154 499
Pedersen Erik Lind Moss 1210 788
Pedersen Jan OSS 1555 17
Pedersen Johnny Karl Tromsø 1297 484
Pedersen Jone Riska Stavanger 2087 564
Pedersen Lars Erik Strømmen 2038 578
Pedersen Odd Ullr 1638 529
Pedersen Ole Petter Kampen 1216 15
Pedersen Øyvind Tromsø 19121379
Persen Ole Morten Modum 1613 362
Persson Mats OSS 2196 81
Persson Tiger Hillarp Kristiansund 2512 14
Pettersen Arne J. Mo 1499 299
Pettersen Erik Kr. Zahl Fredriksstad 1349 184
Pettersen Fredrik Ø. Fredriksstad 705 25
Pettersen Joar Gullestad Stavanger 1995 510
Pettersen Jøran Sten Porsgrunn 1530 27
Pettersen Kjell F. Asker 1536 83
Pettersen Magnor Narvik 1345 183
Petterson Gustav-Erik Tønsberg 871 109
Petterson Tor Porsgrunn 1170 600
Pham Toan Thanh Akademisk 2062 355
Pilø Erlend (Tidl. Hamar) 1134 63
Plischewski Henning Porsgrunn 921 122
Pogliano Francesco Alta 1063 25
Ponce Trond Magne Sandnes 955 62
Poppe Christian Koyoma 1911 1261 213
Posaasen Steinar Kongsvinger 1516 19
Pourali Ahmad Steinkjer 1343 83
Prasolov Anton Trondheim 1424 39
Prestby Willy Lillestrøm 1216 267
Prohl Frank Tromsø 1240 78
Pronstad Thomas (Tidl. Lørenskog) 1876 545
Prytz Knut NSSF 1078 244
Prytz Otto NSSF 1035 312
Prytz Tormod NSSF 1371 251
Pylvinen Aki Alta 899 193

Q

Quist Susanne Bergens 1055 38

R

Rafnung Skjalg Narvik 1630 691
Rafoss Tore (Tidl. Bergens) 1070 10
Rakkestad Ole Espen SOSS 1021 31
Rambjør Jon Oddvar Kristiansund 877 31
Rambø Jan-Bjarne Bærum 1626 47
Ramstad Håvard Aalesunds 1806 66
Ramsøy Sveinung Lillestrøm 1498 426
Ranaldi Lucas Stavanger 979 11
Rangøy Helge A. Halden 18081367
Rangøy Tormod Sarpsborg 16931041
Rasdal Yngve Masfjorden 1474 88
Rasmussen Jonas H Bergens 1536 287
Rasmussen Rolf Kongsberg 1477 132
Rathan Raksha OSS 1394 331
Refsnes Ståle Volda Ørsta 1274 26
Reinholdtsen Anton Kongsberg 1596 313
Reinås Åge Stjørdal 1243 31
Reite Emil Aalesunds 940 37
Reite Jarle Trondheim 2156 452
Remman Frank Tromsø 1821 901
Remman Stein Børre Tromsø 1084 310
Reppen Ellisiv OSS 1938 597
Reppen Sigmund Nordstrand 2020 487
Reppen Tore Kongsvinger 1431 699
Riaz Tahir Stavanger 1382 18
Ridal Odd G. (Tidl. Gjøvik) 1044 100
Riisem Øyvind Nordnes 2019 155
Riiser Samuel OSS 1651 260

Risa Geir Frode Egersund 1159 125
Rishovd Svein Moss 1910 61
Rist Karl-Johan Alta 1324 969
Ristesund Odd Kampen 1449 1685
Risting Eivind Olav 1911 1093 54
Roald Sjur Nordstrand 1264 509
Robertsen Yngve Trondheim 1540 599
Roen Arild Aurskog-Høland 1505 78
Roen Silje Malen Aurskog-Høland 569 38
Roen Vegard Andre Aurskog-Høland 921 108
Roholdt Njaal Drammens 1417 292
Roksvold Jan Akademisk 1650 33
Roksvold Thore 1911 1097 35
Rolfsen Rolf Trondheim 1306 216
Romsdal Geir Komsa 1419 219
Romsdal Jørn (Tidl. Alta) 1384 185
Romsdal Trond Tromsø 2081 1373
Ronås Jostein Sandnes 1028 52
Rosland Lars-Erik Fredriksstad 1114 41
Roslanøført Georg Bokølt Moss 1534 11
Rosnes Sven Olav 1911 1070 72
Rosseland Jon Birger Fredriksstad 1168 109
Roverud Thor Caissa 1724 294
Rudi Erik Trondheim 1458 150
Rueda-Kjeldsen Juan C. Drammens 1850 78
Runde Hans Arild Akademisk 1892 429
Rundgren Anders OSS 1793 383
Ruud Svein E Stjernen 1564 485
Ruud Tobias Frisvold Hamar 857 13
Rygg Snorre Nord-Odal 1491 103
Rygg Trym Nord-Odal 683 18
Ræder Anton OSS 897 25
Ræder Jon OSS 665 19
Rødsmoen Maud OSS 1551 263
Rødvik Ida (Tidl. Hamar) 968 11
Rødvik Trym Daniel Hamar 1870 408
Røilid S. Kristian Mosjøen 1248 87
Røine Morten Hønefoss 1465 671
Rølvåg Birk Anders Narvik 1852 341
Rølvåg Mikael Narvik 2117 1187
Rønseid Heidi Stjernen 1358 150
Rønning Leif Strømmen 1258 348
Rønning Tom Jøran S Direkte 1211 34
Rønningen Anders Akademisk 1754 279
Rørvik Jon Tempo 2130 688
Rørvik Thomas (Tidl. Porsgrunn) 799 29
Røset John Namsos 1407 276
Røsok Leiv Direkte 1055 17
Røst Bjørn SOSS 1798 281
Røstad Rolf Asker 1744 679
Røtvold Trygve Kirkenes 1350 439
Røv Arne Knut (Tidl. Volda Ørsta) 711 245
Røyset Jon Kr. Tromsø 2143 648
Røyset Pål Tromsø 2182 1440
Rådstoga Lars R. (Tidl. Porsgrunn) 814 16

S

Sahl Bjarke Asker 2308 367
Sahl Sheila Barth Black Knights 2213 1037
Sajjadi Kimiya OSS 1114 50
Salimdzanov Sergej Nittedal 1778 19
Salomon Johan Nordstrand 2057 405
Saltnes Trond Harald Kristiansund 1595 84
Saltvedt Martin Stavanger 1237 67
Salvesen Bjørn Røros 1537 578
Sama Gunnar (Tidl. Drammens) 1399 18
Samset Jon Follo 1136 513
Samskott Arne Orkdal 1205 10
Samuelsen Terje C. Halden 1205 187
Sand Morten Nordstrand 1199 36
Sandal Eirik SK 96 1999 114
Sande Erlend Sandnes 640 13
Sande Oddmund Randaberg 1904 995
Sande Øystein (Tidl. Volda Ørsta) 1885 18
Sandell John NSSF 724 99
Sandmark Tore Trondheim 1606 577
Sandnes Jan Oddvar Stjernen 1583 22
Sandum Håvard Hønefoss 1424 59
Sandum Kjell T Kristiansund 1931 640
SanMartin Don Vito P S Sevland 875 16
Sannes Helge Trondheim 1498 376
Sannes Håkon Nordstrand 1438 410
Sannæs Audun Helgeland Porsgrunn 582 38
Sathiyaruben Jonathan (Tidl. Lør.sk.) 876 21
Sauar Åsmund Opheim (Tidl. 1911) 537 15
Saupstad Halle Harstad 808 22
Saur Erlend Bergwitz 1911 985 64
Saur Sturla B 1911 906 48
Savio Niklas Caissa 1128 241
Sawa Sven (Tidl. Kongsvinger) 1681 185
Schaeffer Janos Sotra 1359 65
Schanzenbecher Patrick Kristiansund 1304 290
Schjelderup Nils J. Harstad 1562 519
Schmidt Jonny Sørum 1753 320
Schmidt Joshua Paul Sørumsand 1405 273
Schou Bjørn A Kristiansand 1102 98
Schølseth Tor K. Kirkenes 2007 71
Sebastian Johnny Porsgrunn 1381 158
Seim Fredrik Kristiansand 1440 48
Selbekk Vebjørn Moss 1787 232
Selfors Willy Kirkenes 1347 13
Selmer Thorgrim J Konnerud 1387 134
Selnes Odd Ketil Harstad 1495 388
Semakoff Aleks OSS 2046 766
Sem-Johansen Åsmund Stovner 1577 99
Sevland Kurt Normann Sevland 1255 107
Sevland Rune K Sevland 1526 20
Shabalin Vladimir Sortland 1311 125
Shabrokh Favad Strømmen 1125 30
Shanker Kan Bergens 1354 17
Shetelig Erik 1911 1234 12
Sidselrud Laila Kongsvinger 1617 604
Sidselrud Steinar Strømmen 2028 759
Simensen Stein Ivar (Tidl. Molde) 984 66
Simensen Vegard Kristiansund 1619 171
Simonsen Steinar Follo 1414 1080
Sit Axel Nordstrand 961 35
Sit Louis SOSS 1204 182
Sivaranjan Aschmirthan Nordstrand 976 55
Sivaranjan Pradheeban Nordstrand 613 28
Sivertsen Aage G. Kristiansund 1936 22
Sivertsen Tom Andre Bergens 1438 36
Sjursen Hans-Jørgen Sotra 1620 303
Sjøberg Svein Halden 1213 22
Sjøl Henrik Akademisk 1772 1290
Sjøvoll Birger Mosjøen 1253 225
Skage Øystein Aagedal Bergens 1908 457
Skagseth Håvard M Tromsø 1627 193
Skar Øystein OSS 1732 267
Skarsbø Einar Sotra 1094 26
Skarsbø Thorbjørn (Tidl. Strømmen) 1209 355
Skarstad Morten (Tidl. Caissa) 1217 48
Skaslien Ingrid Tiger 725 43
Skaslien Maria Tiger 802 27
Skaslien Tor Tiger 1167 19
Skatvedt Odd Vidar Konnerud 1191 34
Skaug Thorbjørn Fredriksstad 1101 911
Skeie Øystein B Nord-Odal 1108 16
Skjelstad Erling SMPOAÅ 1719 738
Skjerve Petter Hamar 1234 23
Skjerve Vemund Hamar 982 19
Skjetnemark Olav Namsos 1323 327
Skjold Reidar Tempo 1410 105
Skjærvold Tore (Tidl. Horg) 1282 56
Skjæveland Olav Strand 1184 308
Skjølingstad Sverre Stavanger 629 29
Skjølås Erling Dyrhaug Stavanger 1074 55
Skjønsberg Harry Arne Ottestad 1158 145
Skodvin Eilif Bergens 2344 70
Skog Anniken Sofie Aalesunds 507 11
Skog Jan Erik Aalesunds 1267 43
Skog Martin Istad Aalesunds 1116 87
Skogheim Ole Morten Lillehammer 1875 520
Skogli Pål Drammens 1647 444
Skogstad Ole Hartvik Trondheim 1244 21
Skomedal Rune Kristiansand 987 21
Skorge Geir Arne Kristiansand 1226 121
Skotheim Andreas Tønsberg 744 17
Skrede Snorre (Tidl. Stavanger) 1495 176
Skrondal Inge Sandstad Akademisk 2189 808
Skryten Georg Stavanger 662 43
Skytte Torill OSS 1981 543
Skøien Håvard Bergens 1975 357
Skånseng Stian Sarpsborg 856 126
Skårås Erik Elverum 1368 255
Slettebø Anders Egersund 1163 195
Slettehaug Roar Fribonden 1665 90
Slettmoen Markus Hamar 671 30
Sliper Marius Drammens 975 71
Slipersæter Ludvig 1911 997 21
Smeby Ole Kongsvinger 1879 774
Smedtorp Klaus Kongsvinger 1094 597
Smeland Jørgen Porsgrunn 1339 248
Smith Axel Kristiansund 2439 72
Snekkermo Kent Ove (Tidl. Verdal) 1645 311
Snellingen Jørn Black Knights 1828 780
Sneltvedt Tommy (Tidl. Tr.stud) 1428 111
Snerthammer Dag F. P. Sandnes 1305 190
Snerthammer Daniel Sandnes 1703 264
Snåhre Stig Allan Egersund 1263 461
Sokac Velimir Elverum 1103 46
Solbakken Jan Børge Ottestad 1574 525
Solberg Joachim Moss 2205 919
Solberg Svenn Caissa 1249 215
Solberg Tor-Egil Moss 1601 632
Solberg Werner Nordstrand 1441 661
Solbu Lasse Tveter Trondheim 1789 388
Solem Svein Otto Byneset 1554 35
Solem Thomas Nordstrand 1022 44
Solem Trond Nordstrand 2150 865
Solheim Per Otto Førde 1566 10
Solheim Svein A Sotra 924 23
Solli Espen Moss 1486 158
Solli Jarle Bergens 1298 311
Solli Oddvar Voss 1645 585
Sollid Stein OSS 1948 985
Sollum Espen Stjernen 1719 183
Solum Elisabeth Aa Strømmen 720 77
Solum Odd Aa Strømmen 700 91
Solum Oddvar Strømmen 586 23
Solum Odin Aa Strømmen 862 94
Sommer Jørgen Michael Samisk 1732 10
Sommervoll Ask (Tidl. 1911) 669 37
Sommervoll Dag Einar 1911 840 32
Sommervoll Åvald 1911 1020 61
Sotov Viatseslav Kristiansand 1402 52
Sousa Ludy Helsio P Direkte 2201 155
Sparby Bjørn (Tidl. Nittedal) 1816 322
Spillum Jahn Moss 1594 1632
Spreemann Tarek Nordstrand 1768 179
Springinsfeld German Ortiz Halden 1531 63
Stabbetorp Hans Fredriksstad 1397 721
Stai Sondre Hamar 1028 45
Stake-Larsen Gunnar OSS 1780 441
Stampe Roger Caissa 1773 526
Standal Bård Tønsberg 1643 1155
Standal Egil A Volda Ørsta 1625 623
Standal Martin I Volda Ørsta 1468 279
Stangeland Karle Sandnes 1950 575
Stanger Jan Einar Holmestrand 1066 25
Stanghelle Anders Nord-Odal 1272 306
Stavsøien Marion Gimsøy Trondheim 714 23
Steedman James Randaberg 1979 524
Stefansson Ingthor Drammens 1818 16
Steigum Endre S. Akademisk 1853 16
Steigum Erling OSS 2004 26
Steil-Antoni Fiona Stavanger 1956 13
Steinkellner Rudolf Kirkegata 1385 732
Steinnes Simon Tromsø 981 10
Steinskog Asbjørn O. Sandnes 1827 299
Steinskog Tom Sandnes 1214 206
Steiro Magnus Harstad 672 37
Stene Martin M. Kristiansund 799 16
Stene Vegard Trondheim 1481 68
Stenersen Gudmund SOSS 2174 966
Stensen Lars A Direkte 1354 44
Stensen Vegard Tromsø 1396 125
Stensholt Sigvat Sevland 1479 156
Stensland Martin Follo 1180 433
Stensrud Christoffer Caissa 770 27
Stenvaag Per-Chr. Aalesunds 1543 662
Stenvik Sigurd (Tidl. Trondheim) 1262 161
Stephansen Adrian 1911 1015 45
Stephansen Lene 1911 740 44
Stette Harald Peter Fredriksstad 1029 201
Stigar Petter Bergens 2281 141
Stillum Erik Drammens 1524 403
Stojanovic Mihajlo Trondheim 2423 31
Stokhaug Jon A. Stjørdal 1640 891
Stokke Jan Drammens 1833 815
Stokke Kjetil Bergens 2381 990
Stokstad Petter G (Tidl. Nordstrand) 2171 813
Stolsmo Amandus Kristiansund 644 14
Stonschinski Damian (Tidl. Ottestad) 1504 13
Storeide Erling Aalesunds 1663 566
Storeide Helge Aalesunds 1613 535
Stormer Egil (Tidl. Bergens) 702 33
Strand Andreas Modum 1653 253
Strand Aud Norunn Modum 917 90
Strand Håkon Stavanger 2119 454
Strand Ingrid Modum 1314 233
Strand Karl W. Kristiansund 1909 1135
Strand Kjetil Asker 1927 558
Strand Øyvin Bergens 1968 697
Stray Gunnar Moss 1953 170
Strugstad Ola Steinkjer 885 12
Strugstad Petter Steinkjer 858 36
Stubberud Ørnulf OSS 2329 671
Stubrud Jan Magne Lillehammer 1534 579
Stuhaug Norleif Førde 1463 139
Stærli Atle Nordstrand 1024 95
Støle Alexander (Tidl. Sandnes) 1554 133
Støle Andreas (Tidl. Sandnes) 1498 145
Støle Holger (Tidl. Sandnes) 1620 142
Støre Erling Lillehammer 1349 307
Støre Trond Direkte 1891 13
Sundby Morten Caissa 1392 240
Sundsbø Sigve Elefantene 1220 93
Suntharalingam Jarani OSS 1440 383
Suntharalingam Jathavan OSS 1784 559
Suntharalingam Jeya OSS 1118 32
Svanes Eivind Stavanger 924 43
Svanholm Børge W Stjernen 1749 555
Svee André Bergens 1505 108
Sveia Per Arne Konnerud 990 148
Svendsen Arne Fredriksstad 1209 59
Svendsen Bertil Kragerø 2163 515
Svendsen Frank Kirkenes 1884 426
Svendsen Jørgen Kirkenes 1428 524
Svendsen Per Gisle 1911 1823 764
Svendsen Petter Kragerø 915 78
Svendsen Tony Kirkenes 1548 441
Svendsen Vemund Sandnes 1436 97
Svenning Håkon (Tidl. Kviteseid) 692 15
Svensen Tarjei Joten OSS 1996 875
Svenske Jan Strømmen 1702 1606
Svensson Knut (Tidl. Verdal) 1207 191
Sverdrup Tore Bodø 1220 590
Sviland Atle Bergens 1443 175
Svindahl Jan Kristiansand 1050 1457
Såvren Jack Holmestrand 1353 51
Synnestvedt Jan Nordstrand 1717 1321
Syslak Asbjørn NSSF 1092 27
Syslak Bergvin NSSF 645 25
Syvertsen Finn Asker 1225 556
Syvertsen Rolf E Tønsberg 1650 718
Sætervik Erling Molde 1198 98
Sæther Lars Fredriksstad 1540 1214
Sæther Sofie 1911 725 33
Sæther Steinar Fredriksstad 1628 760
Sætre Mathias Bergens 1516 268
Sætre Roger Bergens 1642 236
Sætre Stig Aalesunds 1513 353
Sævareid Ove SK 96 2148 599
Søberg Anders Hamar 707 25
Sødtholt Dag SOSS 1970 445
Søraas Torben Narvik 2072 815
Sørbye Eline Holbek Tromsø 978 71
Søreng Eirik Akademisk 1664 362
Sørensen Idar Drammens 1245 184
Sørensen Kristian Fana 1994 528
Sørgjerd Jan Nordstrand 2056 940
Sørgård Johnny Haugen Bodø 1482 285
Sørheim Erling Volda Ørsta 1492 28
Sørhus Jostein Bergens 1334 323
Sørjordet Anders 1911 1535 240
Sørli Arne Kirkegata 1326 418
Sørlie Øyvind Trondheim 1735 67
Sørum Rolf (Tidl. Tønsberg) 1347 26
Søyland Jan Asker 1305 279

T

Tabone Claude Porsgrunn 1642 19
Takle Dan SK 96 1833 21
Taksrud Vidar Tempo 2011 1302
Talat Hogir Fredriksstad 1841 251
Talberg Kristian Komsa 1391 304
Tallaksen Henrik G Stavanger 964 70
Tallaksen Knut Henrik Stavanger 594 10
Tallaksen Levi André Porsgrunn 2101 583
Tandberg Asle Modum 711 34
Tandberg Einar Moe Modum 773 63
Tandberg Gjermund Modum 574 54
Tande Torkel Kvinge Masfjorden 1640 201
Tang Ka Sonn (Tidl. Steinkjer) 546 16
Tangelder Yonne Trondheim 1358 80
Tangen Knut Lennart Lillehammer 2029 415
Tangen Thomas Strømmen 1694 74
Taraldset Anders Bærum 1304 45
Tari Aryan Asker 2188 705
Tari Siamak Asker 1317 84
Taube Gregor 1911 1935 373
Teigen Tore Porsgrunn 1402 891
Teigset Markus (Tidl. 1911) 869 71
Telle Lars Kr M Akademisk 979 26
Tevasvoll Svein Kirkegata 1259 532
Thanke Bror Nordstrand 2162 928
Theting Helge E. Kragerø 1957 962
Thingstad Anders Hønefoss 2077 611
Thingstad Even Hønefoss 2199 789
Thingstad Jørgen Modum 801 110
Thingstad Tormod Hønefoss 1149 462
Thjømøe Hans R Drammens 1694 922
Thomassen Joachim Stavanger 2383 626
Thomassen Thomas Stavanger 2006 681
Thonstad Tore Moss 1305 305
Thorbjørnsen Eirik Stavanger 807 133
Thorenfeldt Axel Emil Fredriksstad 1163 119

Thoresen Olav Narvik	1655	38
Thoresen Tommy V. Tveit	1446	189
Thorsen Frode Sarpsborg	1413	87
Thorstensen Espen Kongsvinger	1937	393
Thorstensen Harald Tønsberg	1552	20
Thorstensen Roar Stjernen	1488	227
Thorstensen Trond Akademisk	2165	596
Thorsø Kristian Trondheim	834	248
Thorvaldsen Petter Fredriksstad	1120	211
Thowsen Alf Geir Follo	1151	309
Thrana Svein Arne Nittedal	1755	412
Thøgersen Arild Fredriksstad	1429	27
Tidem Trude Gilberg Ullr	961	64
Tidemann-Andersen Leif Caissa	1416	658
Tiller Bjørn OSS	2360	83
Time Jonatan Ekelund Sevland	1589	231
Tisdall Jonathan Asker	2379	1033
Tjensvoll Tore Nordnes	1859	598
Tjomsland Stig Nordstrand	2339	622
Tjølsen Katrine Bergens	2200	705
Tjøstolfsen Geir Fredriksstad	1189	23
Tofte Sondre Waage Stavanger	2211	593
Torbergsen Geir A. (Tidl. Narvik)	1626	175
Torgersen Eric Kristiansand	1163	139
Torgersen Markus Narvik	1411	204
Torgersen Terje Kristiansand	1876	918
Torgersen Torger Tønsberg	1070	284
Torp Elliot Sveum Hamar	630	10
Torsdal Jørn Porsgrunn	1027	175
Torsdal Marte Porsgrunn	898	133
Torsvik Cato (Tidl. Vadsø)	1823	10
Tosi Valerio Halden	1162	224
Totland Elin (Tidl. Masfjorden)	901	87
Trana Arne O Steinkjer	1701	809
Trandum Geir Jonas Ullr	1018	35
Trinh Anh-Dan Doan (Tidl. Oslo Vest)	1854	124
Tryggestad Andreas G Nordstrand	1519	213
Trygstad Kristian D. OSS	2311	1099
Tuft Ole R. Caissa	1676	262
Tufta Jon Gunnar Bergens	1795	417
Tunheim Jon Holmestrand	749	19
Tunheim Ole Christian Hønefoss	981	60
Tvedt Tale OSS	841	28
Tveit Geir Akademisk	1504	231
Tveiten Paal Moss	1736	179
Tveranger Andreas Masfjorden	769	36
Tveter Steinar NSSF	940	158
Tømte Asbjørn Drammens	1756	360
Tørum Arild SMPOAÅ	1651	564

U

Uberg Per Gunnar Kristiansand	1388	411
Ueland Henrik Stavanger	1318	14
Uggerud Ivar (Tidl. Kongsvinger)	1784	58
Ugland Torge Drammens	1410	395
Ukkelberg Øyvind Stjørdal	1908	640
Ulla Johan W Holmstrøm Aalesunds	1001	11
Ulrichsen Jarl H Trondheim	2082	919
Ulvik Steinar Frosta	1430	367
Ulvin Dag Lillestrøm	2172	752
Ulvnes Roar Nordstrand	1949	478
Undheim Bjarne OSS	1775	278
Undheim Stein Egersund	1169	48
Unnli Matti 1911	1643	363
Urkedal Frode Olav Olsen 1911	2452	694
Utsi Nils R Samisk	1174	192

V

Vagle Leif Larvik	1273	197
Vagle Raymond SOSS	1828	451
Vait Jan (Tidl. Harstad)	1054	42
Valaker Ole Johan SK 96	2035	682
Valla Martin OSS	2072	280
Valle Knut Aalesunds	1548	644
Valle Lars Akademisk	1416	586
Valle Stian (Tidl. Akademisk)	1151	178
Vallente Herman jr Stjørdal	1883	65
vanAlbada Siebe Aalesunds	1891	18
Vargordi Stephan Lørenskog	1138	52
Vaseng Øyvind Hoem Kristiansund	1296	125
Vatland Kjell T Stavanger	1282	296
Vatne Leif Vålerenga	1442	17
Vea Odin Blikra Stavanger	2212	715
Vedal Stein Harald Brønnøysund	1664	60
Vederhus Alf 1911	1275	231
Vestli Håkon Bjørge Stjernen	1574	76
Vetterstad Per (Tidl. Drammen)	929	42
Vigdal Per Kr Nordstrand	1838	866
Vik Jørgen Kristiansand	1808	617
Vik Olav NSSF	1334	205
Vik Sokrates J J Indre Østfold	1126	14
Viken Ivar NSSF	1518	339
Vikhamar-Sandberg Oskar 1911	721	23
Vindenes Arnar Caissa	1041	65
Vivian-Smith Adam Follo	949	40
Volden Steinar NSSF	1303	68
Våge Edvard Sotra	1290	34
Vålerhaugen Kjell Modum	1374	200

W

Waage Erlend (Tidl. Bergens)	511	10
Walseth Tron (Tidl. Team Bjørnsen)	1943	624
Walter Werner Sortland	1261	18
Wang Lyberg André Narvik	1133	165
Wasenius Thomas Black Knights	1284	356
Wasshaug Espen Stjernen	1649	104
Wattø Einar Aalesunds	1732	558
We Karsten Tveit	1387	12
Weberg Øyvind Follo	1370	675
Wedding Sverre Sortland	909	17
Wendelborg Morten Porsgrunn	1586	471
Wessel-Berg Dag Svartlamon	1206	155
Wester Ragnar Våler	1408	10
Wibe Per H. Asker	1734	711
Wicklund-Hansen Richard OSS	1718	978
Wiggen Frode Stavanger	1390	279
Wiggen Oscar Alta	819	43
Wik Idar Tønsberg	633	18
Wilhelmsen Fredrik Asker	1202	202
Wilhelmsen Morten Stjørdal	1093	30
Willumsen Kaj Roger Sortland	1470	180
Wilsbeck Jan B. OSS	1799	913
Winnem Øystein Caissa	1348	34
Wister Finn Arild Kirkegata	1316	743
Wister Tom R Kirkegata	1654	727
Wivestad Terje W Nordstrand	1447	564
Woldseth Ole Sotra	1968	533
Woldstad Trym Hamar	1439	91
Wollan Joakim Narvik	1190	145
Wood Rowan John Ullr	1455	44
Wrangell Henrik OSS	1989	13
Wullum Thor Arne Svartlamon	1612	71
Wærstad Leif E Lillestrøm	1270	15

X

Xue Jia Qi 1911	1585	209

Y

Yao Kong Ge Kirkenes	1244	18
Yao Zong Ding Kirkenes	1146	17
Yggeseth Øistein Asker	1179	953
Yilmaz Kazim Modum	1110	127
Ytteborg Jan Henrik Nord-Odal	1639	337

Z

Zachariassen Bjarne SOSS	1938	594
Zhuravlev Sergey (Tidl. Harstad)	2035	159
Zimmermann Sigurd Stjørdal	1325	75
Zvanut Allan Alta	1014	24

Ø

Øberg Lasse Halden	1004	78
Ødegaard Eli Marit Kristiansund	760	20
Ødegaard Karl Eirik Trondheim	1245	436
Ødegaard Per Asker	1692	50
Ødegaard Per Chr Trondheim	1605	747
Øgaard Leif OSS	2370	1539
Øhman Kjell Tage Akademisk	1587	191
Øieroset Henrik Fredriksstad	693	31
Øiestad Kurt-Norman Tønsberg	1206	35
Økland Sveinung Sandnes	1638	152
Øksnevad Arild Nittedal	1627	149
Øren Klaus Munthe (Tidl. OSS)	826	10
Ørjasæter Dag Strømmen	1524	137
Ørsnes Oddbjørn Stjernen	1486	84
Ørtoft Kai Kristiansand	1941	1070
Østby Martin Bergsjø OSS	1415	57
Østebø Marlene S Stavanger	738	75
Østebø Roger E Hønefoss	1708	477
Østenstad Berge Asker	2472	1541
Østerberg Hugo (Tidl. Oslo Vest)	2011	327
Østgaard Pål Inge Trondheim	1358	178
Østlund Bjørn Tore Kirkenes	874	18
Østmann Jens Tønsberg	689	166
Østmoe Geir Sune T. Porsgrunn	2455	768
Østmoe Terje Lørenskog	1303	23
Østrem Thore Nordstrand	1597	772
Østtveit Martin OSS	2053	806
Øverås Alf Direkte	1867	833
Øverås Jan M Sandnes	1532	126
Øverås Vegard Sandnes	1701	150
Øyan Arild NSSF	1135	211
Øyan Oddvar NSSF	1321	246
Øye Olav Nordstrand	1419	967

Å

Ådnøy Hallvard V Black Knights	2266	925
Årmot Leidulv Konnerud	1192	186

Kommentarer fra Elo-komiteen

Siden forrige liste (publisert i NSb 3/11) er det foretatt 3175 korreksjoner mot 2807 sist. Listen inneholder 1973 navn mot 1993 sist.

For kalenderåret 2011 ble det foretatt 6319 korreksjoner.

Av de 1973 på listen er 1803 registrert som medlemmer av NSF. De øvrige har tidligere vært medlemmer. Disse er merket med "Tidl." foran klubbnavnet. Dersom du mener dette er galt må du ta kontakt med klubbkasserer eller Sjakkontoret for eventuell korreksjon.

Turneringer mottatt på turneringsrapport@sjakk.no 10. januar 2012 er med på listene.

Den eldste på listen som har fått beregnet minst én turnering siden junilisten er Ragnvald Monge, Sandnes. Han blir 89 år i juli.

Den yngste på listen som har fått beregnet minst én turnering er Ian Dahl, Hell. Han fylte 8 år i januar.

Alle som sender TS-filer på e-post får nye tall i retur så snart beregningene er foretatt.

Og husk at det er filene vi skal ha, ikke utskriftene.

Turneringer for rating skal sendes til turneringsrapport@sjakk.no, IKKE til undertegnede!

Sentralstyret har vedtatt at turneringsrapporter som sendes til andre e-postadresser enn angitt blir betraktet som ikke avsendt/mottatt.

Vi har og har hatt litt problemer med å beregne ratingen til utlendinger som er medlemmer av norske klubber. Det er ikke lett å fange opp deres turneringsdeltagelser i utlandet.
Tallene for disse kan derfor være litt mangelfulle.

Øistein Yggeseth
oistein.yggeseth@online.no

Fenomenet Fischer

Av Dag Danielsen, generalsekretær i USF

Så er den endelig her, dokumentarfilmen om fenomenet Bobby Fischer, som av mange regnes som sjakkhistoriens største spiller. Dette er en film som bør interessere alle som er opptatt av samfunnet rundt seg. I følge filmen var interessen for Bobby Fischer så stor at han i 1972 var den mest kjente personen på kloden, etter Jesus Kristus.

Filmen er spekket av spennende autentiske arkivopptak med hovedpersonen selv, sentrale aktører i dramaet rundt ham, USAs tidligere utenriksminister Henry Kissinger og mange flere.

- *Fischer ble verdensmester i 1972 da han slo Boris Spasskij i tidenes mest omtalte VM-match.*
- *Fischer mistet VM-tittelen da han nektet å stille opp i VM-match i 1975 og seieren gikk på walk over til Anatolij Karpov.*
- *Fischer døde på Reykjavik i 2008, 64 år gammel.*
- Bobby Fischer against the World *er en ny dokumentar om Fischer utgitt av amerikanske HBO.*

Goethes Faust og pakten med djevelen

Hva gjør denne filmen så interessant og spennende? For sjakkspillere er historien om den myteomspunne Fischer et eventyr fra virkelighetens verden. Fischer var mannen som ga avkall på alt for å bli verdensmester i sjakk. Parallellen har vært trukket til Goethes Faust: Historien om den lærde tyske adelsmannen Johann Faust som solgte sjelen sin til djevelen for å oppnå overnaturlig viten.

Fischer på sin side ble verdensmester i sjakk og datidens uomtvistet beste sjakkspiller. Prisen han i manges øyne betalte var at han utviklet seg fra å være en i utgangspunktet asosial person til et psykiatrisk tilfelle. Hva er lykken i å være verdens beste sjakkspiller hvis du "tar skade på din sjel"?

Ayn Rands *Kildens utspring*

Bestselgeren *Kildens utspring* er solgt i over 30 millioner eksemplarer og kommer ut i stadig nye opplag. Handlingen dreier seg om arkitekten Howard Roark som går på tvers av alt og alle – mot hele verden – og må betale prisen for det, total utstøtelse, men allikevel seirer han til slutt i den forstand at hans ideer om arkitektur får fullstendig gjennomslag.

Rollemodellen Howard Roark i sin stereotype, rendyrkede form trodde jeg var en litterær fiksjon i moderne tid, til vi fikk historien om Bobby Fischer.

Filmen formidler på en glimrende måte dette aspektet ved hans liv og det ligger da også i dens navn: Fischer mot verden. Først gikk han mot tidenes største og sterkeste sjakkmaskin, den sovjetiske, og seiret. Det gjorde han så å si alene fra gutterommet (det vil si leiligheten i Brooklyn). En svakhet ved filmen i mine øyne er at filmen i for liten grad får frem hvor omfattende og systematisk den sovjetiske sjakkmaskinen prøvde å stoppe Fischers fremmarsj mot sjakktronen.

Den kalde krigen

Fischers historie blir så interessant for allmennheten fordi den foregikk under den kalde krigen. VM-matchen mellom daværende verdensmester Boris Spasskij og utfordreren Bobby Fischer i Reykjavik i 1972 ble et symbol på denne perioden. Riktignok foregikk matchen i en fase av den kalde krigen hvor "détente" (avspenning) hadde en sentral posisjon. Men allikevel i en periode hvor to politiske systemer førte en ubønnhørlig ideologisk krig mot hverandre.

Sovjetsamveldet brukte sjakken som antagelig det viktigste symbolet på sin ideologiske overlegenhet i forhold til det kapitalistiske vesten. Da amerikanerne plutselig får en VM-finalist nærmest "rekende inn på ei fjøl" - i den forstand at Fischer overhodet ikke er et produkt av et velutviklet amerikansk

sjakksystem, men derimot en som har slått seg opp nesten helt på egen hånd, et sentralt element i den amerikanske drømmen – og Fischer plutselig vegrer seg for å spille, da griper daværende sikkerhetspolitisk rådgiver (senere utenriksminister) Henry Kissinger inn og ringer til Fischer og ber ham spille for sitt land.

"Jeg tror ikke på psykologi, jeg tror på gode sjakktrekk" (Fischer)

Filmen får på en god måte fram mange av de interessante psykologiske aspektene ved fenomenet Fischer. Det er helt åpenbart at Fischers mange mer eller mindre bisarre utspill og krav ble en veldig psykisk belastning for den sportslige gentlemannen Boris Spasskij. Han spilte under pari i deler av matchen. Det gjorde for øvrig også Fischer, for eksempel i første matchparti hvor han tar den forgiftede randbonden!

Russerne, og mange med dem, så på Fischers utspill som et ledd i en utspekulert form for krigføring. Effekten på Spasskijs spill som følge av Fischers mange krav og utspill var tydelig. Men var dette i større grad Fischers kamp mot sine egne, indre demoner? Var Fischers nærmest sykelige opptatthet av lyd og lysforhold og matchens øvrige rammer – ikke minst de økonomiske betingelsene – et utslag av et narsissistisk, overfølsomt, mentalt forstyrret sinn?

Bobby Fischer Against the World er en av de mest spennende dokumentarfilmer jeg har sett på lenge, og den anbefales på det varmeste.

Turneringer ratet siden forrige liste

Se ratinglistene side 47-53

Tallet etter turneringen viser ratingkategori.

Klubbmesterskap: Akademisk 3, Brønnøysund 3, Follo hurtig 5, Kongsberg 2, Kristiansund B 5, Kristiansund B-1 3, Lillehammer 3, Lørenskog 3, Molde 3, OSS 3, SMPOAÅ 3, Stjernen 3, Stjernen hurtig 5, Sørumsand 5, Tromsø 3

Vårturneringer:
Halden 3, Molde 3, SMPOAÅ 3, Stjørdal 3

Grand Prix: Alta 3, Bergen 3, Bergen Sommer GP 2, Det åpne NM i hurtigsjakk 5, Hell Gambit Rapid 5, Hønefoss 4, Knut Brokstads minneturnering 3, Konnerud 50-årsjubileum 4, Kragerø 3, Kristiansand Open 3, Porsgrunn hurtig 5, Sandefjord 75-års jubileum 2, Targa hurtig 5, Torghatten 3, Tromsøsjakken 2, Åpent Hordalandsmesterskap 3, Åpent Rogalandsmest. 5

Kretsmesterskap individuelt:
Finnmarksmesterskapet 3

Internasjonale turneringer i Norge:
Sveins 4. minneturnering 3

Internasjonale turneringer i utlandet:
37 Ciutat de Badalona 3, Artemis Cup 3, Biel GM 1, Biel Master 2, Caissa New Year 2, Czech Open 2, EM for nasjonslag 1, Europacup klubblag 2, FE 5 Castelli Romani e Prenestini 2, Geneve International 2, Kings Tournament 1, London Chess Classics 1, London Classic 2, Manhem GM 2, Memorial Cristian Gheorghe Trofeul Cent 2, Open de Sants Barcelona 3, Paleohora Int 2, Pula Open 3, V Torneo Internacional A. D. San Juan 3, Vienna Chess Open 2, VM for ungdom øvrige 2, VM junior 1, VM senior 1, VM ungdom U18 1, XXXVII Open Internacional d'Escacs Vila 3

Andre turneringer: 11. offene SEM Mecklenburg-Vorpommern 2, 1911U høstcup 4, 23. off. Bayerische Senioren-EM 2011 2, 3rd Rethymno International Chess Tournament 2, 8th Calvia Chess Festival 3, Biel Main 2, Bodømesterskapet 2, British Championship 2011 1, Czeck Open 2, e2e4.org.uk Gatwick International 3, EM for ungdom U16-U12 2, EM for ungdom U18 1, ENCI Limburg Open 2, First Saturday October 2011 2, Follo konrad høst 5, Fransk dameliga 2, Fransk liga 2, Frosta BGP/UGP 2 5, Fynmesterskapet 2, Hamar junior 2011 3, Hamarturneringen 2, Harstad Open/Hans Eriksens minneturn 3, Hastings Chess Congress 1, Horsens langweekend 2, II Õliver González Memorial 3, Karlstad Open 3, Kemi-turnaus 2011 3, Kongsbergmesterskapet 2, Krakow Open B 2, Kretsm. for barn og unge Møre og Romsdal 5, Larvikmesterskapet 3, Lillestrøm høstkonrad 2010 3, Lillestrøm høstkonrad 2011 3, Lillestrøm vårkonrad 2011 3, London Chess Classic 5, Malmö Open 3, Malta Open 2, MSF Open 3, Narvikmesterskapet hurtig 5, NM for synshemmede 2, NM for ungdom 4, NM lag 3, NM Landsturn. 1, NM lokallag USF 3, NM stikkamp 1, NNM 2, Nordisk barneskolelag 3, Nordisk for seniorer 1, NSK Pula Open 2011 Training tournament 3, Olomouc Chess Summer 2011 2, Politiken Cup 2, Riga Open 3, Rilton Cup 2, Rilton Elo 2, Satavanger Sommer Sprint 4, Scandinavian Chess Tournament 3, Sjakkhuset voksenturnering 4, Sjakkhusets NM-trening 3, Sommerturnering Lørenskog 5, Sortlandsmesterskapet 5, Stavangermesterskapet 3, Stockholm ELO Challenge 3, Sunningdale Open 3, Svensk mesterskap 2, Sør-Trøndelag KM ungdom 5, Tigerklubbens ratingturnering 4, Trondheimsmesterskapet 3, Tveit desember hurtig 5, US Open 5, US Open Weekend 2, Västerås Open 3, X Gran Torneso International Benidorm 3, XXV Belgrade Trophy 2011 2

Slik var 2011

Magnus Carlsens fantastiske dominans var høydepunktet i sjakkåret 2011. Her er en oppsummering av året - i form av svarene fra *Sjakkprofeten* i Norsk Sjakkblad nr 1/2011.

1. Vinner Porsgrunn eliteserien 2010/2011?

Nei. Som vanlig ble det Oslo Schakselskap (under) som gikk til topps, etter seier mot Porsgrunn i nest siste runde. Porsgrunn tok sølvet. Blant våre cirka 30 innsendere hadde litt under halvparten troen på Porsgrunn denne gangen.

2. Blir kongegambit spilt i eliteklassen i Landsturneringen 2011?

Nei. Det var ingen som torde å spille den mest romantiske av alle åpninger, kongegambit, i eliteklassen 2011. Omtrent halvparten av innsenderne hadde tro på litt romantikk i NM.

3. Blir Schakklubben av 1911 100 år i 2011?

Et lurespørsmål som de fleste – men ikke alle – klarte. Et enkelt regnestykke viser at Schakklubben av 1911 feiret 100 år i 2011.

4. Får Norge en ny stormester i 2011?

Både Torbjørn R. Hansen og Frode Elsness har tatt skritt mot tittelen med stormesternapp, men nei, ingen har blitt stormestere i 2011. Også her hadde et flertall av innsenderne spådd riktig.

5. Kommer Jon Ludvig Hammer inn på topp 50 i verden i 2011?

Nei. Nummer 50 i verden har for øyeblikket hele 2696 i rating, så Hammer er fortsatt et lite stykke unna med sin toppnotering på 2647. I dag er Hammer nummer 171 i verden. De aller fleste innsenderne trodde helt korrekt at det er litt for tidlig for Hammer å nå verdenstoppen ennå.

Jon Ludvig Hammer nærmer seg verdenstoppen, men har foreløbig bare erobret Norge.

6. Vinner Jon Ludvig Hammer, Rune Djurhuus eller Frode Urkedal sin første kongepokal i 2011?

Nei. Jon Ludvig Hammer deltok ikke i NM, mens Djurhuus og Urkedal endte på henholdsvis 6. og 4. plass. Kongepokalen gikk til Berge Østenstad, etter seier i stikkamp mot Frode Elsness (se side 15). Flertallet av innsenderne hadde tro på Hammer, Djurhuus eller Urkedal.

Seierspallen i eliteklassen - uten Hammer, Djurhuus eller Urkedal.

7. Tar et av våre unge stortalenter Kristian Stuvik Holm (12) eller Aryan Tari (11) sitt første IM-napp i 2011?

Nei. Guttene har fortsatt fremgangen med mange flotte resultater, men IM-napp har det foreløpig ikke blitt. Omtrent halvparten trodde på IM-napp allerede i 2011.

8. Passerer Magnus Carlsen 2830 i internasjonal rating (offisielt eller uoffisielt) i løpet av 2011?

Ja. Magnus nådde 2835 i årets siste turnering. Som vanlig er nordmenn svært så forventningsfulle til Carlsen: Det store flertall av innsenderne trodde på ny ratingrekord over 2830 for Magnus.

Carlsen holder tunga rett i munn.

9. Rykker Tromsø opp til eliteserien 2011/2012?

Ja. Tromsø slo SK 96 i kvalifiseringsmatch og er å finne i årets eliteserie. Omtrent halvparten av innsenderne trodde at Tromsø skulle klare opprykk.

Tromsø sjakklubb, her representert ved Jon Røyset og Frode Bull Jæger, klarte å rykke opp, men må nå jobbe hardt for ikke å rykke rett ned igjen.

10. Blir Magnus Carlsen nominert til noen priser under idrettsgallaen i 2012?

Ja. Magnus Carlsen ble nominert i kategorien "Årets navn" sammen med blant andre Marit Bjørgen (langrenn), Thor Hushovd (sykkel), det norske kvinnelandslaget i håndball, Therese Johaug (langrenn), Petter Northug jr (langrenn), Alexander Dale Oen (svømming) og Suzann Pettersen (golf). Omtrent halvparten av innsenderne regnet med at Magnus og sjakken skulle få denne anerkjennelsen. Prisen gikk til Therese Johaug.

11. Vinner Levon Aronjan kandidatturneringen som kvalifiserer til VM-match i 2012?

Nei, Boris Gelfand gikk noe overraskende til topps i kandidatturneringen. Favoritt Levon Aronjan ble slått ut allerede i første runde mot Aleksander Gritsjuk. De fleste innsenderne hadde svart riktig på dette spørsmålet.

Boris Gelfand overrasket alle og skal spille VM-kamp mot Anand i år.

12. Blir det ny deltakerrekord i årets Landsturnering i Oslo?

Nei. Med sine 497 deltagere var SK 1911 et godt stykke unna Fredrikstads rekord på 623 deltagere fra 2003. Litt under halvparten av profetene hadde spådd deltagerrekord i fjor.

13. Blir det norsk medalje i EM eller VM for ungdom (U10, 12, 14, 16 eller 18) i år?

Mange gode resultater, men ingen medlajer i år. Nærmest var Aryan Tari med 7. plass i VM U12, og Frode Urkedal på 12. plass i EM U18. Det store flertallet av innsenderne trodde på medalje til Norge i år.

14. Topper Magnus Carlsen verdensrankingen i desember 2011?

Ja. Ved årsskiftet er Magnus en suveren ener med sine 2835, 30 poeng foran Levon Aronjan på andreplass. Igjen hadde flertallet tro på Magnus Carlsen.

15. Forsvarer Oslo Schakselskap tittelen sin under høstens NM for klubblag?

Nei, i år var det askeladden Kristiansund som tok sin første seier i NM for klubblag. "Selskapet" endte på en overraskende fjerdeplass. Det store flertall hadde tro på at OSS skulle vinne.

Kristiansund tok sin første NM-tittel i 2011, etter å ha beseiret Oslo Schakselskap med hele 3,5-0,5.

Bla om for å se hvem som ble årets sjakkprofet 2011!

(SB)

Sjakkprofet 2011!

12-årige Andreas Fossan fra Stavanger ble årets sjakkprofet 2011.

Andreas går i 7. klasse på Lassa skole. - Pappa Petter og onkelen min Erik startet sjakklubb på skolen da jeg gikk i 2. klasse, forteller Andreas. - Jeg har spilt sjakk siden da, men ble virkelig interessert for cirka 1,5 år siden, fortsetter han. - Jeg går på ungdomssjakken i Stavanger Sjakklubb hver onsdag og har sammen med fetterne mine og et par andre skolekamerater trening med IM Vadim Daskevics hver tirsdag etter skolen. I tillegg er jeg med i mange turneringer, sier Andreas.

Andreas fikk hele 13 av 15 riktige svar på Sjakkprofeten i Norsk Sjakkblad nr 1/2011, og var dermed den som spådde best hva som skulle skje i 2011.

Hva synes du var høydepunktet i sjakkåret 2011, Andreas?

- Jeg var med i Landsturneringen for første gang i sommer og syntes det var skikkelig kjekt. Det var også kjempegøy å få være med på de to landslagssamlingene på NTG! Jeg synes også det har vært gøy å følge med på Magnus Carlsen og at han har gjort det så godt!

Hvordan klarte du å spå så mye riktig? Følger du godt med på sjakknyheter?

- Jeg følger godt med på sjakknyheter og er inne på bergensjakk.no daglig. I tillegg har jeg lest pappa sine sjakkblader helt tilbake til 2004. Jeg er veldig glad for å ha vunnet hele konkurransen, spesielt kjekt å slå pappa som også deltok i "Sjakkprofeten".

Hvordan har ditt personlige sjakkår i 2011 vært?

- Jeg synes jeg har lært mye sjakk i 2011. Jeg har vært med i mange turneringer og fått mer rutine. Jeg kom på 5.plass sammenlagt i lilleputtklassen i Barnas Grand Prix i 2011 og ligger også på 5. plass i NGP klasse 5 til nå.

Hva tror du blir høydepunktet i 2012? Noen spådommer du vil dele med leserne?

- Sjakkhøydepunktene for meg i 2012 blir nok Landsturneringen, Politiken Cup og NM i hurtigsjakk. Jeg gleder meg til alle disse turneringene!

- Jeg tror at Stavanger har et såpass bra lag at laget vil rykke opp til Eliteserien.

- Og jeg tror og håper at Vadims vinner Landsturneringen i år!

(SB)

Engasjement søkes!

Det nærmer seg Norges Sjakkforbunds kongress, som avholdes under Landsturneringen i Sandefjord i juli. Valgkomiteen er nå på jakt etter folk som kan bidra i styre og stell i tiden fremover.

Har du lyst til å gjøre en innsats for norsk sjakk, eller har du tips om gode folk, ta kontakt med leder i valgkomiteen Hans-Richard Thjømøe på hans.richard.thjomoe@lifi.no eller telefon 901 02 191.

Leder i Valgkomiteen Hans Richard Thjømøe søker flinke folk.

Sjakkprofeten 2012

Hva skjer i sjakkåret 2012? Send dine spådommer til nsb@sjakk.no eller i posten til Norges Sjakkforbund, Sandakerveien 24 D, 0473 Oslo, innen 20. mars. Vinneren får tittelen "Sjakkprofet 2012" og en fin premie.

	JA	NEI
1. Slår Magnus Carlsen Garry Kasparovs ratingrekord på 2851 i løpet av 2012?		
2. Kommer Norges lag i åpen klasse på topp 20 i årets sjakk-OL i Istanbul i august?		
3. Kommer Norges damelag på topp 30 i årets sjakk-OL i Istanbul i august?		
4. Får Norge en ny stormester i 2012?		
5. Passerer Hou Yifan Judit Polgar på ratinglistene i 2012?		
6. Tar Berge Østenstad sin niende kongepokal i 2012?		
7. Blir det noen norske tittelnormer under sjakkfestivalen på Fagernes i april/mai?		
8. Blir det en nordnorsk klassevinner i Landsturneringen i Sandefjord 2012?		
9. Vinner Magnus Carlsen kandidatturneringen som kvalifiserer til VM-match 2013?		
10. Spiller Simen Agdestein minst ett ratet parti i 2012?		
11. Forsvarer Vishy Anand VM-tittelen sin i matchen mot Boris Gelfand?		
12. Taper Magnus Carlsen et parti på norsk jord i løpet av 2012?		
13. Blir det norsk medalje i EM eller VM for ungdom (U10, 12, 14, 16 eller 18) i år?		
14. Topper Magnus Carlsen verdensrankingen 1. januar 2013?		
15. Blir det flere enn 500 deltagere i Landsturneringen i Sandefjord?		

Klarer noen i Norge å slå Magnus Carlsen, for eksempel i simultan, i 2012? (Foto: Daniel S. Lauten)

Tar en nordnorsk spiller en klasseseier i årets Landsturnering? Her Monika Machlik fra Tromsø, som var nær seier i kadettklassen i 2011.

Ny verdensmester i 2012? (Foto: Calle Erlandsson)

Lær sjakk med Torbjørn

En sterk springermanøver

Etter 22 år som sjakkavhengig oppdager jeg stadig noe nytt. Kanskje du også har lagt merke til at en springer på a5 ofte avgjør partier? Ok, så er jeg kanskje alene om denne fascinasjonen, men bare vent og se.

Vi starter med et strategisk mesterverk av den armenske giganten Tigran Petrosjan. Vi skal nå se hvor stor skade en springer på a5 kan gjøre.

Tigran Petrosjan - Borislav Ivkov
Bugojno 1982

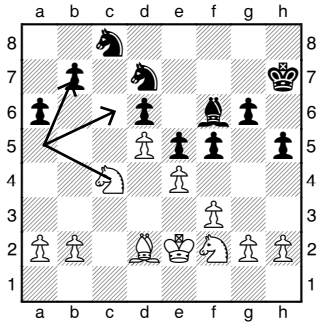

Petrosjan har fått et klart overtak med mange fordeler i stillingen, takket være den sterke bondekjeden. Springerne til hvit er mer aktive enn svarts og de har mulighet til å presse på ulike svakheter. Mens den svarte kongen står bortgjemt på h7, er den hvite kongen klar til å delta i et slag på dronningfløyen.

I tillegg har hvit en bedre løper enn svart. Svarts sentrumsbønder er låst fast på samme farge som løperen på f6, mens hvits løper er fri som fuglen og klar til å presse på d6-bonden. Men hvordan skal hvit fortsette?

25.Sa5! Springeren er forbausende plagsom. Den presser på b7 og står klar til å komme inn til c6.

25...b6 26.Sc6

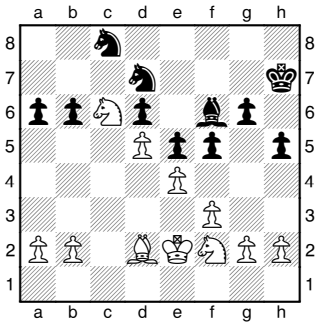

Hvits springermanøver via a5 har gitt tilgang til c6-feltet. Her er springeren dekket av bonden på d5 og står faretruende langt inne i svarts stilling. Selv om springeren ikke truer noe spesielt ennå, er den en konstant bekymring for svart. I fortsettelsen forsøker svart å få kongen mer involvert i spillet, mens hvit tar seg tid til å forbedre stilling maksimalt.

26…Kg7 27.Le3 Kf7 28.Sd3 Ke8

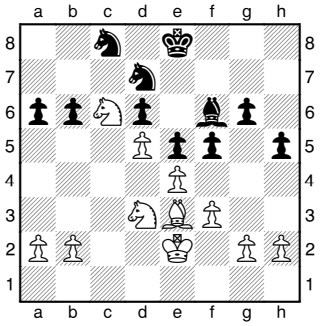

29.a4! Hvit begynner aktivt spill på svarts dronningfløy, mens det er lite svart kan finne på. For eksempel 29... b5 besvares med 30.a5 fulgt av 31.Sb4 og det er ingenting som kan redde bonden på a6.

29...Ld8 30.Sdb4! Famtvinger en alvorlig svekkelse. **30…a5 31.Sa2!**

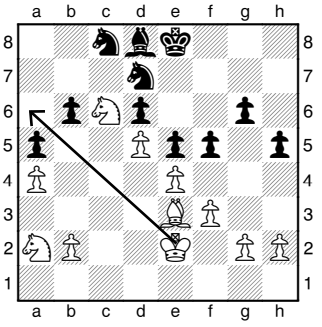

Hvits konge har nå fri passasje inn mot a6. Og som om ikke det skulle være nok, satte hvits springer med sitt siste trekk kursen for b5-feltet.

31...f4 32.Lf2 g5 33.Kd3 33...Sf8 34.h3 Sg6 35.Sc3 Lf6 36.Kc4 Kd7 37.Kb5 Kc7 38.Ka6

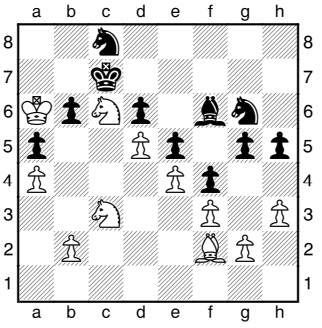

Hvit er nå klar til å spille Sc3-b5 som vil føre til b6-bondens fall.

38...g4 Desperasjon. Svart håper på å få spilt g4-g3 og Sg6-h4, men dette tillater selvfølgelig ikke hvit. Isteden snapper hvit bonden og fryder seg over en farlig fribonde.

39.hxg4 hxg4 40.fxg4 Lh4 41.Sd1 Lxf2 42.Sxf2

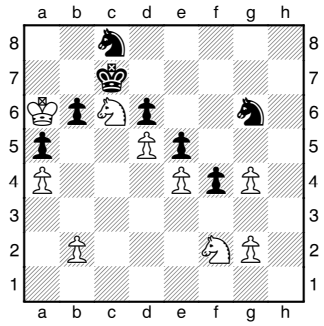

I en perfekt verden ville svart nå spilt Sg6-h4 og slått på g2. Hvis svart spiller 42…Sh4 fortsetter spillet 43.g5 Sxg2 44.g6 og hvits fribonde spaserer freidig i mål. Grunnen til dette er at springeren på c6 dominerer springeren på c8. Svart er derfor nødt til å bytte bort monsteret på c6.

42…Sce7 43.Sxe7 Sxe7 44.g5 Sg6 Hvit bruker de neste trekkene på å manøvrere springeren til en bedre posisjon slik at den kan støtte g-bonden videre.

45.Sg4 Sh4 46.Ka7 Sg6 47.Sh2 Sh4 48.Sf3 Sg6

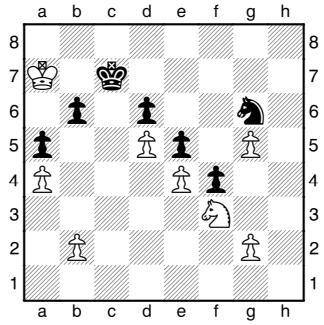

Svart er fullstendig bastet og bundet. Kongen kan ikke røre seg, mens hvis springeren på g6 flyttes, vil hvit lose bonden videre etter Sf3-h4. Petrosjan avsluttet derfor i kjent stil og satte motstanderen i en dødelig trekktvang.

49.b3! Svart har ikke fornuftige trekk. Svart spilte **49...Sf8**, men ga opp før han rakk å se hvit utføre 50.Sh4. **1–0**

Springeren stod ikke lenge på a5-feltet, men skadene den rakk å gjøre var enorme. Man skulle kanskje tro at en slik manøver hører til sjeldenhetene, men det er helt feil. I mange åpninger er dette et av hovedpoengene til hvit.

For noen år siden leste jeg boken *The English Attack* av Tapani Sammalvuo. En utgangsstilling for denne varianten oppstår etter trekkene **1.e4 c5 2.Sf3 d6 3.d4 cxd4 4.Sxd4 Sf6 5.Sc3 a6 6.Le3 e5 7.Sb3**

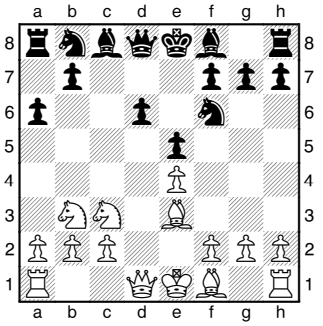

Denne stillingen kjente jeg godt til. Og en gang tenkte jeg at det hele er ganske enkelt. Hvit rokerer langt mens svart rokerer kort. Deretter måker begge spillerne på med bøndene for å knerte motstanderens kongestilling. Slik ser det ofte ut til å fungere.

Stor ble min overraskelse da Sammalvuo skrev at et av problemene i den svarte stillingen var c6-feltet. Hva for noe? Er ikke dette et helt uviktig felt som attpåtil er forsvart av bonden på b7?

La oss finne ut hva han mener.

Rajko Bogdanovic - Ivan Buljovcic
Titograd 1965

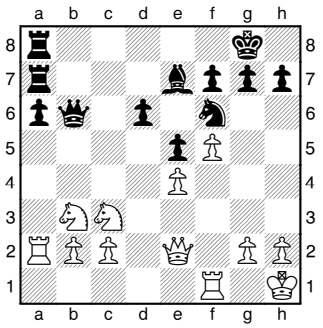

Se hvor godt hvits følgende manøver fungerer: **20.Sa5!** Sikter seg inn på c6 feltet. **20…Td8**

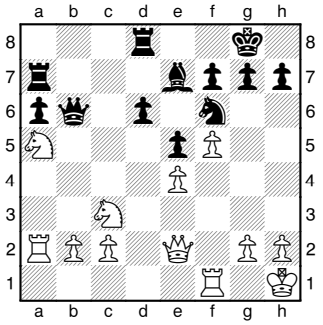

Hvit ønsker nå å øke kontrollen over c6-feltet og spiller derfor **21.Sd5!** Denne springen står så sterkt at den simpelthen må slås.

21…Sxd5 22.exd5 Hvits bonde dekker nå c6-feltet. **23…Te8 23.Sc6**

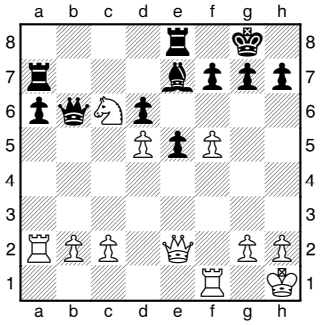

Hvits stilling er som en drøm takket være springeren på c6. **1–0** (40 trekk)

Oppgavene står på side 27.

Oppgave 1

Berge Østenstad -
Øystein Hole
NM Tønsberg 2008

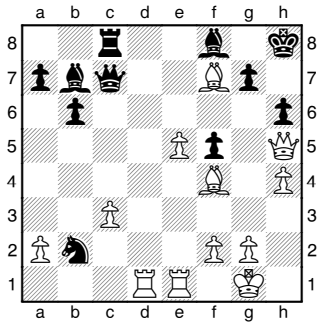

Partiet fikk en brå slutt etter **24.Lxh6! gxh6 25.Td6!** Hvit truer å ofre tårnet på h6, og hvis svart skulle forsøke 25…Kg7 eller 25…Kh7 følger 26.Dg6+ Kh8 27.Dg8 matt! **1–0**

Oppgave 2

Andreas Moen -
Berge Østenstad
NM Bergen 2009

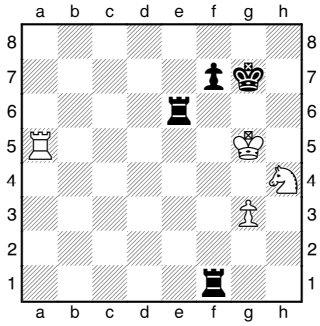

Svart avgjorde med det fikse **58…Te5+!** Svart får nå byttet tårn og skaper en farlig fribonde. **59.Txe5 f6+ 60.Kg4 fxe5 0–1**

Oppgave 3

Torstein Bae -
Berge Østenstad
Gausdal 1997

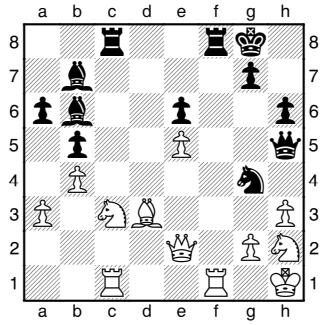

Svart avgjorde presist med **28...Sf2+! 29.Txf2 Txf2!** Et nydelig dronningoffer. **30.Dxh5 Lxg2+** Etter 31.Kg1 kan Berge matte på mange måter så lenge han flytter tårnet langs andreraden. **0–1**

Oppgave 4

Berge Østenstad -
Raj Tischbierek
Gausdal 1990

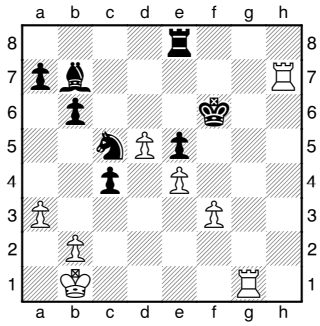

Etter det elegante **35.Thg7!** er svarts forsvarsløs mot trusselen 36.T1g6 matt! **1–0**

Oppgave 5

Stig Tjomsland -
Berge Østenstad
Lag-NM 2002

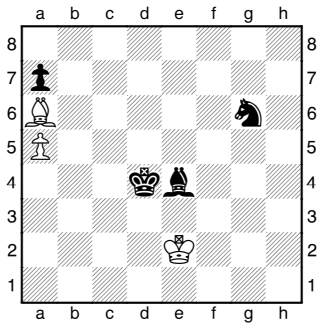

Svart gjør kort prosess med **68...Ld3+!** Poenget er 69.Lxd3 Sf4+ og svart vinner enkelt. **0–1**

Oppgave 6

Berge Østenstad -
Leif Erlend Johannessen
NM Gausdal 1999

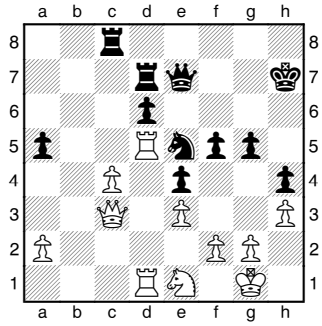

Hvit vant offiser og partiet med **44.Dxe5!** Poenget er at 44…dxe5 blir møtt med 45.Txd7 og hvit vinner dronningen tilbake og vil beholde en ekstra springer. **1–0**

Klarte du julenøttene?

Julenøttene var ikke enkle, men blant dem som hadde klart oppgavene var Svein Erik Ruud fra Oslo. Han får en sjakkpremie hjem i posten. Her er løsningene:

1. I diagrammet under, sett inn den svarte kongen slik at:
a) Den står i matt
b) Den står i patt
c) Hvit kan matte den i ett trekk
(Hvit trekker)

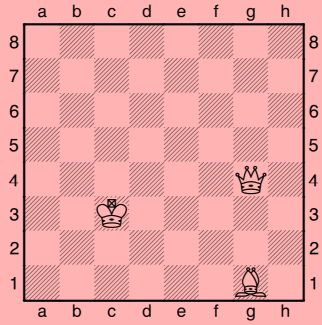

SVAR:
a) Kongen må stå på e3.
b) Kongen må stå på h1.
c) Kongen må stå på a8 (1.Dc8#)
Oppgaven er laget av Sam Loyd, 1870.

2. Svart ligger tynt an i stillingen under. Det finnes imidlertid to felter på brettet der kongen aldri kan mattes, uansett hvordan de hvite brikkene står. Hvilke to felter er det?

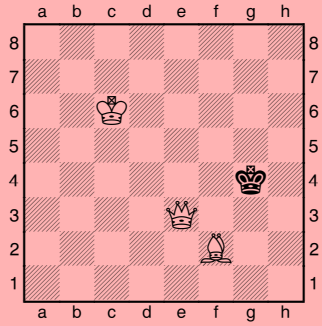

SVAR:
Kongen kan aldri mattes på b2 og g7.

3. Sett inn fire hvite tårn, ett av gangen, slik at de tre første settes inn med sjakk, mens det siste settes inn med matt. (Svart flytter også.)

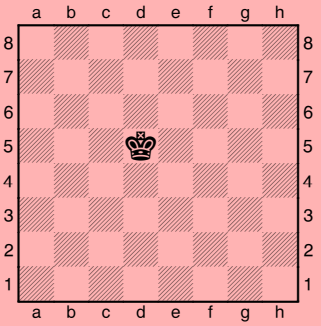

SVAR:
Her var det tre riktige førstetrekk:
1. Td2+ / 1.Td1+ / 1.Td8+ og nå:
1...Ke4 2.Tg4+ eller 1...Ke5 2.Tg5+ eller 1...Ke6 2.Tg6+ og matt følger etter hvert. Oppgaven er av ukjent opphavsmann, ca 1450.

4. Svarts konge er akkurat blitt matt. På hvilken rute må den stå?

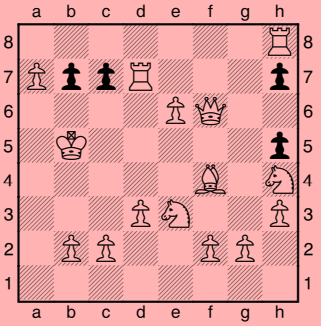

SVAR: Det er mange steder hvor det vil være matt, men spørsmålet er hvordan stillingen da har kunnet oppstå. Eneste mulighet er at kongen står på d4, og at hvits forrige trekk var dxe6 en passant. Oppgaven er laget av C. C. L. Sells, 1968.

5. Sett ut åtte hvite dronninger på et tomt sjakkbrett, slik at ingen av dronningene dekker hverandre.

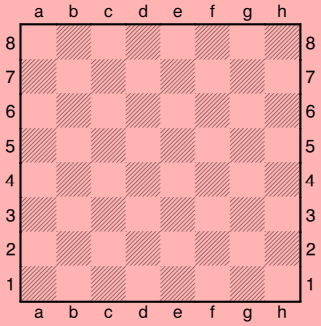

SVAR:
Her finnes det 92 forskjellige løsninger, blant annet a3, b5, c2, d8, e1, f7, g4, h6.

6. Hvit trekker og setter matt i tre trekk. Matt-trekket må utføres med ett av tårnene!

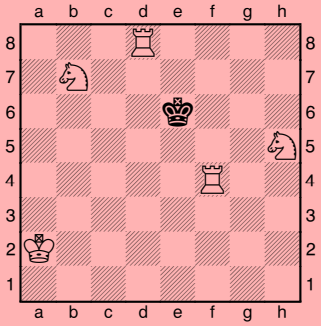

SVAR:
1.Sa5 Ke7/Ke5
2. Sc6+ Ke6
3. Tf6#
Oppgaven er komponert av W. Pauly, 1921.

Favoritten:

Historisk godt spill

Hva er det vakreste i sjakk? I vår spalte "Favoritten" forteller kjente og ukjente sjakkspillere hva de liker aller best. Vi gir ordet til forfatter og mesterspiller Hans Olav Lahlum.

Det er mange gode grunner til å la seg fascinere av sjakk. Spillets historie er i seg selv tilstrekkelig i mitt tilfelle.

Nivåhevning og profesjonalisering har vært et gjennomgangstrekk i så å si alle sportsformer. Det har også kommet i sjakken – og de siste tiårenes datarevolusjon har selvsagt slått sterkere inn her enn i mange mer fysiske konkurransedisipliner. Jeg tilhører ikke de som tror det har vært en stor ratinginflasjon de siste par tiårene, og slett ikke de som mener at alt og alle var bedre før. Det teoretiske nivået på sjakk, særlig knyttet til åpningsteori, har vært i evolusjonær utvikling og nådd et stadig høyere vitenskapelig nivå. Nivåhevningen er godt synlig både i verdenstoppen og norgestoppen. Fremfor alt er bredden i toppen blitt mye bedre: Sjakkspiller nummer 1000 i verden er i dag en svært sterk og skolert spiller hvis 60 beste partier kunne blitt en lærerik og underholdende bok.

Likevel er noe av det mest fascinerende med sjakk for en historiker nettopp sjakktrekks evne til å kommunisere ikke bare over språkgrensene, men også over tidsgrensene. I en av mine franskvarianter forbereder jeg meg tidvis med et parti som ble spilt i USA på 1850-tallet – og konstaterer med skrekkblandet fryd at disse åpningstrekk først spilt mellom to helt ukjente spillere i en tidsalder så fjernt fra vår, fortsatt kan være nyttige for forberedelser til mine partier i eliteserien 2011-12…

Sjakkgeniene fant man også den gang: I hvert fall fra slutten av 1800-tallet var verdens sterkeste spillere svært habile også målt med dagens krav. Harry Nelson Pillsbury og Aleksander Alekhin utførte i blindsimultaner kombinasjoner som norske elitespillere av i dag kan misunne dem – og som dagens verdenselite sjelden kommer nær når de en gang i året spiller blindsjakk i Monaco.

Da jeg av Norsk Sjakkblads redaksjon ble bedt om å kommentere en sjakklig favoritt, måtte jeg da først si litt om denne sjakkhistoriske fascinasjon. Og så gå tilbake til et parti fra slutten av 1800-tallet, som fascinerte meg fra første øyeblikk da jeg fikk se det mer enn 100 år senere.

(Foto: Rune Andersen)

Samtidig får jeg da en sjelden sjanse til å hedre Wilhelm Steinitz – den første verdensmester og formodentlig også den første sjakkspiller som holdt et moderne stormesternivå både taktisk og posisjonelt…

Steinitz bidro mer enn noen senere verdensmester til å utvikle sin tids sjakkteori og sjakkforståelse. tross mange personlige bekymringer. Han hadde helt fra barneårene merket tidens ofte sterke diskriminering av jøder, og forble økonomisk presset hele sitt liv. I 1888, to år etter at Steinitz fikk sin VM-tittel, døde hans eneste datter 21 år gammel av sykdom. Skyldfølelsen hang tungt over Steinitz selv mens han vant de kommende års VM-matcher: Datteren hadde før hun plutselig ble syk stått time etter time tynnkledd ute i New Yorks vintergater, i håp om å få solgt autografbilder av faren.

Et videre slag kom da Steinitz i 1892 mistet sin kone. Økonomien gikk fra ille til verst da han i 1894 58 år gammel tapte sin VM-tittel til en ung Emanuel Lasker. Et nytt ekteskap ga et nytt familiehåp, men også en ny forsørgerbyrde. Det var på den tiden Steinitz besvarte spørsmålet om han ikke hadde fått nok heder og ære med et beskt "Jeg kan klare meg godt uten

æren - men jeg trenger pengene!".

Wilhelm Steinitz midt på 1890-tallet er en hardt prøvet eldre mann og en fallende stjerne som ikke lenger kan vinne de store turneringene. Men fortsatt kan han spille fantastiske sjakktrekk. 17. august 1895 setter den gamle mester seg til bordet i Hastings for å spille hvit mot den unge tyske greven Curt von Bardeleben. Det skjedde altså i et England hvor knapt noen hadde sett en bil og hvor Dronning Victoria fortsatt var dronning. Det skulle likevel bli et parti som bør kunne fryde alle Norsk Sjakkblads lesere også i 2012…

Steinitz - von Bardeleben

1.e4 e5 2.Sf3 Sc6 3.Lc4 Lc5 4.c3 Sf6 5.d4 exd4 6.cxd4 Lb4+ 7.Sc3!?

Denne gambiten er gått av moten til fordel for 7.Ld2 - men kan fortsatt spilles selv på 2700-nivå. Jfr. 7...Sxe4 8.0-0 Lxc3 9.d5 Se5 10.De2 0-0 11.bxc3 Sxc4 12.Dxc4 Sd6 13.Dd3 med noe kompensasjon for bonden i Gashimov-Dominguez Perez, Nice 2010! Sort valgte i 1895 å avslå gambiten, noe som gir hvit en lovende isolanistilling.

7...d5? 8.exd5 Sxd5 9.0-0 Le6 10.Lg5 Le7 11.Lxd5 Lxd5 12.Sxd5 Dxd5 13.Lxe7 Sxe7 14.Te1 f6 15.De2 Dd7 16.Tac1 c6? Von Bardeleben har forsvart seg godt etter feilen i trekk sju, men undervurderer nå faren. Korrekt var 16..Kf7! med planen 17...Sd5 og bare liten fordel hvit.

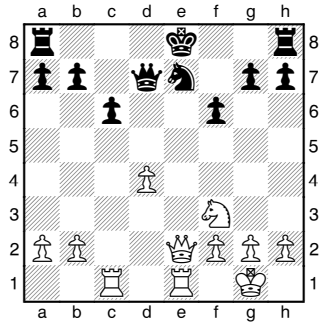

17.d5! Steinitz slår straks til med et trekk som fortsatt kan gå rett inn i lærebøkene. Bondeofferet er posisjonelt: Springerfeltet på d4 skal i kombinasjon med de åpne c- og e-linjene gi hvit et sterkt initiativ og angrepssjanser mot kongen på e8. Bemerk at sorts forsøk på å hindre d5-bruddet bare har gjort det mer kraftfullt for hvit. Sort kan knapt avslå bondeofferet siden hvit da får en risikofri og soleklar fordel etter for eksempel 17...Kf7 18.dxc6 Sxc6 19.Ted1.

17...cxd5 18.Sd4 Kf7 19.Se6 Thc8 20.Dg4! g6 21.Sg5+ Ke8

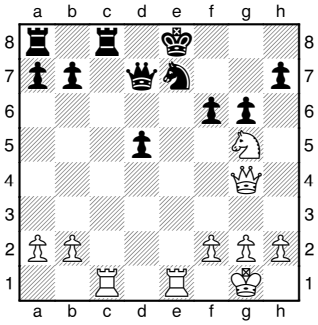

Hvit trekker. Hva er beste trekk og hva skjer da ved beste spill fra begge spillere? Advarsel: Løsningen er mer avansert enn du tror - uansett hvem du er og hva du nå tror!

22.Txe7+!!

22…Dxe7?? 23.Txc8+ ser man jo straks, og 22...Kxe7? 23.Te1+ Kd6 24.Db4+ fulgt av 24...Tc5 25.Te6+ Dxe6 26.Sxe6 eller 24...Kc7 25.Se6+ Kb8 26.Df4+ Tc7 27.Sxc7 bør en sterk spiller ganske raskt kunne regne seg frem til. Med von Bardeleben satt klar med en uventet parade:

22...Kf8! Nå henger plutselig alle hvits fire offiserer! Hvit kan bytte tårn på c8 med sjakk, men kan på grunn av mattrusselen på førsteraden fortsatt ikke ta sorts dronning. Gamle Steinitz hadde HELT andre planer.

23.Tf7+! 23...Dxf7?? 24.Txc8+ går jo selvsagt ikke, men hva om sorts konge fortsetter å gå på vannet?

23...Kg8 24.Tg7+! Mange av tilskuerne i 1895 spurte seg nok nå hva som skjedde, og om partiet med nesten alle offiserene i slag var i ferd med å ende med en elegant evig sjakk langs syvenderaden? Det ville mange tilskuere (uten computertilgang) også spurt seg om i 2012. Men von Bardeleben, som var en god spiller og en dårlig taper, hadde også sett lenger nå. Han reiste seg fra sin stol, forlot spillelokalet – og kom aldri tilbake! Steinitz ventet rolig til motstanderen tapte på tid og demonstrerte deretter for tilskuerne sin planlagte avslutning av partiet:

24...Kh8 (etter 24...Kf8? 25.Sxh7+ Kxg7 kommer nemlig 26.Dxd7 med sjakk!) 25.Txh7+ Kg8 26.Tg7+ Kh8 27.Dh4+! Kxg7 28.Dh7+ Kf8 29.Dh8+ Ke7 30.Dg7+ Ke8 31.Dg8+ Ke7 32.Df7+ Kd8 33.Df8+ De8 34.Sf7+ Kd7 35.Dd6 matt!

Avslutningen på Wilhelm Steinitz' liv ble dessverre langt fra like elegant. Han døde fem år senere som en fysisk og mentalt nedbrutt mann, og etterlot sin nye kone og to små barn i ren nød. Men 117 år senere kan Steinitz' beste sjakkpartier altså fortsatt begeistre og belære nye generasjoner, på en måte jeg ikke tror noen fotballkamp eller boksematch fra 1895 ville kunnet gjøre…

Det forekommer etter denne historiske vrien naturlig å sende utfordringen videre til en god sjakkvenn som nettopp er blitt historisk ved å vinne sin åttende kongepokal: GM Berge Østenstad fra Asker SK!

Hva er norgesmester Østenstads favoritt? Følg med i NSb nr 2!

Norsk Sjakkblad gratulerer med dagen

95 år
9.4. Henry Simonsen, Larvik

85 år
19.3. Olav Andreas Moen, Steinkjer

80 år
28.4. Harald Opland, Steinkjer
18.6. Tronn Gruben, Kirkegata

75 år
16.3. Kåre Falkeid, Stavanger
18.4. Asbjørn Lindland, Voss
24.6. Roald Kleppe, Gjøvik
24.6. Kristoffer Haugan, Tønsberg
26.6. Ole Bækken, Elverum

70 år
13.3. Karsten We, Tveit
16.3 Petter Lund, Asker
19.3. Øistein Yggeseth, Asker
10.4. Thormod Næringsrud, Indre Østfold
14.4. Odd Nordheim, Moss
11.5. Per Tveten, Bærum
12.5. Dragoljub Velimirovic, Trondheim
4.6. Øistein Rustad, Halden
17.6. Per S Hammerø, Aalesund
17.6. Vegard Steen, Gjøvik
24.6. Trygve Olsen, Follo

60 år
21.3. Leif Rønning, Strømmen
4.4. Ruben Guerrero, Kongsvinger
19.4. Johnny Hanssen, Trondheim
21.4. Ole Smeby, Kongsvinger
27.4. Øyvind Løken, Nordstrand
11.5. Kjell Figenschou, Kirkenes
22.5. Åsmund Forfang, Orkdal
12.6. Olav Thoresen, Narvik
22.6. Terje Lie, Bergens

50 år
7.3. Stefan Köwerich, Kongsberg
17.3. Henrik Carlsen, Bærum
26.3. Birger Sjøvoll, Mosjøen
10.4. Vidar Christiansen, Caissa

TURNERINGS KALENDER

MARS
8. Det andre FIDE-lynet GP, Trondheim
Info: Erling Skjelstad, smpoaå@bntv.no
10.-11. Seriesjakk, 5. helg
Info: Kontakt din klubbleder
16. Sarpsborg vårhurtigsjakk GP
Info: Ole Kr. Førrisdahl, ole.k.forrisdahl@c2i.net
23.-25. Eliteserien, 3. helg
Info: Norges Sjakkforbund, sjakkfor@online.no

APRIL
14.-15. Åpent Buskerudmesterskap GP - se annonse side 2
Info: Steinar Leite, stlei@online.no
20.-22. Nordstrand GP Langsjakk - se annonse side 2
Info: Otto Milvang, nordstrandgp12@nordstrandsjakk.no
28.4.-5.5. Norsk Sjakkfestival, Fagernes - se annonse side 45
Info: festival.sjakkweb.no
28.4.-5.5. Det åpne NM gruppe A, Fagernes - se annonse side 45
Info: festival.sjakkweb.no
28.4.-2.5. Det åpne NM gruppe B og C, Fagernes - se annonse side 45
Info: festival.sjakkweb.no

MAI
2. Fagerneslynet GP - se annonse side 45
Info: festival.sjakkweb.no
3.-5. Fagernes GP - se annonse side 45
Info: festival.sjakkweb.no

50 år
21.4. Ole Johan Ski, Asker
1.5. Geir Moseng, Nordstrand
2.5. Jon Hellum, OSS
2.5. Geir Werner, Vålerenga
28.5. Ivar Fonkalsrud, Vålerenga
30.5. Siamak Tari, Asker

40 år
4.3. Frode Lillevold, Strømmen
6.3. Eldin David, Indre Østfold
9.3. Erling Skjelstad, SMPOAÅ
19.3. Lars Even Andersen, Black Knights
29.3. Ole Johan Valaker, SK 96
5.4. Alf Magne Rygg, Nordstrand

40 år
13.4. Arne Hagesæther, Bergens
25.4. Ole Reza Drønen, Aalesunds
26.4. Sven Olav Rosnes, SK 1911
26.4. Ken T. Nordtvedt, Namsos
26.4. Sveinung Økland, Sandnes
27.4. André Svee, Bergens
28.4. Gunnar Eskildsen, Vålerenga
4.5. Morgan Henriksen, Hamar
16.5. Morten L. Madsen, Sotra
31.5. Emal Dawar, Drammens
5.6. Arne-Birger Lund, Nordstrand
19.6. Tore J. Heggum, SK Ullr
25.6. Kim Chr. Astrup, SOSS
28.6. Asbjørn Tømte, Drammens

Sjakksjekk!

NAVN: Einar Gausel
ALDER: 48 år
BOSTED: Rælingen
YRKE: Jobber i operasjonssentralen til vakt- og kontrollselskapet *Skan-kontroll*

MERITTER:
- Internasjonal mester 1988, stormester 1995
- Norgesmester 1992, 1996 og 2001
- Vinner av Cappelle la Grande Open 2001 (ratingprestasjon 2726)

(Foto: Calle Erlandsson, OL i 2006)

Din favorittsjakkspiller?
Garry Kasparov.

Tidenes tre beste sjakkspillere?
Capablanca, Alekhin og Kasparov.

Sjakkboka som har betydd mest for deg?
Anatolij Karpovs *Chess is My Life.*

Det beste sjakkpartiet du har sett?
Beljavskij - Nunn, Wijk aan Zee 1985 er i alle fall blant de partiene som i sin tid gjorde størst inntrykk på meg.

Og det beste du har spilt selv?
Seieren med svart mot Gurevich i Cappelle la Grande 2001.

Ditt beste sjakkresultat?
Cappelle la Grande i 2001 (delt førsteplass).

Hva er den beste boka du har lest?
Shadowland av Peter Straub.

Beste filmen du har sett?
Glengarry Glen Ross med blant andre Al Pacino, Kevin Spacey og Jack Lemmon.

Favoritt TV-program / TV-serie?
"Klovn".

Favorittmat og drikke?
Hummer og Erdinger Weissbier.

Favorittmusikk?
Har nettopp gjenoppdaget White Zombie. Sjangeren heter vel "Industrial Metal".

Hvem vil du helst bli stående fast i heisen med?
En heismontør?

Hva kjennetegner en sjakkspiller?
Evnen til å tenke abstrakt.

Hva er den dummeste sjakkregelen?
At man ikke kan rokere kongen ut av sjakk.

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

Returadresse:
Norges Sjakkforbund
Sandakerveien 24 D
0473 Oslo

Siste sukk

Det er ikke morsomt å tape. Hør bare den islandske fader Stefan Olsson, etter å ha mistet en offiser ca år 1650:

"Jeg kaster min forbannelse – måtte Steinis menn falle i hopetall! Måtte min fryktelige besvergelse forhekse ham, slik at fare kommer over to eller tre av hans brikker samtidig! Måtte Den Gamle [dronningen] miste livet! Måtte de små bønder vokse færre og færre på feltene og måtte han bli satt sjakk matt med både lave og høye matter!"

Naturligvis skjer det en viss utvikling med tiden, slik at man oppnår en mer konsis og likevel kraftfull form på uttrykket. Etter å ha tapt et parti besteg Aron Nimzowitsch – den moderne sjakktenkingens far – sin stol og ropte av full hals:

"Hvorfor må jeg tape mot denne idioten?"

Kan det gjøres bedre?

(Etter The Complete Chess Addict, London 1987)